

Universitetet
i Stavanger

DET TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE FAKULTET

MASTEROPPGAVE

Studieprogram/spesialisering:

Master i samfunnssikkerhet

Vårsemesteret, 2021

Åpen / ~~Konfidensiell~~

Forfatter: Pia Thorstensen

Fagansvarlig: Marianne Nitter

Veileder(e): Marianne Nitter

Tittel på masteroppgaven:

“En kilde til bekymring” - en kvantitativ undersøkelse av persepsjonspåvirkende faktorer i klimadebatten.

Engelsk tittel:

“A source of concern” – a quantitative study of perception-influencing factors in the climate debate.

Studiepoeng: 30

Emneord:

Risikopersepsjon,
risikokommunikasjon, klimaendringer,
informasjonskilder, klimapolitikk,
risikoaksept

Sidetall: 68

+ vedlegg/annet: 95

Stavanger, 15.06.2021

Universitetet i Stavanger

«En kilde til bekymring»

- **En kvantitativ undersøkelse av persepsjonspåvirkende faktorer i klimadebatten.**

Master i samfunnssikkerhet

Juni 2021

Universitetet i Stavanger

Pia Thorstensen

Forord

Denne masteroppgaven markerer avslutningen på min utdanning innen samfunnssikkerhet og fem år ved Universitetet i Stavanger. Studietiden har lært meg mye om meg selv og verden, og jeg føler meg klar til å bringe den gode kunnskapen jeg har lært videre med meg i livet. Kompetansen og ferdighetene jeg har tilegnet meg i løpet av masterstudiet i samfunnssikkerhet gjør meg godt rustet til å bevege meg inn i et arbeidsfelt jeg har stor interesse og lidenskap for. Jeg er takknemlig for å ha hatt muligheten til å skrive en masteroppgave innenfor et såpass dagsrelevant tema som klimaendringene. Sammenhengen mellom samfunnssikkerhet og bærekraftig utvikling er ubestridelig, og jeg er stolt av arbeidet mitt innen dette feltet.

Å skrive masteroppgave under en global pandemi er en opplevelse jeg aldri trodde jeg kom til å ha, men det er noe jeg aldri kommer til å glemme. Prosessen har vært lang og tung, og til tross for smitte av virus og utfordrende hverdager, gleder det meg å levere et produkt jeg er stolt av.

Jeg vil rette en stor takk til min veileder Marianne Nitter. Takk for konstruktive tilbakemeldinger og god veiledning. Din støtte gjennom dette semesteret har betydd mye.

Takk til mine støttende og hjelpelige venner og studiekamerater, som i løpet av denne prosessen har vært kilder til både faglig hjelp og sosialt påfyll. Dere gjorde hverdagen lysere i en ellers grå by.

Til sist vil jeg takke mamma, pappa og Emma. Takk for deres uendelige støtte og motivasjon. Dette hadde ikke gått uten dere.

Pia Thorstensen, 15.06.2021.

Sammendrag

Klimaendringene er en av de største utfordringene verden står overfor i dag. Den usikre fremtiden, utfordrende løsningene og raske endringene i klimaet bidrar til å utfordre stabiliteten i alle verdens samfunn. For å evne å håndtere klimakrisen på en måte som etterlater samfunnet så uberørt som mulig, med bærekraftige og grønne energialternativer, kreves det en streng klimapolitikk, samt støtte fra befolkningen. Norges klimapolitikk har dog blitt møtt med stor motstand fra deler av befolkningen.

I denne oppgaven undersøkes faktorer som påvirker menneskers risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk. Oppgavens fokus er på hvordan diverse informasjonskilder påvirker vår forståelse av et tema. Dette undersøkes gjennom benyttelsen av et teoretisk rammeverk sentralisert rundt risikopersepsjon og risikokommunikasjon, samt tidligere forskning, og en spørreundersøkelse. Målet med undersøkelsen er å øke forståelsen av hvordan våre benyttede informasjonskilder påvirker vår persepsjon av klimaendringene og norsk klimapolitikk på tvers av alder, i et forsøk på å bedre forstå den stadig økende uenigheten blant nordmenn om norsk klimapolitikk.

Undersøkelsen avdekket en tydelig korrelasjon mellom respondentenes risikopersepsjon og deres benyttede informasjonskilder. I oppgaven skilles det mellom informasjonskilder med og uten et offentlig ansvar, hvor ansvaret er å kommunisere mangfoldig og troverdig informasjon til befolkningen, samt å avdekke maktmisbruk i samfunnet. Benyttelsen av informasjonskilder uten et offentlig ansvar sammenfalt stadig med lite tillit til norske myndigheter og lite aksept for norsk klimapolitikk blant respondentene, hvor respondenter tilhørende den yngste aldersgrupper var særlig representert.

Studien fant at informasjonskilder uten et offentlig ansvar påvirker særlig yngre aldersgrupper til å anse klimaendringene som en større risiko, samt å ha mindre aksept for norsk klimapolitikk.

Innholdsfortegnelse

Forord	i
Sammendrag	ii
Liste over figurer	v
1. Introduksjon	1
1.1 Bakgrunn for valg av tematikk	1
1.2 Presentasjon av problemstilling.....	3
1.2.1 Utdyping av problemstilling.....	4
1.3 Tidligere forskning	6
1.4 Avgrensninger	7
1.5 Oppgavens struktur	8
2. Teori	8
2.1 Risiko	9
2.2 Risikokommunikasjon.....	10
2.3 Risikopersepsjon.....	12
2.3.1 Aldersavhengig risikopersepsjon.....	15
2.3.2 Dunning-Kruger effekten	16
2.3.3 Social amplification of risk	17
2.3.4 Akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel risiko	18
2.4 Tillit	18
3. Metode	19
3.1 Ontologi, epistemologi og metode.....	20
3.2 Forskningsdesign.....	21
3.3 Innsamling av empiri.....	23
3.3.1 Spørreundersøkelsen.....	23
3.3.2 Spørreundersøkelsens struktur.....	23
3.3.3 Behandling av data	24
3.4 Forskningskvalitet	25
3.4.1 Forskningsetiske vurderinger	25
3.4.2 Validitet og reliabilitet.....	26

3.4.3 Ekstern gyldighet.....	28
3.4.4 Metodiske styrker og svakheter.....	29
4. Presentasjon av empiri	31
4.1 Presentasjon av respondenter	31
4.2 Forskningsspørsmål 1	33
4.3 Forskningsspørsmål 2	38
4.4 Forskningsspørsmål 3	45
5. Drøfting.....	50
5.1 Hvordan påvirkes respondentenes valg av informasjonskilder i klimadebatten?.....	51
5.1.1 Mennesker har et kort oppmerksomhetsspenn	51
5.1.2 Varierende tillitsnivå til diverse informasjonskilder	53
5.1.3 Lite tillit til norsk klimapolitikk	54
5.2 Hvordan differeres respondentenes risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk, avhengig av alder?.....	56
5.2.1 Det er populært å bry seg om klimaet	56
5.2.2 Aldersvariasjoner i aksept av klimapolitisk	57
5.2.3 Varierende benyttelse av informasjonskilder	58
5.3 På hvilken måte eksisterer det en sammenheng mellom respondentenes risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk, og deres benyttede informasjonskilder?	60
5.3.1 Informasjonskilder med et offentlig ansvar øker tilliten	61
5.3.2 FNs klimapanel utfordrer norsk klimapolitikk	64
5.3.3 Utdanning påvirker risikopersepsjon.....	64
6. Konklusjon.....	66
6.1 Forslag til videre forskning.....	67
7. Referanser.....	69
8.0 Vedlegg.....	74
Vedlegg 1: Spørsmålsguiden.....	74
Vedlegg 2: Alle funn.....	81

Liste over figurer

Figur 1: Oppgavens struktur.....	8
Figur 2: : En adaptasjon av Renn og Rohrmann (2000) sin figur av de fire kontekstnivåene av risikopersepsjon (Renn, 2008, s. 141).	13
Figur 3: "Hvor gammel er du?".....	32
Figur 4: "Hva er ditt høyeste utdannelsesnivå? (Fullført eller pågående)".....	32
Figur 5: "Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)".....	33
Figur 6: «Tror du de følgende aktørene forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?»	34
Figur 7: «Anser du norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel?».....	34
Figur 8: «Hva syntes du om informasjonen myndighetene deler om klimaendringene, konsekvensene av dem, og norsk klimapolitikk?».....	35
Figur 9: «Hva syntes du om informasjonen myndighetene deler om klimaendringene, konsekvensene av dem, og norsk klimapolitikk?» kryssset med "Anser du norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel?».....	36
Figur 10: «Hva anser du som de største risikoene knyttet til klimaendringene? (Her kan det krysses av flere alternativer, om ønskelig)»	36
Figur 11: «Hvor enig er du i den følgende påstanden? "Myndighetene bryr seg ikke nok om de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkksomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner.»	37
Figur 12: «Hvor enig er du i den følgende påstanden? "Myndighetene gjør ikke nok med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkksomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner.»	37
Figur 13: «Tror du Norge kommer til å nå målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050?»	38
Figur 14: «Hvor enig er du i den følgende påstanden? «Klimaendringene skaper usikkerhet for min fremtid» kryssset med «Hvor gammel er du?».....	39
Figur 15: "Hvor mange i din omgangskrets er bekymret for klimaendringene? (Et røft estimat)" kryssset med "Hvor gammel er du?"	39
Figur 16: «Anser du norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel?» kryssset med «Hvor gammel er du?».....	40
Figur 17: «Hvor enig er du i den følgende påstanden?: "Myndighetene gjør ikke nok med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkksomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner?"» kryssset med «Hvor gammel er du?».....	40
Figur 18: «Tror du Norge kommer til å nå målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050?» kryssset med «Hvor gammel er du?».....	41
Figur 19: «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)» kryssset med «Hvor gammel er du?»	42
Figur 20: «Tror du myndighetene forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?» kryssset med «Hvor gammel er du?»	42

Figur 21: «Tror du miljøorganisasjoner forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?» krysset med «Hvor gammel er du?»	43
Figur 22: «Tror du sosiale media forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?» krysset med «Hvor gammel er du?»	43
Figur 23: «Tror du nyhetene forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?» krysset med «Hvor gammel er du?».....	44
Figur 24: «Tror du FNs klimapanel forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?» krysset med «Hvor gammel er du?»	44
Figur 25: «Anser du norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel?» krysset med «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk?»	45
Figur 26: «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)» krysset med «Tror du myndighetene forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?».....	46
Figur 27: «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)» krysset med «Hvor enig er du i den følgende påstanden?: «Myndighetene gjør ikke nok med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkosomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner.»	47
Figur 28: «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)» krysset med «Hvor enig er du i den følgende påstanden?: «Myndighetene bryr seg ikke nok med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkosomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner.»	48
Figur 29: «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)» krysset med «Tror du Norge kommer til å nå målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050?».....	49
Figur 30: «Hva er ditt høyeste utdannelsesnivå? (Fullført eller pågående)» krysset med «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)».....	49
Figur 31: «Hva er ditt høyeste utdannelsesnivå? (Fullført eller pågående)» krysset med «Anser du norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel?».....	50

1. Introduksjon

*«The further a society drifts from the truth,
the more it will hate those that speak it» – George Orwell*

1.1 Bakgrunn for valg av tematikk

Hva er det som gjør at vi mener det vi gjør? Hva er det som påvirker det vi forstår? Det er en rekke faktorer som påvirker hvordan vi oppfatter og forholder oss til ulike politiske temaer. Men hvor påvirket blir vi av informasjonskildene våre? I en verden som blir stadig mindre, og mer digital, hvor informasjon er masseprodusert og alltid tilgjengelig, er det rimelig å anta at denne jevne tilførselen av informasjon påvirker måten vi ser på verden.

Etter at FN publiserte Parisavtalen i 2015, ble det globale fokuset fiksert på de raskt utviklende endringene i klimaet. Parisavtalen er en bindende avtale med alle FNs medlemsland med mål om å styrke den globale responsen mot truslene klimaendringene bringer, i sammenheng med bærekraftig utvikling og innsats for å utrydde fattigdom (United Nations, 2015, s. 3). Alle medlemslandene fikk et ansvar om å skape en nasjonal handlingsplan for hvordan nasjonen på best mulig måte kunne kutte deres utslipp av CO². Handlingsplanen skal være tilpasset nasjonens egne evner og utfordringer, samt etableres i tråd med de 17 bærekraftsmålene presentert i avtalen (FN, 2021). Norge, som et medlemsland i FN, iverksatte sitt arbeid med å nå disse målene.

Norge sin primærkilde til utslipp av CO² er petroleumsvirksomheten (Norsk Klimastiftelse, 2021, s. 15). Virksomheten slipper ut ca. 50 millioner tonn med skadelige klimagasser i Norge årlig (Energi og klima, 2020). Politikken som kreves for å nå målet om å bli et lavutslippssamfunn innen året 2050 må være omfattende og streng, og krever en felles innsats (Klima- og miljødepartementet, 2020). For å nå dette målet må Norge trappe ned oljevirkosomheten kraftig. Dette er en beslutning som har ført til mye uenighet og uro hos befolkningen. Da olje og gass står for 42% av Norges totale eksport (SSB, 2021), er det rimelig å anta at den norske økonomien vil bli påvirket av en avslutning av oljeeventyret. FNs klimamål er å holde den globale temperaturøkningen til under 2° (helst under 1,5°) sammenlignet med pre-industrielle nivåer (United Nations, 2015, s. 3). Etersom den globale

gjennomsnittstemperaturen øker med et gjennomsnitt på over 0,36°C per tiår (Lindsey & Dahlman, 2021), er det en slik streng politikk som kreves.

Klimadebatten berører spørsmålet om i hvilken grad mennesker påvirker drivhuseffekten, og i hvor stor grad den kan forklares av luftforurensning forbundet med utslipp av klimagasser (Benestad, 2020). Diskusjonene skjer både i den vitenskapelige verden, samt i media og på nett. Denne offentlige debatten har tvunget mennesker til å ikke bare ta stilling til deres egne meninger om endringene i klimaet, men også deres politiske preferanser i henhold til den norske klimapolitikken.

Da Norge er en demokratisk stat, kreves det støtte fra et flertall hos befolkningen for å få gjennomslag i en større politisk endring. For å nå klimamålet er det avgjørende at den norske befolkningen støtter norsk klimapolitikk. De politiske diskusjonene fiksert på avslutningen av den norske oljevirkosomheten vekket derimot oppstyr blant befolkningen. En bevegelse, særlig representert av den yngre generasjonen, startet med et ønske om en enda strengere klimapolitikk. Bevegelsen fikk stor oppmerksomhet da den da 15 år gamle svenske klimaaktivisten Greta Thunberg satt i protest utenfor Riksdagshuset i skolestreik for klimaet i 2018 (Garvik & Tjernshaugen, 2020).

Hva er årsaken til at den yngre generasjonen er mer bekymret over konsekvensene av klimaendringene enn den eldre generasjonen? En rekke faktorer påvirker menneskers oppfatning av risiko, eller *risikopersepsjon*, eksempelvis personlige erfaringer, sosial kommunikasjon, sunn fornuft og kulturelle tradisjoner (Renn, 2008, s. 93). Mennesker vil i møtet med en usikkerhet som representerer en potensiell fare, søke aktivt ut ny informasjon (Brashers et al., 2000, s. 66). I dagens moderne samfunn eksisterer det en overveldende mengde informasjonskilder, og det er hvert menneske sitt ansvar å vurdere troverdigheten til informasjonen som deles (Westerman et al., 2013, s. 172).

Massemedia har historisk vært en dominerende informasjonskilde (Murch, 1971, s. 101), mulig grunnet i at de generelt antas å dele troverdig, rettidig og verdifull informasjon (Westerman et al., 2013, s. 172). Nye former for media har dog i moderne tid fått en rolle som informasjonskilde. Sosiale media blir i økende grad brukt som informasjonskilde, med et formål om å utnytte kollektiv intelligens (Westerman et al., 2013, s. 171). I praksis vil det si at hvem som helst kan bære rollen som informasjonskilde. Det er dog avgjørende å være klar over

at informasjonskilder vil kunne distribuere motsigende informasjon om det samme temaet. Interessenter, som den norske oljevirksomheten eller miljøorganisasjoner, kan ha ulike oppfatninger av både hvilke klimarelaterte problemer verden står overfor, og hvordan disse kan løses (Dahl & Fløttum, 2015, s. 36).

Utvidelsen av det som karakteriseres som en informasjonskilde, gjør det viktig å lære mer om hvordan mennesker vurderer informasjonen de tilegner seg, spesielt vurderingen av troverdigheten av denne informasjonen (Westerman et al., 2013, s. 172).

1.2 Presentasjon av problemstilling

Jeg er interessert i å undersøke om dette generasjonsskillet vi ser av folks risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk kan være påvirket av annet enn bare politisk ståsted og personlige verdier. For å kunne bedre forstå nordmenns holdninger til klimaendringene, er det nødvendig å kartlegge de faktorene som kan påvirke vår persepsjon. I denne oppgaven vil jeg derfor undersøke hvordan ulike informasjonskilder påvirker ulike aldersgruppers risikopersepsjon i henhold til klimaendringene og norsk klimapolitikk, ved hjelp av den følgende problemstillingen:

Hvordan påvirker diverse informasjonskilder ulike aldersgruppers risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk?

For å avgrense og avklare problemstillingen er det nødvendig å benytte tre forskningsspørsmål for å strukturere oppgaven:

Forskningsspørsmål 1: Hvordan kan respondentenes tillitsnivå til diverse informasjonskilder i klimadebatten forklares?

Forskningsspørsmål 2: Hvordan differeres respondentenes risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk, avhengig av alder?

Forsknings spørsmål 3: På hvilken måte er det en sammenheng mellom respondentenes risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk, og deres benyttede informasjonskilder?

1.2.1 Utdyping av problemstilling

Klimadebatten er den faglige debatten sentralisert rundt spørsmålet om kvaliteten til klimaforskning fokusert på endringer i klimaet (Benestad, 2020). Allerede i 1896 publiserte den svenske fysikeren og kjemikeren Svante August Arrhenius forskning som beviste at CO²-utslipp påvirker jordens klima (Sherwood, 2011, s. 40). I årene etter vokste mengden forskning på klimaet eksponentielt, med særlig søkelys på klimaendringene. Diverse forskere støttet Arrhenius og likartede forskere sine teorier om menneskers påvirkning på det globale klimaet. Det eksisterte allikevel en stor forskningsgruppe som var fundamentalt uenige i disse konklusjonene.

Parallelt med den enorme fremgangen i klimaforskning som fant en sammenheng mellom menneskelig aktivitet og klimaendringene, oppstod faglig motgang fra et forskningsfelt dedikert til å gi avkall på slike konklusjoner (Benestad, 2020). Deres teorier forsøkte både å bekrefte eksistensen av naturlige variasjonene i klimaet, i form av blant annet solaktivitet og kosmisk stråling, samt å bekrefte deres mistanke om at FNs klimapanel bedrev forfalskninger av klimaforskning (Benestad, 2020). Deres mest anerkjente forklaring av CO² sin innvirkning på klimaet er at gassen påvirker klimaet til en viss grad, men at dens betydning blir overdrevet (Sherwood, 2011, s. 40).

Disse faglige motpolene har det siste århundre videreutviklet seg synkront i motgående retning. I dagens samfunn derimot er ikke klimadebatten lenger en vitenskapelig debatt, men en politisk debatt (Engeness, 2019). Signeringen av FNs Parisavtale engasjerte den offentlige debatten. Individuer, media og politikken satt brått søkelys på klimaendringene.

Klimaendringene er i dag en av de viktigste tekno-vitenskapelige utfordringene verden står overfor (Ryghaug, 2011, s. 157). Risikoene assosiert med konsekvensene av klimaendringene påvirker alle sivilisasjoner på jorden, og utfordrer både naturlige og sosiale ressurser (Adger et al., 2003, s. 189; FN, 2019b). I 1987 ble klimaendringene offisielt satt på dagsordenen, ved

publiseringen av Brundtland-rapporten. Rapporten introduserte begrepet *bærekraftig utvikling* for første gang, og konstaterte det kompliserte forholdet mellom menneskelig aktivitet, miljø og økonomi (World Commissions on Environment and Development, 1987). I de følgende årene ble det anerkjent at institusjonelle, organisatoriske og individuelle endringer i atferd var en forutsetning for å lykkes med det bærekraftige arbeidet (FN, 2019a; Ryghaug, 2011, s. 157). Informering av det offentlige om klimaendringene og mulige tiltak ble anerkjent som en hensiktsmessig strategi i arbeidet mot bærekraftig utvikling.

I Norge, hvor satsing på, og videreutviklingen av et høyst digitalisert og modernisert samfunn er prioritert (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2018), øker også befolkningens etterspørsel av informasjon. Et slikt ønske vil i teorien tilsi at en offentlig informasjonskampanje for å informere befolkningen om klimaendringene og deres eget ansvar, ville vært en enkel oppgave. I dagens samfunn oppleves derimot det motsatte.

Som et mulig resultat av menneskers egne ansvar om å posisjonere seg i klimadebatten, eksisterer det i dag et sprik i det offentlige sin persepsjon av klimaendringene. Informasjon er i dag mangfoldig og massedistribuert, og tilgangen på informasjon om klimaendringene er intet unntak. Myndighetene, eksperter, interessenter og sosiale- og tradisjonelle media tilbyr både kompleks og lettfattelig informasjon om alle relevante aspekter ved klimaendringene.

Mediene spiller en betydelig rolle i distribusjonen av informasjon, da de innehar en *kanalvokterfunksjon*. Det vil si at mediene påvirker hva som bringes frem til det offentlige (Innst. S. nr. 252 (2004-2005), s. 52). Med denne funksjonen har mediene en betydelig påvirkningskraft på mottakerens bevissthet samt kunnskapsnivå vedrørende diverse saker da (Innst. S. nr. 252 (2004-2005), s. 52). Mediene har selv kontrollen over vinklinger og fokus på offentlige saker, og påvirker dermed også mengden oppmerksomhet mottakerne gir, samt deres egne holdninger vedrørende blant annet politiske saker. «Videre kan mediene gjennom sin påvirkningskraft på befolkningens dagsorden og meningsdannelse, ha innflytelse på valgresultatene, og dermed på selve sammensetningen av våre politiske organer.» (Innst. S. nr. 252 (2004-2005), s. 53).

Mediene bærer den uoffisielle tittelen som den «fjerde statsmakt» (Orgeret, 2020). Det vil si at det er medienes ansvar å avsløre maktmisbruk, og har derfor som mål å presentere mangfoldig informasjon vedrørende politiske saker. Øvrige informasjonskilder som ikke faller under denne

kategorien, slik som sosiale media og miljøorganisasjoner, er derimot ikke obligert til å dele statistisk korrekt og mangfoldig informasjon. I lys av dette, har Ryghaug funnet at massemedia bidrar til å opprettholde flere, og ofte motsigende, klimadiskusjoner (Ryghaug, 2011, s. 157).

I praksis tilsier dette at den enorme tilgangen på informasjon leder til og manifesterer motsigelser i klimadebatten, da befolkningen har mulighet til å velge ut de informasjonskildene som distribuerer innhold de selv ønsker å lese. Mennesker er kjent for å velge ut informasjon vi selv oppfatter som relevant for oss, og som stemmer overens med våre egne forutinntatte oppfattelser av virkeligheten (National Research Council Committee on Risk & Communication, 1989, s. 3; Renn, 2008, s. 99). Det er rimelig å anta at mottakerne tilskriver mer tillit til slike informasjonskilder, enn til de som presenterer informasjon de selv ikke er enige i, eller støtter. Det er denne informeringsprosessen som trolig bidrar til å forme menneskers risikopersepsjon vedrørende klimaendringene.

1.3 Tidligere forskning

Det har blitt gjort mye forskning på klimaendringene og hvilke konsekvenser disse vil kunne ha på mennesker. Det gjøres også store mengder forskning på hvordan mennesker forholder seg til slike klimaendringer, da vi har skapt et samfunn rundt oss som blir påvirket og endret av disse klimaendringene. Menneskers oppfattelse av klimaendringene og hvilke holdninger ulike folkegrupper og nasjonaliteter har til et slikt tema er et svært interessant forskningsfelt. Jo flere utviklinger og endringer i klimaet vi opplever, og jo flere ting mennesker verdsetter som blir påvirket, desto mer forskning kreves for å kunne tilpasse oss til, og håndtere det.

Den norske avdelingen til analyse-, informasjons- og rådgivningsgruppen Kantar gjennomførte i 2019 deres årlige klimabarometer, hvor det ble konstatert at klima var saken nordmenn var mest opptatt av i 2019 (Livgard, 2019). En lignende undersøkelse ble gjennomført av PEW Research, som viste at store flertall i de fleste land anser klimaendringene som en betydelig trussel (Fagan & Huang, 2019). Slike funn konstaterer relevansen til klimaforskning i dagens samfunn.

CICERO gjennomførte i 2019 en undersøkelse på nordmenns holdninger til klimaendringer, klimapolitikk og eget ansvar. Undersøkelsen fant at et stort flertall av befolkningen mente at

klimaendringene skjer, at de har negative konsekvenser, samt at menneskelig aktivitet påvirker klimaet (Aasen et al., 2019, s. 8-9). Tallene viste også at de yngre aldersgruppene er mer bekymret over endringene i klimaet, anser klimaendringene i større grad som menneskeskapt, mer opptatt av å endre egen atferd og er mer villige til å støtte klimapolitikk, enn de eldre aldersgruppene (Aasen et al., 2019, s. 28-30).

1.4 Avgrensninger

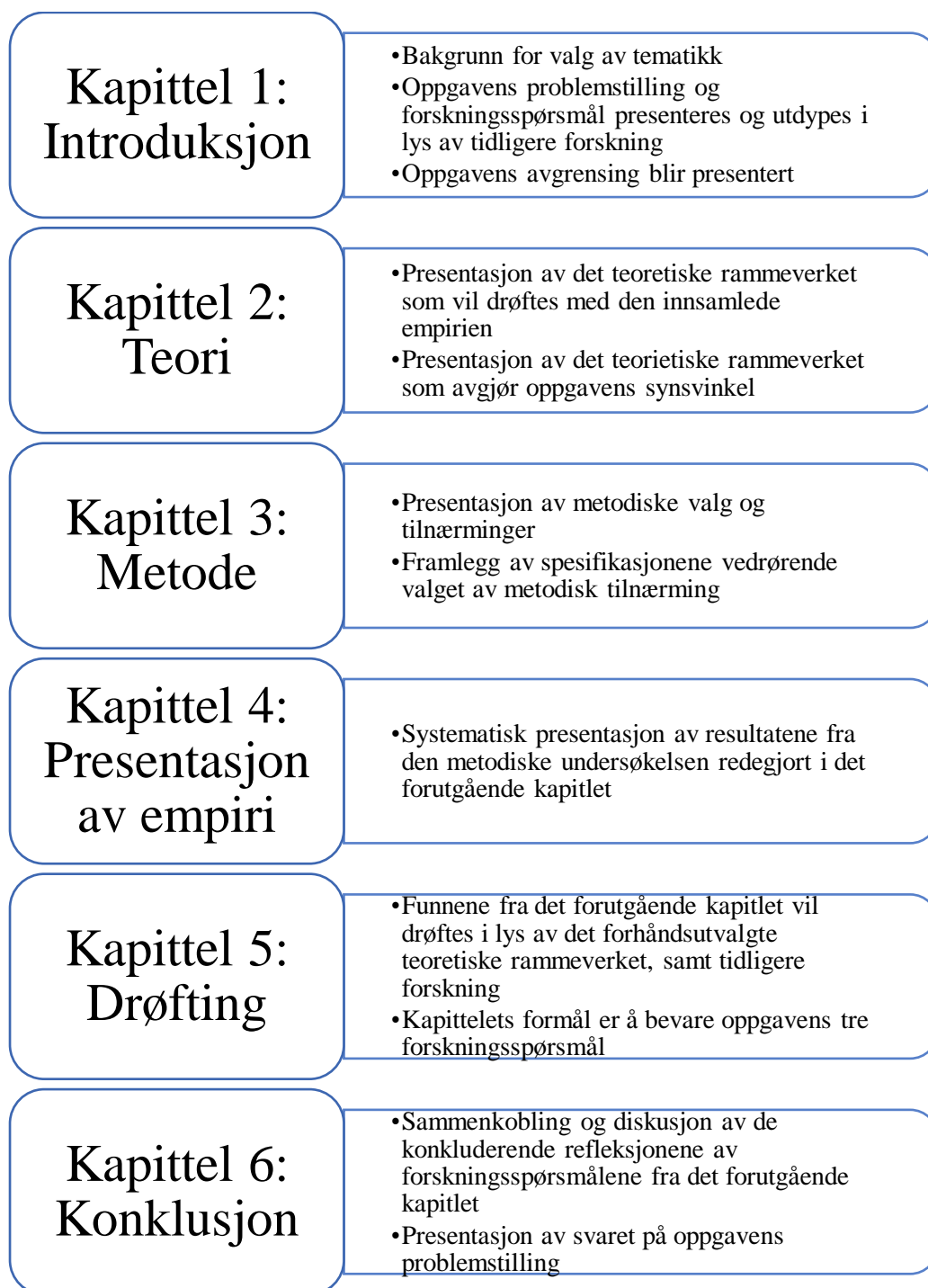
I denne oppgaven skal jeg belyse hvordan våre valg av informasjonskilder kan påvirke vår risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk. Den potensielle sammenhengen vil belyses på tvers av ulike aldersgrupper. For å evne å belyse slike mulige utviklinger, kreves det en rekke teoretiske og metodiske tilnærminger som vil både avgrense, men også muliggjøre ulike aspekter ved arbeidet.

Det kreves også god innsikt i risikokommunikasjon og risikopersepsjon i relasjon til klimaendringene og norsk klimapolitikk. Da kvaliteten på risikokommunikasjon avhenger av formålet, og risikopersepsjon er en subjektiv sak, vil det ikke være hensiktsmessig for formålet med denne oppgaven å diskutere hva som er god eller korrekt risikokommunikasjon eller persepsjon.

For å tilegne meg empiri vil oppgaven ha en kvantitativ tilnærming, hvor en spørreundersøkelse vil bli gjennomført. Det er rimelig å anta at en kvalitativ tilnærming ville gitt meg en dypere forståelse av hvorfor hver respondents risikopersepsjon er slik de er. Jeg har allikevel valgt å benytte en kvantitativ tilnærming, da jeg heller ønsker å få innsikt i persepsjonene til en større gruppe mennesker, enn en dyp forståelse til en mindre gruppe.

Med en større mengde ressurser og tid, hadde det vært interessant å samle inn en større respondentmasse slik at undersøkelsen ble generaliserende ovenfor hele den norske befolkningen. Grunnet den begrensede tilgangen på førstnevnte, var ikke dette mulig i denne oppgaven.

1.5 Oppgavens struktur

Figur 1: Oppgavens struktur

2. Teori

I dette kapitlet skal det teoretiske rammeverket, nødvendig for å besvare oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål, presenteres.

2.1 Risiko

Risiko har en definerende rolle i dagens samfunn. Begrepet har flere bruksområder og representerer et bredt spekter av ulike verdier og holdninger. Til tross for begrepets store omfang, omfatter risiko tre hovedelementer: et utfall som påvirker det mennesker verdsetter; muligheten for forekomst; og en formel som kombinerer disse to elementene (Renn, 2008, s. 2). Njå et al. (2020) definerer risiko på den følgende måten: «Risiko er et uttrykk for konsekvens/utfall av uønskede hendelser og usikkerhet assosiert med hendelser og utfall» (Njå et al., 2020, s. 46). Denne definisjonen gir et godt bilde på hvorfor et tema som *klima* får så mye oppmerksomhet i dagens samfunn og hvorfor det for mange oppfattes som *høyrisiko*. Klimaet er en utfordring som vil ha globale konsekvenser, og da dette er hendelser som forventes å eskalere i frekvens og omfang i fremtiden, tilskrives det en stor mengde usikkerhet vedrørende forekomsten ved hendelsene.

I et forsøk på å håndtere, beherske og forhindre risikoer, skaper hvert samfunn egne systemer av strategier og oppfatninger. En mangel på slike systemer betyr å gi opp sin kontroll og kaste seg inn i skjebnens nåde (Lupton, 2013, s. 3). I moderne vestlige samfunn er det å ha kontroll over sitt eget liv ansett som svært viktig. En fraskrivelse av kontroll er derfor i strid med den vestlige måten å leve på. Vi ser derfor en benyttelse av begrepet *risiko* som alle tilstander som viker fra «normen», samt ulykker og skremmende hendelser (Lupton, 2013, s. 3). I dagens samfunn ansees det derfor som «farlig» å ikke vurdere risikoer. Det moralske aspektet ved risiko er styrket ved at en ikke bare fokuserer på seg selv, men vurderer også risikoer for «fremtidige generasjoner» (Olsen & Mathiesen, 2019, s. 108).

Mennesket har alltid vært omringet av farer og trusler. Hva som blir ansett som risiko har derimot utviklet og endret seg i tråd med samfunnsutviklingen (Lupton, 2013, s. 3). I motsetning til de før-moderne risikoene, som sult, pest, spedbarnsdødelighet og uhelbredelige sykdommer, frykter vi i dag ting som kreft, kriminalitet, bilulykker og at mennesker som står nær oss skal bli såret eller skadet (Lupton, 2013, s. 1-3). Til tross for at de konkrete risikoene har endret seg, er risikoens symbolske grunnlag uendret. Vi frykter manglende kontroll (Lupton, 2013, s. 3). Vi forsøker derfor kontinuerlig å kontrollere det vi frykter. Det er dette som kalles *risikoforebygging*.

Begrepet «risiko» ble ikke introdusert samtidig som det moderne samfunnet. Risikoer fantes også i den før-moderne perioden, men begrepet beskrev da en naturlig hendelse som flod, storm eller en epidemi. En risiko var ikke et menneskeskapt produkt, men ble heller til tider brukt som en representasjon av en «act of God» (Lupton, 2013, s. 6). I dagens samfunn derimot, representerer risiko primært negative eller uønskede utfall i relasjon til både naturlige og menneskeskapte hendelser (Lupton, 2013, s. 9). Risiko i seg selv er dog ikke en objektiv ting; det er et fenomen som mulig kan finne sted i fremtiden; en urealisert potensialitet (Lupton, 2013, s. 10).

Et apparat med ekspertforskning, kunnskap og råd har utviklet seg rundt begrepet risiko; risikoanalyse, risikovurdering, risikokommunikasjon og risikohåndtering er alle enorme forskningsfelt innenfor risikoforskning. Disse redskapene utfyller hverandre og brukes for å måle og håndtere risikoer (Lupton, 2013, s. 10-11). For å suksessfullt håndtere en risiko, må den både analyseres, vurderes og kommuniseres. Dersom én av disse blir utilstrekkelig gjennomført vil sannsynligheten øke for at risikoen ikke blir håndtert i sin helhet. Det er derfor kritisk at disse oppgavene blir håndtert på en strukturert og god måte.

2.2 Risikokommunikasjon

Som redegjort i det forutgående, har risikokommunikasjon en avgjørende rolle innen risikohåndtering. Det er avgjørende å ha oversikt over hvordan kommuniseringen av en risiko kan påvirke hvordan den blir oppfattet av mottakeren. Suksessfull risikokommunikasjon kan lede til godt informerte individuelle og offentlige beslutningstakere (National Research Council Committee on Risk & Communication, 1989, s. 80).

I dagens risikofylte samfunn er det et overordnet ønske hos befolkningen om en jevn kommunikasjon av risiko mellom eksperter og lekfolk. Slik informasjon kan komme fra ulike kilder, men det er svært normalt at myndighetene og ulike industrier distribuerer informasjon om farer og tilhørende risiko (National Research Council Committee on Risk & Communication, 1989, s. 1). Slik kommunikasjon skjer ofte gjennom bruk av mellomledd som trykte medier og kringkastingsmedier (National Research Council Committee on Risk & Communication, 1989, s. 1). Lingwood (1971) fant at mennesker benytter informasjonskilder

de vurderer sannsynlig vil inneholde informasjon de trenger, basert på deres erfaringer med hver kilde (Heath et al., 1995, s. 94).

Risikokommunikasjon er en komplisert oppgave, da formuleringen må være svært tydelig, klar og ikke villedende (National Research Council Committee on Risk & Communication, 1989, s. 1). Usikkerheten assosiert med risiko bidrar til å ytterligere komplisere kommunikasjonsprosessen.

For å kunne redegjøre for utfordringene ved risikokommunikasjon, må vi forstå prosessen. Risikoanalyser gjennomføres av eksperter. Det er ekspertene sitt ansvar å avdekke alle aspekter ved en risiko, og avgjøre hva som burde kommuniseres til mottakerne. Slike meldinger vil ofte være svært konkrete og tekniske, og medbringer av den grunn en viss mengde kompleksitet. Dette kan resultere i at kun andre eksperter kan forstå innholdet. Disse meldingene må derfor omformuleres for å gjøre informasjonen forståelig for lekfolk. Slik språklig korrigerings har dog vist seg å kunne ha uønskede konsekvenser. I et forsøk på å gjøre informasjonen mer forståelig for alle, kan visse nyanser i innholdet forsvinne. Dette øker sannsynligheten for at den distribuerte informasjonen er unøyaktig, ufullstendig eller manipulerende (National Research Council Committee on Risk & Communication, 1989, s. 2). Dette kan lede til misforståelser, forvirring og mistillit til avsenderen (National Research Council Committee on Risk & Communication, 1989, s. 3).

Det blir ofte plassert for høye forventninger til risikokommunikasjon. Det er villedende å forvente at god risikokommunikasjon alltid vil lede til mindre konflikt og god risikohåndtering. Én årsak til dette er at mennesker informerer seg selv i stor grad ved å tolke og vurdere risikoinformasjon de får fra medier, eksperter, politiske ledere og familie og venner (National Research Council Committee on Risk & Communication, 1989, s. 27). Denne prosessen tilsier at informasjonen vedkommende innhenter vil være av ulik formulering og kvalitet. Allan Mazur (2006) fant at selve innholdet i informasjonen som blir distribuert til mottakere, samt formuleringen, påvirker vår persepsjon av et tema betraktelig (Mazur, 2006, s. 106).

Mennesker har ulike verdier og interesser. Informasjon kan kommuniseres på en god måte, men dersom innholdet ikke stemmer overens med mottakerens egne ansvar og verdier, vil ikke risikokommunikasjonen ha ønsket effekt. Det vil si at en bedre forståelse av situasjonen ikke

nødvendigvis leder til konsensus eller uniform personlig oppførsel (National Research Council Committee on Risk & Communication, 1989, s. 3).

2.3 Risikopersepsjon

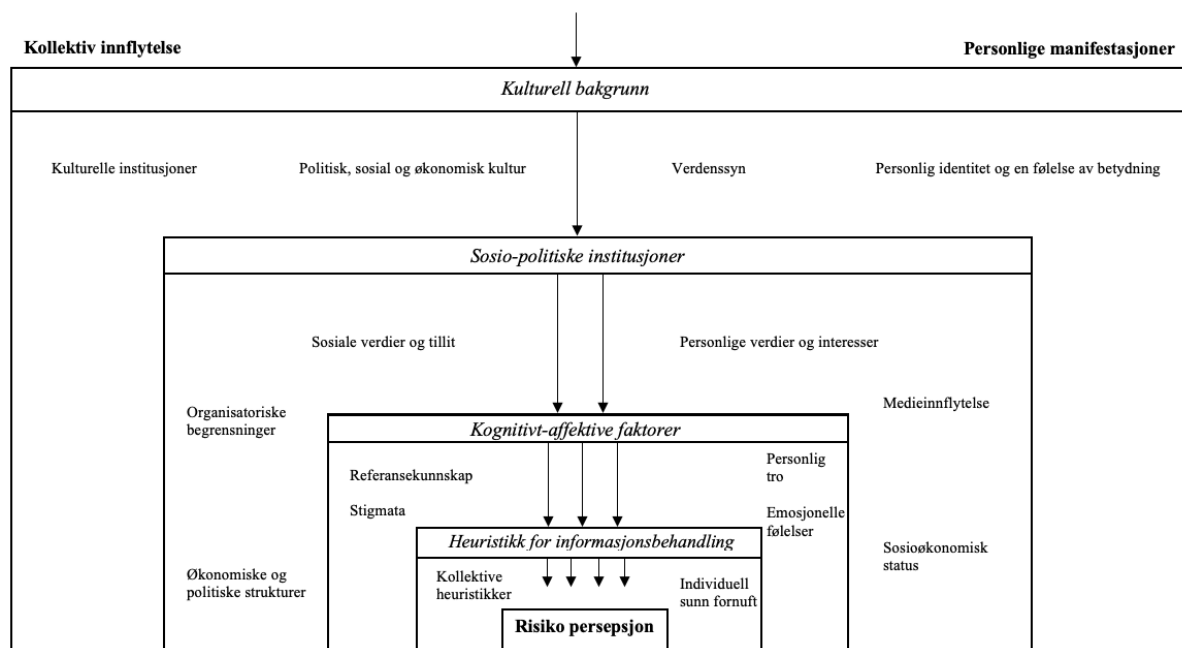
En rekke faktorer som verdier og interesser avgjør hvordan mennesker oppfatter risiko. Enkeltindividers oppfattelse av risiko er et sentralt tema innen risikoteori, da dette setter standarden for hvordan risikoen kan håndteres. Denne oppfattelsen av risiko kalles *risikopersepsjon*. Risikopersepsjon, som definert av Ortwin Renn, er de individuelle mentale «bildene» og forståelsene enkeltindivider har gjort seg opp om hva risiko er for dem (Renn, 2008, s. 93). Våre persepsjoner blir skapt gjennom personlig erfaring, sosial kommunikasjon, kulturelle tradisjoner og sunn fornuft (Brehmer, 1987; Drottz-Sjöberg, 1991; Pidgeon et al, 1992; Pidgeon, 1998, in Renn, 2008, s. 93).

Risiko er ikke noe som blir oppfattet av våre menneskelige sanser. Risiko blir oppfattet gjennom prosessering av fysiske signaler og informasjon om potensielt skadelige hendelser eller aktiviteter. Basert på denne informasjonen, formulerer mennesket en vurdering av alvorlighetsgraden, sannsynligheten for, samt aksepten for den respektive risikoen (Renn, 2008, s. 98).

Menneskelig oppførsel drives primært av våre egne persepsjoner, ikke fakta eller det som ansees som risikoer av analytikere (Renn, 2008, s. 93). Mennesker har problemer med å rent forstå og trekke slutninger eksklusivt basert på tall og logikk (Renn, 2008, s. 93). Mennesker vil, når møtt med en situasjon med usikre konsekvenser, koble situasjonen til visse forventninger, ideer, frykter, håp og følelser for å kunne gi mening til situasjonen (Renn, 2008, s. 93).

Menneskers egne vurderinger av risiko blir påvirket av kunnskap, verdier, følelser og andres vurderinger (Renn, 2008, s. 98). De mentale modellene og psykologiske mekanismene mennesker bruker (for eksempel kognitive heuristikker og risikobilder) er internalisert gjennom kulturell og sosial læring og blir kontinuerlig moderert av medier, gruppepåvirkning

og andre kommunikasjonsprosesser (Renn, 2008, s. 98). Figur x illustrerer mangfoldet av faktorer som påvirker menneskers risikopersepsjon.

Figur 2: : En adaptasjon av Renn og Rohrman (2000) sin figur av de fire kontekstnivåene av risikopersepsjon (Renn, 2008, s. 141).

Mennesker blir eksponert for enorme mengder data og informasjon hver dag. Hjernen selekterer ut spesifikke deler av informasjonen, da mengden informasjon vi tilegner oss i løpet av en dag er for stor til at det hele kan prosesseres og lagres. Mennesker har utviklet spesielle strategier for å velge ut den informasjonene de selv oppfatter som relevant for dem (Renn, 2008, s. 99). Slik selektering luker systematisk ut data, og øker dermed sannsynligheten for en feiltolkning av informasjonens komplette budskap.

Risikopersepsjon basert på informasjon som avviker fra objektive indekser vokser ut fra en utilstrekkelig forståelse av kompleks vitenskapelig og teknisk informasjon (Slovic, 2010, s. 126). Det vil si at ens oppfattelse av hva som er risiko påvirkes av å ikke ha nok informasjon og fakta. En mottaker med større mengder informasjon vil en derfor kunne ha en risikopersepsjon nærliggende virkeligheten, samt ta bedre beslutninger (Slovic, 2010, s. 126).

Det er flere faktorer som påvirker hvordan vi opplever en risiko. Olsen og Mathiesen (2019) presenterer en rekke ulike faktorer som betydelig påvirker vår risikopersepsjon:

1. Ufrivillig risikoeksponering,

2. Manglende personlig kontroll,
3. Stor usikkerhet knyttet til hva som kan bli konsekvensen,
4. Genetiske effekter av eksponering,
5. Katastrofale hendelser,
6. Nytteverdier går til andre,
7. Trusselen og risikoen som er påført oss med hensikt, og
8. Synlighet og umiddelbare konsekvenser (Olsen & Mathiesen, 2019, s. 122-124).

Som nevnt i kapittel 2.1, frykter mennesker manglende kontroll. Mennesker har en tendens til å uttrykke særlig bekymring for risikoer de mener ikke blir tilstrekkelig kontrollert av ansvarlige myndigheter (Renn, 2008, s. 94).

I 2002 gjorde David Ropeik rede for en rekke faktorer som påvirker risikopersepsjon. Han forklarte at faktorene som påvirker vår risikopersepsjon er dynamiske, og endrer seg over tid. Jo mer mediedekking en risiko får, desto mer bevisste blir det offentlige om risikoen sin eksistens. Sannsynligheten øker da for at menneskene anerkjenner risikoen som reell (Ropeik, 2002, s. 52). Ropeik presenterte 14 faktorer som påvirker vår risikopersepsjon. I det følgende vil jeg presentere de seks påvirkningsfaktorene som ansees som mest sentrale for denne oppgaven.

Den første påvirkningsfaktoren er *tillit*, og den potensielle mangelen der av. Vårt tillitsnivå til en informasjonskilde avgjør vår oppfattelse av en risiko. Det samme gjelder hvor mye vi stoler på systemet som avgjør hvor eksponerte vi skal være for en risiko. Ropeik forklarte videre at dersom en slik tillit til informasjonskildene og menneskene som skal beskytte oss (ofte myndighetene) ikke eksisterer, vil vi oppfatte ulike risikoer som større.

En annen faktor er distinksjonen mellom *naturlige og menneskeskapte risikoer*. Dersom en risiko er menneskeskapt, slik som CO² utslipp fra oljevirkksomheten, anser vi risikoen som større, enn om det hadde vært en naturlig risiko, som stråling fra solen (Ropeik, 2002, s. 52).

En annen svært sentral påvirkningsfaktor er *usikkerhet*. I en slik sammenheng er det ikke kompleksiteten til informasjonen som gjør den vanskelig å forstå. Det er derimot mangelen av slik informasjon som leder til en økt risikopersepsjon. En risiko vil fremstå som en mindre trussel ved introduksjonen av mer og ny informasjon.

Bevissthet er en påvirkningsfaktor som gjør rede for hvordan kommunikasjon påvirker måten vi oppfatter en risiko. En risiko sin tilstedeværelse i mediebildet bidrar til å enten øke eller dempe vår risikopersepsjon. Det er dog ikke kun mediebildet som avgjør vår bevissthet om en risiko. Vi blir også påvirket av menneskene rundt oss.

Påvirker det meg? Risikoer oppfattes ikke som like farlige dersom konsekvensene påvirker andre enn oss selv. Det er først når mennesket selv blir påvirket av konsekvensene ved en gitt risiko at den oppfattede risikoen øker.

Den siste påvirkningsfaktoren er forskjellen mellom *kontroll* og *manglende kontroll*. Et menneske vil oppleve en risiko som mer håndterbar og mindre farlig dersom vedkommende oppfatter at han selv har kontroll, eller kan kontrollere risikoen.

2.3.1 Aldersavhengig risikopersepsjon

Det er et kjent faktum at menneskers alder påvirker hvordan vedkommende oppfatter en gitt risiko. Forskjellige aldersgrupper vurderer risikoer på ulike måter, og vil ha ulike oppfatninger av hva som er akseptabel og uakseptabel risiko (Bonem et al., 2015, s. 317).

Risikodomener har en avgjørende rolle i forskning på risikopersepsjon. Yngre og eldre voksne assosierer ulike risikonivåer til et risikodomen. Det vil si at yngre voksne anser blant annet sosiale risikoer (for eksempel å være uenige med fellesskapet, eller skille seg ut i mengden) som mer risikofylte, enn for eksempel helsemessige risikoer (for eksempel å røyke sigaretter og å kjøre bil under påvirkning av alkohol) (Bonem et al., 2015, s. 318). Bonem et al. (2015) forklarer at eldre mennesker oppfatter en større grad av risiko i helse- og etiske domener, enn i sosiale domener (Bonem et al., 2015, s. 317).

Gardner og Steinbergs (2005) forskning belyste at yngre voksne har en større tendens til å engasjere seg mer i risikabel oppførsel enn eldre, fordi de er mer utsatt for innflytelse av deres omgangskrets (Gardner & Steinberg, 2005, s. 625). Forskning innenfor kriminologifeltet støtter denne teorien. Det er vist at yngre mennesker har en tendens til å oftere gjennomføre ulovlige (og derav risikofylte) handlinger når de blir ledsaget av jevnaldrende i omgangskretsen

sin, mens eldre gjennomfører ulovlige handlinger oftest alene (Gardner & Steinberg, 2005, s. 625).

Å la sosiale normer påvirke våre handlinger kalles *normativ konformitet* (Deutsch & Gerard, 1955, s. 629). Det er kjent at menneskers ønske om å passe inn, og å ikke bli utstøtt fra samfunnet som et resultat av å ikke følge den sosiale normen er en svært prominent årsak til persepsjons- og handlingsendringer (Zaki et al., 2011, s. 894). Hvor villige mennesker er til å tilpasse seg sosiale normer varierer blant annet basert på alder. Det er kjent at yngre mennesker er mer villige til å endre holdninger og meninger basert på normativ konformitet (Knoll et al., 2017, s. 53). Konformitetspress har derfor blitt anerkjent som en sentral påvirkningsfaktor av persepsjoner og handlinger i det moderne samfunnet.

Yngre voksne har en tendens til å ha mer risikoaksept enn eldre voksne. Det er dog ikke visst om denne økte risikoaksepten er et resultat av at yngre voksne har flere muligheter til å delta i risikotakende grupper enn eldre voksne, eller om yngre voksne lettere blir ført mot risikable valg, når møtt med en atferdsmessig beslutningssituasjon (Gardner & Steinberg, 2005, s. 625).

Forskning på eldre voksne sin risikopersepsjon har støtt på noen validitetsutfordringer. Tidligere forskning viser at eldre voksne vurderer risikable utfall av hendelser som mer sannsynlige, og har vist tendenser til å velge det minst risikofylte alternativet i beslutningstaking. Nyere forskning derimot, tyder på at denne forståelsen av eldre sitt forhold til risiko, ikke lenger stemmer (Bonem et al., 2015, s. 317). Chou, Lee & Ho (2007) presenterer forskning som viser at eldre voksne sine beslutninger ikke blir eksepsjonelt påvirket av risiko (Chou et al., 2007, s. 311). Eldre voksne har vist tendenser til å ikke bli sterkt påvirket av risiko i sin beslutningstaking, samt å være mer risikosøkende enn yngre voksne (Samanez-Larkin et al., 2010, s. 1429).

2.3.2 Dunning-Kruger effekten

Usikkerhet i form av manglende informasjon er et kjent fenomen (Lipshitz & Strauss, 1997, s. 149). I 1999 publiserte Justin Kruger og David Dunning en artikkel som understrekte rollen informasjon og kunnskap har for menneskers persepsjon og kompetanse. Deres teori utfordrer menneskers evne til å evaluere en gitt situasjon eller egne ferdigheter. Kruger og Dunning

forklarte at mennesker ikke innehar nok metakognitive evner til å korrekt vurdere sine egne ferdigheter (Kruger & Dunning, 1999, s. 1122). En rekke forskning innen psykologisk vitenskap viser til at mer intellektuelle mennesker evner i større grad enn andre, å selv vurdere sitt intellekt på en korrekt måte (Kruger & Dunning, 1999, s. 1122).

På lignende vis fant Kruger og Dunning at mennesker som innehar bemerkelsesverdig mindre intellekt enn gjennomsnittet, hadde en tendens til å overestimere sine egne evner, samt inneha en oppfatning om at de er bedre enn gjennomsnittet (Kruger & Dunning, 1999, s. 1125). Deres undersøkelser vurderer menneskers evner til å oppfatte virkeligheten innenfor en rekke ulike felt, alle med det samme sluttresultatet. Resultatene viser at mennesker med mindre kompetanse og ferdigheter, har en tendens til å oftere overestimere en situasjon og deres egne evner (Kruger & Dunning, 1999, s. 1132). Det forstås da at øktende kompetanse ledsages av en økende forståelse av hvor lite man kan.

2.3.3 Social amplification of risk

Idéen bak begrepet «social amplification of risk», eller på norsk, «sosial amplifisering av risiko», bygger på ideen om at de sosiale og økonomiske virkningene av en uønsket hendelse blir avgjort av de direkte fysiske konsekvensene av hendelsen, samt samspillet mellom de psykologiske, sosiale, institusjonelle og kulturelle prosessene (Renn, 2008, s. 38). Denne teorien oppstod da tradisjonell risikoteori ikke belyste den komplekse risikoopplevelsen til enkeltmennesker og sosiale enheter, hvor det behøves både psykometriske og kulturelle teorier for å fange opp kompleksiteten til risiko (Renn, 2008, s. 38-39 & 137). Konseptet om sosial amplifisering av risiko gir de nødvendige rammene for en mer omfattende og kraftig analyse og håndtering av risiko (Kasperson et al., 1988, s. 180). Amplifikasjon refererer i denne teorien til både en intensifisering og demping av ens oppfattelse av risiko.

Renn presenterer et eksempel i sin bok “Risk Governance: Coping with Uncertainty in a Complex World” som illustrerer hvordan sosial amplifisering av en risiko skjer (Renn, 2008, s. 137-138). Amplifiseringsprosessen starter med at en hendelse finner sted, eller ved anerkjennelsen av en negativ effekt, som for eksempel klimaendringene. Individuer og grupper vil da utvelge spesifikke karakteristikk ved disse hendelsene eller effektene, og tolke dem i henhold til deres egne persepsjoner og mentale ordninger. Disse tolkningene blir formet om til

meldinger som blir distribuert videre til andre grupper og individer. Renn viser her hvordan menneskene og gruppene fungerer som amplifikasjonsstasjoner som distribuerer disse nye meldingene ut i samfunnet gjennom handlinger og kommunikasjon.

Distribusjonen av disse meldingene vil kunne fremkalle sekundære effekter som strekker seg utover menneskene som ble direkte berørt av den opprinnelige farehendelsen. Denne sekundære effekten blir igjen tolket av nye grupper og individer, noe som leder til den tredje amplifikasjonsprosessen. Disse amplifiserte risikoene kan strekke seg på tvers av lokasjoner, parter og risiko områder, og kan derfor spre politiske og sosiale virkninger, som kan utløse endringer innen risikoreduksjon. På denne måten ser vi tydelig hvordan våre individuelle tolkninger av en risiko kan ha enorme effekter skulle vi delt disse tolkningene med andre.

2.3.4 Akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel risiko

Når risikoer skal håndteres, er vurderingen om risikoens akseptabilitet avgjørende. Menneskers oppfattelse av en risiko kan ifølge Renn (2008) kategoriseres inn i tre overordnede kategorier (Renn, 2008, s. 149). En risiko kan oppfattes som ...

- Akseptabel, som refererer til en aktivitet hvor den gjenværende risikoen er så liten at ytterligere innsats for risikoreduksjon ikke blir sett på som nødvendig,
- Tolererbar, som refererer til en aktivitet som er verdt å forfølge, men som krever ytterligere innsats for risikoreduksjon innen rimelige grenser, og
- Ikke-akseptabel, som refererer til en aktivitet hvor den gjenværende risikoen blir ansett som for stor, hvor en betydelig innsats for risikoreduksjon ansees som svært nødvendig.

En risiko sin akseptabilitet vurderes ut ifra to faktorer; *verdier* og *bevis*. En risikovurdering vil aldri kunne vurderes eksklusivt ut ifra bevis, det vil si tall og statistikk. Da det er individene innad i et samfunn som er ansvarlige for å selv vurdere om en risiko er tolererbar, akseptabel eller ikke-akseptabel, vil befolkningens verdier ha en avgjørende rolle i denne vurderingen (Renn, 2008, s. 151).

2.4 Tillit

Tillit er en grunnstein for et fungerende demokrati, velferd, stabilitet og økonomisk vekst i en nasjon (Bergsjø et al., 2020, s. 38). Da Norge er en demokratisk stat, er det avgjørende at det

eksisterer et grunnleggende tillitsbånd mellom politikerne og innbyggerne. Myndighetene må allikevel evne å styre selv om noen av innbyggerne er uenige i politikken.

I et forsøk på å forklare tillit sin sentrale rolle i et moderne samfunn, presenterte Luhmann teorien om «en fortrolig verden». Teorien introduserer en idealistisk verden hvor folk har tillit til hverandre på basis av et felles verdensbilde og verdier. Samfunnet fungerer fordi hvert enkelt menneske kan gå ut ifra at alle vurderer og tenker det samme som dem selv (Grimen, 2009, s. 99). Tilliten vil også vokse ved gjentatt samhandling med mennesker en kjenner godt (Grimen, 2009, s. 99-100). Langvarige gjensidige erfaringer kan med andre ord erstatte en mangel på felles verdensbilder og verdier (Grimen, 2009, s. 99).

Et moderne samfunn er derimot ikke en fortrolig verden. Dagens samfunn er for store og komplekse til at gjentatt samhandling og en oppbygging av personlig tillit vil være tilstrekkelig for å drive samfunnet videre (Grimen, 2009, s. 100). Verden blir svært snever dersom folk kun samhandler med mennesker de kjenner godt. «Personlig tillit er *nødvendig* men *utilstrekkelig* i moderne samfunn» (Grimen, 2009, s. 100).

Luhmann distingverer derfor mellom personlig tillit og systemtillit. Sistnevnte baseres på menneskers tillit til et systems funksjonsevne. Ved personlig tillit, tildeles tillit som en forventning om at tillitsmottaker handler på en kjent måte, basert på tidligere erfaringer. Systemtillit gis basert på tillitsgiverens tillit til at et systems interne kontrollmekanismer sikrer systemets forventede funksjon (Grimen, 2009, s. 100-101). Dersom tillitsgiver opplever at en transaksjon av penger fungerer som forventet, bidrar dette til å øke vedkommende sin tillit til pengesystemet. Det vil si at systemtillit forutsetter at systemets indre kontroller fungerer (Grimen, 2009, s. 101).

3. Metode

I dette kapitlet vil de metodiske valgene og tilnærmingene, avgjørende for besvarelsen av oppgavens problemstilling, redegjøres. Det er avgjørende å ha en hensiktsmessig korrekt forskningsmetode for å kunne samle inn formålstjenlig empiri. Hensikten med empiriske undersøkelser er å framskaffe ny kunnskap (Jacobsen, 2005, s. 14). Begrepet *ny kunnskap* kan ha ulike betydninger. James G. March (1991) påpekte at ny kunnskap kan være av to ulike

typer. Kunnskap kan enten være fullstendig ny, som betyr at den viser til fakta vi ikke har hatt noen tidligere kjennskap til, eller så kan ny kunnskap være produktet av utviklingen og raffineringen av eksisterende kunnskap (Jacobsen, 2005, s. 15).

Å ha som mål å frembringe fullstendig ny kunnskap er svært ambisiøst, da dets mål er å utfordre etablert kunnskap og revolusjonere et forskningsfelt. Ved å heller forsøke å videreutvikle eksisterende kunnskap i søken om ny kunnskap, brytes ingen tidligere antagelser, men vi utvider heller det vi allerede vet (Jacobsen, 2005, s. 15). Det er denne tilnærmingen som er utgangspunktet for oppgaven. Det blir benyttet anerkjente teorier om tillit, risikopersepsjon og risikokommunikasjon, samt forskning på klima og menneskers forhold til det, for så å belyse en selvdefinert problemstilling innen lignende felt.

Hensikten med en undersøkelse avgjøres av hva slags kunnskap vi ønsker å finne. Dag Ingvar Jacobsen skiller mellom tre ulike typer hensikter (Jacobsen, 2005, s. 16):

1. Beskrivelse, forskeren ønsker å få mer innsikt i hvordan et fenomen ser ut,
2. Prediksjon, forskeren ønsker å forutsi hva som kommer til å hende en gang i fremtiden,
3. Forklaring, forskeren ønsker å forklare hvorfor et fenomen oppstod, eller hvorfor noe spesielt skjedde.

Målet med denne oppgaven er å undersøke hvordan ulike informasjonskilder påvirker respondentenes risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk, og har derfor en forklarende hensikt.

3.1 Ontologi, epistemologi og metode

Ontologiske og epistemologiske antagelser referer til det faktiske forholdet til den sosiale virkeligheten og hvordan kunnskap kan oppnås (Blaikie & Priest, 2019, s. 101-102).

Ontologi er læren om hvilke sosiale fenomen som eksisterer eller kan eksistere, forholdene til deres eksistens og måtene de er tilknyttet hverandre (Blaikie & Priest, 2019, s. 102). Det sentrale spørsmålet i ontologi er «Hva er virkeligheten?». Epistemologi referer til hvordan

mennesker forstår denne virkeligheten, samt hvordan de forstår sine egne tankeprosesser. Det sentrale spørsmålet innenfor epistemologi er «Hvordan kan jeg kjenne virkeligheten?».

Ontologi er derfor læren om hva som er virkeligheten, mens epistemologi er læren om hvordan vi kan utforske virkeligheten. Når man kombinerer de ontologiske og epistemologiske antagelsene, får vi et holistisk bilde av virkeligheten. De skaper grunnlaget for og orienteringen av all sosial forskning (Blaikie & Priest, 2019, s. 105). Disse to konseptene kan ikke sees individuelt fra hverandre, da de utfyller hverandre for å skape et helhetlig bilde av virkeligheten (Blaikie & Priest, 2019, s. 104). Det er dette som kalles et forskningsparadigme. Et paradigme er derfor en sammensetning av teoretiske ideer og tradisjoner, og ontologiske og epistemologiske antagelser, som etablerer rammeverket for de følgende metodiske avgrensningene.

Det er først når oppgavens forskningsparadigme blir avklart at en kan velge den metodiske tilnærmingen best egnet for å analysere og tolke dataene av interesse. De fundamentale forskjellene mellom kvalitative og kvantitative forskningsmetoder ligger i de ontologiske og epistemologiske antagelsene (Slevitch, 2011, s. 75). Harold Garfinkels teori om etnometodologi illustrerer oppgavens forskningsparadigme på en tydelig måte (Blaikie & Priest, 2019, s. 109). Garfinkel mener at den eneste måten å forstå verden på er gjennom å forstå at sosial orden oppstår når menneskene skaper og utvikler egne normer, istedenfor gjennom passiv aksept av virkeligheten. Det er et slik forskningsparadigme som strukturerer denne oppgaven, og som setter rammer for den empiriske innsamlingen av data.

3.2 Forskningsdesign

Forskningsdesign er en presentasjon av de tekniske beslutningene involvert i planleggingen av forskningsprosjektet (Blaikie & Priest, 2019, s. 18). Målet med oppgaven er å avdekke hvordan respondentenes risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk påvirkes av ulike informasjonskilder i klimadebatten. Oppgavens problemstilling ble valgt på bakgrunn av personlig interesse og faglig relevans. Som redegjort i introduksjonskapitlet, har den faglige debatten vedrørende klimaendringene gått fra å være en faglig debatt, til en politisk debatt. Den

sprikende oppfattelsen av hva som er den korrekte tilnærming til problemet er et dagsaktuelt og interessant forskningsfelt.

Enhver forskningsprosess består av en rekke faser. Fasene leder forskeren til å ta beslutninger som vil få konsekvenser for undersøkelsens troverdighet og gyldighet (Jacobsen, 2005, s. 61). Uavhengig av hvilken metodisk tilnærming oppgavens problemstilling krever, er det ifølge Jacobsen (2005) tre faser som er gjennomgående:

Fase 1: Utvikling av en problemstilling

Fase 2: Valg av undersøkelsesopplegg

Fase 3: Valg av metodisk tilnærming

I fase 1 skal interessefelt og problemstilling avdekkes. Oppgavens fokusområde ble snevret inn da interessen for å undersøke persepsjonspåvirkende faktorer vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk ble avklart. Denne tilnærmingen er i tråd med det Jacobsen (2005) anser som én av de hyppigst benyttede undersøkelseshensiktene; et ønske om å forstå dages situasjon bedre, gjerne for å forstå de problemene vi står ovenfor til daglig (Jacobsen, 2005, s. 61). Denne metodiske tilnærmingen tilsier at oppgavens problemstilling er *testende*. Det vil si at hensikten er å se rekkevidden eller omfanget av et fenomen, som står i kontrast til en *eksplorerende* problemstilling.

I fase 2 skal undersøkelsesopplegg velges. I denne fasen tas beslutninger om hvilket undersøkelsesopplegg som passer best til den spesifikke problemstillingen (Jacobsen, 2005, s. 62). Denne oppgaven har et korrelasjonelt, eller forklarende design, da målet med oppgaven er å forklare forholdet mellom informasjonskilder og risikopersepsjon. Da oppgavens tematikk blant annet berører menneskers holdninger og meninger, samt politisk tematikk, vil det være svært utfordrende å avdekke kausale forhold. Oppgavens formål er derfor å presentere et situasjonsbilde av hvordan respondentenes risikopersepsjon påvirkes av informasjonskildene vi benytter.

Når det har blitt avklart hva slags data vi ønsker å få tak i, samt hvilket undersøkelsesdesign som er best egnet for formålet, vil den metodiske tilnærmingen for datainnsamling avklares i fase 3. I denne prosessen er problemstillingen avgjørende. Når en problemstilling er testende er ofte hensikten å finne omfanget, utstrekningen eller hyppigheten av et fenomen. Det vil si at

det overordnede formålet er å gå i bredden, framfor i dybden. Dette krever en metode som undersøker relativt få nyanser og mange enheter. Slike problemstillinger krever derfor ofte en kvantitativ tilnærming, noe jeg har benyttet i denne oppgaven.

3.3 Innsamling av empiri

For å samle inn empiri ble det benyttet en kvantitativ tilnærming, framfor en kvalitativ. For å kunne belyse risikopersepsjonen til en større gruppe respondenter, krevdes det et stort datagrunnlag. Ved å undersøke frekvensen av et fenomen er det metodisk hensiktsmessig med en bredere undersøkelse med et større antall respondenter, enn en dypere undersøkelse med et mindre antall respondenter.

3.3.1 Spørreundersøkelsen

Innenfor den kvantitative forskningsmetoden finnes det en rekke tilnærminger. For å kunne samle inn data som på den mest hensiktsmessige måten vil bidra til å besvare oppgavens problemstilling, ble det konstruert en spørreundersøkelse. Denne spørreundersøkelsen bestod av en rekke spørsmål om respondentens bakgrunn, kunnskapsnivå og forståelse av klimaendringene. Deres tanker og holdninger mot norsk klimapolitikk, samt deres bruk av og tillitsnivå til en rekke ulike informasjonskilder var også variabler som ble belyst i undersøkelsen. Spørreundersøkelsen bestod av 22 spørsmål (se vedlegg 1).

Spørreundersøkelsen var aktiv i perioden 08.03.2021, til 26.03.2021, og ble distribuert på egne brukerprofiler på sosiale media, respektivt Facebook og LinkedIn. Spørreundersøkelsen ble videre distribuert blant eget nettverk.

3.3.2 Spørreundersøkelsens struktur

Spørsmålssorten varierer avhengig av hva en ønsker å måle (Jacobsen, 2005, s. 251-252). Respondentene i denne oppgaven ble stilt to ulike typer spørsmål:

1. Spørsmål om faktiske forhold – det en enhet er, har opplevd eller gjort, og
2. Spørsmål om holdninger, meninger og følelser – hvordan enhetene vurderer ulike forhold, eller hva slags holdning de har til et spesifikt fenomen.

Spørsmålene hadde en nøytral ordlyd og enkel formulering, og det ble ikke benyttet faglige og akademiske begrep og uttrykk i spørsmålsteksten. Dette var en bevisst beslutning i et forsøk på å redusere sannsynligheten for systematiske feilvurderinger.

3.3.3 Behandling av data

I kvantitative forskningsmetoder frembringer undersøkelsesopplegget et større kvanta funn, enn i kvalitative forskningsmetoder. Da formålet med en slik metodisk tilnærming er å undersøke frekvensen av et fenomen, kreves det en stor mengde tall. I motsetning til håndteringen av funn sanket fra kvalitative metoder, er det ikke like hensiktsmessig å presentere kvantitative funn som *rådata*. Tall presentert som rådata fremstår i sin opprinnelige form og har ikke blitt organisert, gruppert eller analysert (Jacobsen, 2005, s. 165; Sander, 2019). En slik tilnærming til materiell presentasjon fungerer bedre i kvalitative forskningsmetoder, da formålet kan være å observere handlinger eller tradisjoner.

Da denne oppgaven benytter en kvantitativ forskningsmetode, vil det ikke være hensiktsmessig å presentere funnene som rådata. En slik fremstilling vil kunne fremstå som rotete og uoversiktlig, da spørreundersøkelsen har frembrakt svært store mengder tall, som foruten analysering og organisering vil være meningsløse. I denne oppgaven vil derfor dataene presenteres som *behandlet data*, altså organisert, gruppert og analysert data (Sander, 2019).

Spørreundersøkelsesverktøyet *SurveyXact* ble benyttet i denne oppgaven som produksjon-, distribusjon- og analyseverktøy for spørreundersøkelsen. Ved å konstruere, distribuere og analysere spørreundersøkelsen i samme program, tilrettelegges det for strukturert og organisert håndtering av dataene. Da spørreundersøkelsen var ferdigkonstruert, ble den distribuert via en hyperlenke. Denne lenken ble, som tidligere nevnt, distribuert på sosiale media. Alle registrerte svar ble lagret fortløpende i *SurveyXact*. Da spørreundersøkelsen skulle avsluttes, ble hyperlenken deaktivert innad i programmet og all data ble anonymisert og lagret.

Ved hjelp av *SurveyXact* sine diverse analyseverktøy, vil alle frembrakte tall sees i sammenheng til det respektive spørsmålet, samt bli kryss-analysert opp mot andre funn fra

spørreundersøkelsen. Denne strategien vil produsere behandlet data, og tilskrive mening til tallene.

I ett av spørreundersøkelsens innledende spørsmål ble respondentene bedt om å ta stilling til en påstand. Basert på deres svar, ble de videresendt til et oppfølgingsspørsmål (se vedlegg 1). Det vil si at ikke alle respondentene fikk alle de samme spørsmålene. Disse spesifikasjonene ble konstruert og håndtert innad i SurveyXact.

Senere i oppgaven vil undersøkelsens funn drøftes i lys av det teoretiske rammeverket, samt tidligere forskning. Ikke alle funn fra spørreundersøkelsen vil drøftes i denne oppgavens, da ulike spørsmål mistet sin relevans til oppgaven underveis i skriveprosessen. En komplett presentasjon av funnene finnes i vedlegg 2.

3.4 Forskningskvalitet

3.4.1 Forskningsetiske vurderinger

Etiske dilemmaer mellom forsker og forskningsobjekt vil kunne oppstå i all forskning. Medisinsk forskning vil mulig kunne støte på etiske dilemmaer i form av usikkerhet relatert til negative bivirkninger av et nytt medikament, mens samfunnsvitenskapelige forskere står ovenfor andre former for etiske dilemmaer. Et kjent dilemma er om forskeren skjuler undersøkelsens sanne hensikt for forskningsobjektet (Jacobsen, 2005, s. 44-45). Det er ulike grunner til hvorfor forskere velger å skjule en undersøkelses hensikt. I en kvalitativ forskningsmetode som observasjon vil det i visse tilfeller være å foretrekke å skjule observasjonens hensikt, da forskningsobjektene kan bevisst eller ubevisst endre atferd, som vil påvirke undersøkelsen (Jacobsen, 2005, s. 45).

I denne oppgaven derimot, har jeg valgt å ikke skjule oppgavens sanne hensikt fra respondentene. Dette var en bevisst beslutning for å redusere sannsynligheten for at respondentene skulle velge å ikke delta, grunnet usikkerhet vedrørende spørreundersøkelsens og deltakelsens hensikt.

Norsk forskningsetikk har tre grunnleggende etiske krav: informert samtykke, krav på privatliv og krav på å bli korrekt gjengitt (Jacobsen, 2005, s. 45). Oppgavens spørreundersøkelse ble distribuert på internett, gjennom sosiale media. Respondentene valgte selv å delta i spørreundersøkelsen ved å klikke på den delte lenken, og hadde til enhver tid muligheten til å avslutte, eller ikke fullføre undersøkelsen. Av alle som trykket på lenken til spørreundersøkelsen, gjorde hele 97 mennesker akkurat dette – de valgte å ikke fullføre undersøkelsen, og deres svar ble derfor ikke videre behandlet. På denne måten sikrer man at alle funnene er basert på informasjon som er gitt frivillig.

Kravet på privatliv ble oppfylt da respondentenes svar ble fullstendig anonymisert. Da respondentene klikket seg inn på spørreundersøkelsens lenke, fikk de informasjon om hvorfor undersøkelsen ble gjennomført, hva formålet var, samt at deres svar ville bli fullstendig anonymisert (se vedlegg 1). Beslutningen om å anonymisere respondentene ble tatt da deres identitet ikke var nødvendig for at funnene skulle være valide. Denne beslutningen sikrer at datainnsamlingen er i tråd med EUs lov om personvernforordningen (GDPR, eller General Data Protection Regulation) (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2019).

Spørreundersøkelsen består av 22 spørsmål med forhåndsutvalgte svaralternativer. Respondenten hadde ikke på noe tidspunkt muligheten til å gjengi sensitiv informasjon eller personidentifiserende informasjon, og deres svar på hvert spørsmål vil kun sees i relasjon til det aktuelle spørsmålet. Da spørreundersøkelsen er strategisk oppstilt på en slik måte som vil oppfylle et bestemt mål, vil det ikke være hensiktsmessig for meg som forsker å benytte respondentenes svar for andre formål enn planlagt. Dette sikrer oppfyllelsen av det tredje forskningsetiske kravet.

3.4.2 Validitet og reliabilitet

Validitet i en metodisk vitenskapelig sammenheng, handler om hvor nøyaktig en metode måler noe. Dersom metoden måler det tiltenkte målet, kan metoden ansees som valid. Validitet kan deles inn i *intern* validitet og *ekstern* validitet. Det eksisterer tre typer intern validitet.

Den første formen for validitet er teoretisk validitet, eller *construct validity*. Undersøker spørreundersøkelsen det konseptet det er ment å undersøke? Da formålet med spørreundersøkelsen var å avdekke respondentenes risikopersepsjon, er det viktig å huske at fenomenet ikke er fysisk observerbart. For å da kunne avdekke deres risikopersepsjon, må spørsmålene i spørreundersøkelsen fokusere på faktorer som vil indikere respondentens risikopersepsjon. Dersom spørreundersøkelsen stiller spørsmål som ikke belyser slike faktorer, vil spørreundersøkelsens teoretiske validitet senkes (Bolarinwa, 2015, s. 197). Oppgavens spørreundersøkelse ble konstruert ut ifra et teoretisk rammeverk, med hensikt om å inkludere kjente faktorer som påvirker risikopersepsjon. Dette var en omfattende og tidkrevende prosess, som resulterte i et godt konstruert spørreskjema. Undersøkelsesmetoden ansees derfor å ha teoretisk validitet.

Innholdsvaliditet innebærer en vurdering av undersøkelsens omfang. Da spørreundersøkelsens formål ikke bare var å undersøke påvirkningen av risikopersepsjonen, men også respondentenes tillitsnivå til diverse informasjonskilder, kreves det en refleksjon over hvorvidt undersøkelsen fullstendig representerer formålet med undersøkelsen (Bolarinwa, 2015, s. 197). Denne oppgaven benytter en spørreundersøkelse som den eneste formen for datainnsamling. Det vil si at alle aspektene ved oppgaven må belyses i spørreundersøkelsen for å sikre høy innholdsvaliditet.

Spørreundersøkelsen er konstruert på en slik måte at alle de avhengige variablene nødvendig for å belyse oppgavens forskningsspørsmål er inkludert. Undersøkelsens tematiske fokus er i bredden framfor i dybden. Det vil si at undersøkelsens formål var å etablere en oversikt over respondentenes persepsjoner og valg vedrørende diverse temaer. For å evne å drøfte tematikken i dybden vil oppgavens teoretiske rammeverk, samt tidligere forskning, benyttes. Disse metodiske beslutningene om å fokusere oppgavens spørreundersøkelse i bredden, framfor i dybden, vil bidra til å øke innholdsvaliditeten, samtidig som det risikerer det motsatte, da større deler av drøftingen vil baseres på tolkninger og vurderinger ut ifra tidligere forskning og teori.

Den siste formen for intern validitet er «åpenbar validitet», eller *face validity*, som indikerer om undersøkelsesmetoden fremstår som hensiktsmessig for formålet (Bolarinwa, 2015, s. 196). En slik form for validitet bygger på enkle kriterier og vurderinger, og oppleves som tilfredsstillende dersom det er åpenbart at de innsamlede data er gode og treffende med tanke på undersøkelsens intensjon (Bolarinwa, 2015, s. 196; Grønmo & Malt, 2020). De sentrale

teoretiske momentene som må inkluderes for å besvare oppgavens forskningsspørsmål er inkludert i spørreundersøkelsen (se vedlegg 1), og spørreundersøkelsens åpenbare validitet vurderes derfor som tilfredsstillende.

En spørreundersøkelses reliabilitet refererer til hvordan oppnådde funn kan gjenskapes (Bolarinwa, 2015, s. 195; Grønmo, 2016, s. 240-241). Reliabilitet indikerer funnenes stabilitet på tvers av tid og forskere, og er en refleksjon av funnene, ikke forskeren (Bolarinwa, 2015, s. 198). I praksis vil det si at et funn er reliabelt dersom én forsker sitt funn, vil kunne gjenskapes en annen forsker på et annet tidspunkt ved benyttelse av tilsvarende forskningsstrategi. Det er verdt å bemerke at mangel på reliabilitet kan være et resultat av ustabilitet i forskningsobjektet. En slik ustabilitet er rimelig å anta i oppgavens tematikk. Menneskers holdninger og verdier er påvirkbare og endrer seg naturlig med tiden og som et resultat av endrende temaer på dagsordenen. Grunnet denne ustabiliteten, vil ikke undersøkelsens funn ansees som reliable.

3.4.3 Ekstern gyldighet

Ekstern gyldighet i kvantitative forskningsmetoder refererer til funnenes anvendelighet på en større populasjon enn den studerte enheten (Jacobsen, 2005, s. 352). Slik ekstern gyldighet er synonymt med *generaliserende funn*. Problemstillinger med formål om å si noe som en stor populasjon kan gjøre dette enten ved å undersøke hele populasjonen de ønsker å undersøke, eller ved å foreta et utvalg av enheter fra populasjonen på en spesiell måte (Jacobsen, 2005, s. 80). Å gjennomføre en undersøkelse på en hel populasjon er en svært krevende og kostbar prosess. Derfor velger de fleste forskere å undersøke et utvalg av mennesker som representerer populasjonen de ønsker å si noe om (Jacobsen, 2005, s. 80). Et funn innehar derfor ekstern gyldighet dersom dataen for eksempel kan si noe om hele den norske befolkningen foruten å ha faktisk undersøkt hele befolkningen.

For å kunne generalisere funn basert på den sistnevnte metoden, kreves det et *sannsynlighetsutvalg*. Det vil si å trekke ut enheter tilfeldig fra populasjonen du ønsker å undersøke. På denne måten vil en med en grad av sikkerhet kunne si at funnene blant utvalget, sannsynligvis også gjelder for populasjonen vi ønsker å si noe om (Jacobsen, 2005, s. 288). Det er derimot også mulig at utvalget fullstendig avviker fra populasjonen, også kjent som et *systematisk skjevt utvalg* (Jacobsen, 2005, s. 291). Slike utvalg oppstår ved et *ikke-*

sannsynlighetsutvalg, hvor relevante grupper i populasjonen blir utelatt fra utvalget (Jacobsen, 2005, s. 291-292). Slike systematisk skjeve utvalg kan forekomme på en rekke ulike måter, hvor en av dem bærer navnet *bekvemmelighetsutvalg*.

Et bekvemmelighetsutvalg innebærer å velge ut de menneskene som er lettest å få tak i (Jacobsen, 2005, s. 292). Utvalget skjer ved å oppsøke områder hvor du trolig lett vil finne mennesker som er villige til å delta. Menneskene på dette området har derfor muligheten til å velge om de ønsker å delta eller ei. Denne metoden har flere svakheter, blant annet at forskeren har ingen oversikt over hvem som ekskluderes fra utvalgt, samt at disse ekskluderte mulig kan avvike systematisk fra de en faktisk får tak i (Jacobsen, 2005, s. 292).

Det er et slikt bekvemmelighetsutvalg som ble benyttet for oppgavens datainnsamling. Som tidligere redegjort, ble oppgavens spørreundersøkelse distribuert på sosiale media. Dette ble gjort da et bekvemmelighetsutvalg er en fortrinnsvis enkel og kosteffektiv utvalgsmetode (Jacobsen, 2005, s. 292). Utvalget består derfor av mennesker innenfor mitt nettverk som tilfeldigvis benyttet seg av sosiale media i løpet av spørreundersøkelsens aktive periode, som ønsket å delta. Denne utvelgelsesmetoden ekskluderer derfor alle som ikke inkluderes i disse kategoriene. Funnene fra undersøkelsen innehar derfor ikke ekstern validitet, og kan ikke generaliseres overfor den norske befolkningen.

3.4.4 Metodiske styrker og svakheter

En kvantitativ forskningstilnærming medfører en rekke utfordringer forskeren må håndtere. Måten forskeren håndterer disse gjenspeiler de metodiske styrkene og svakhetene ved oppgaven. Sigmund Grønmo (2016) legger frem tre typiske problemer forskere kan støte på under kvantitativ datainnsamling.

Det første problemet er *respondentenes vilje til å svare* (Grønmo, 2016, s. 209). Respondentenes motvilje til å svare på visse spørsmål kan skyldes at respondenten reagerer negativ på sensitive spørsmål, har negative assosiasjoner til spørreundersøkelser generelt (ofte et resultat av den økte mengden useriøse markedsundersøkelser i form av spørreundersøkelser som sirkulerer i dagens samfunn (Grønmo, 2016, s. 209)) eller blir provosert av temaet eller studien. Slike tilfeller er vanligst når respondenten selv utfyller skjemaet. Det er rimelig å anta

at oppgavens tematikk vil fremstå som støtende for flere, da den sentraliseres rundt et politisk tema, og respondentenes egne persepsjoner vedrørende det. Tematikken er også relativt betent i den offentlige debatten.

For å redusere sannsynligheten for et slikt problem, ble det blant annet lagt stor vekt på spørsmålsformuleringen. I slike temaer vil det være viktig å forholde seg nøytral i spørsmålsformuleringen, for å ikke provosere respondenten. I spørreundersøkelsen ble det også vedlagt en kort forklaring av studien og spørreundersøkelsens formål, i et forsøk på å redusere respondentene sin misforståelse av undersøkelsens hensikt. Grunnet oppgavens tematikk, er det rimelig å anta at flere mennesker valgte å ikke delta i undersøkelsen. Tematikken vil derfor kunne ansees som en svakhet ved oppgaven. Håndteringen av denne svakheten øker derimot kvaliteten på spørreundersøkelsen, og fremstår som en styrke.

Det andre kjente problemet Grønmo presenterte var *respondentenes evne til å svare* (Grønmo, 2016, s. 209). At respondentene ikke evner å svare på spesifikke spørsmål kan resultere i upålitelige svar, da flere respondenter oppgir svar til tross for å egentlig ikke ha forutsetninger for å uttale seg om temaet (Grønmo, 2016, s. 209). Da oppgaven benyttet et bekvemmelighetsutvalg, har jeg som forsker ingen oversikt over hvem respondentmassen består av, og da heller ikke kunnskapsnivået deres vedrørende tematikken. Spørreundersøkelsen inneholder derfor primært spørsmål sentralisert rundt respondentenes egne holdninger og meninger, og krever ingen faglig kompetanse for å gjennomføre. Spørreundersøkelsen forutsetter dog at respondenten har noe kunnskap om klimaendringene og norsk klimapolitikk. Spørsmålene som direkte berører disse temaene ble nøye formulert, i et forsøk på å tilrettelegge spørsmålene for alle.

Dette reduserer ikke sannsynligheten for tilstedeværelsen av respondenter i respondentmassen som ikke evner å svare for seg, men det tilrettelegger for at de fleste evner å svare på spørsmålene. Da respondentenes evne til å svare på visse spørsmål er en faktor jeg som forsker ikke kan kontrollere, til tross for forebyggende tiltak, vil dette være en liten svakhet ved oppgaven.

Det tredje, og siste typiske problemet er *respondentenes forståelse av spørsmålene* (Grønmo, 2016, s. 210). Problemet refererer til respondentenes kjennskap til temaet, og forståelse av spørsmålsformuleringen som en gjentakende utfordring. Spørsmålsformuleringen er derimot

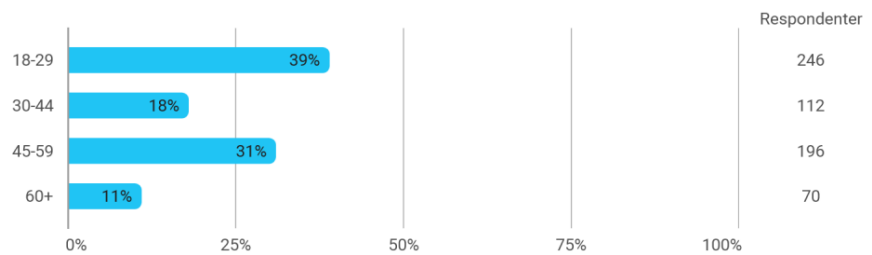
enkelt å håndtere, og ble håndtert på følgende vis. Komplisert tematikk ble eksplisitt utelatt fra undersøkelsen for å redusere sannsynligheten for at respondentene enten svarte til tross for manglende forståelse, eller for mulig frafall underveis. Spørsmålsformuleringen ble tilpasset det forventende kunnskapsnivået til respondentene, og akademisk språk ble bevisst utelatt. Det var derimot visse teorier som måtte inkluderes i undersøkelsen, som innebar begreper som mulig kunne feiltolkes av respondenten. For å unngå dette problemet, ble da svaralternativene (respektivt relatert til spørsmål 11, se vedlegg 1) illustrert ved hjelp av smilefjesikoner. Disse tiltakene fremstår som en metodisk styrke.

4. Presentasjon av empiri

Oppgavens empiriinnsamling ble gjennomført ved hjelp av en spørreundersøkelse. Spørreundersøkelsen var aktiv for besvarelser i perioden 08.03.2021, til 26.03.2021, og 527 respondenter besvarte undersøkelsen. Den inneholdt spørsmål med formål om å kartlegge hvem respondentene var, samt deres individuelle holdninger og meninger om en rekke temaer som ansees som sentrale for å kunne besvare oppgavens problemstilling. I dette kapitlet vil jeg presentere de mest sentrale funnene. En komplett gjenvisning av alle funnene er vedlagt i vedlegg 2. Funnene vil presenteres i lys av deres tilhørighet i oppgavens forskningsspørsmål.

4.1 Presentasjon av respondenter

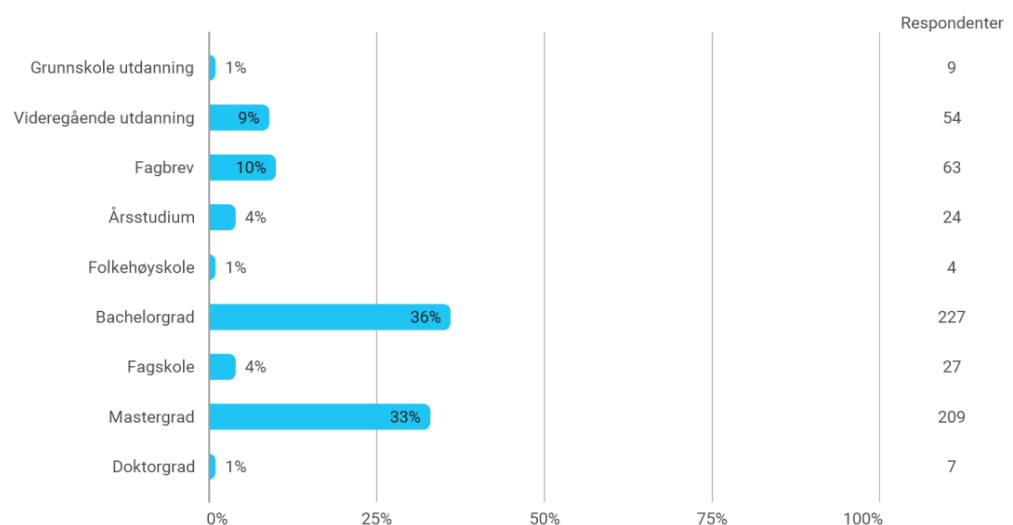
I dette delkapitlet vil det redegjøres for de beskrivende variablene fra spørreundersøkelsen. Disse indikerer hvem oppgavens respondentmasse var. Da oppgavens formål er å belyse hvordan diverse informasjonskilder kan påvirke ulike aldersgruppers risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk, er det avgjørende å sikre at oppgavens respondentmasse representerer et bredt aldersspekter. Figur 3 viser at de fleste respondentene tilhørte aldersgruppen 18-29, tilsvarende 246 respondenter (39%). Aldersgruppen 45-59 fikk også en relativt stor oppslutning, med 196 tilhørende respondenter (31%). Da de to resterende aldersgruppene, 30-44 og 60+ bestod av betraktelig færre respondenter enn de to førstnevnte, vil de to yngste, og de to eldste gruppene tidvis grupperes sammen, der det er hensiktsmessig.

Figur 3: "Hvor gammel er du?"

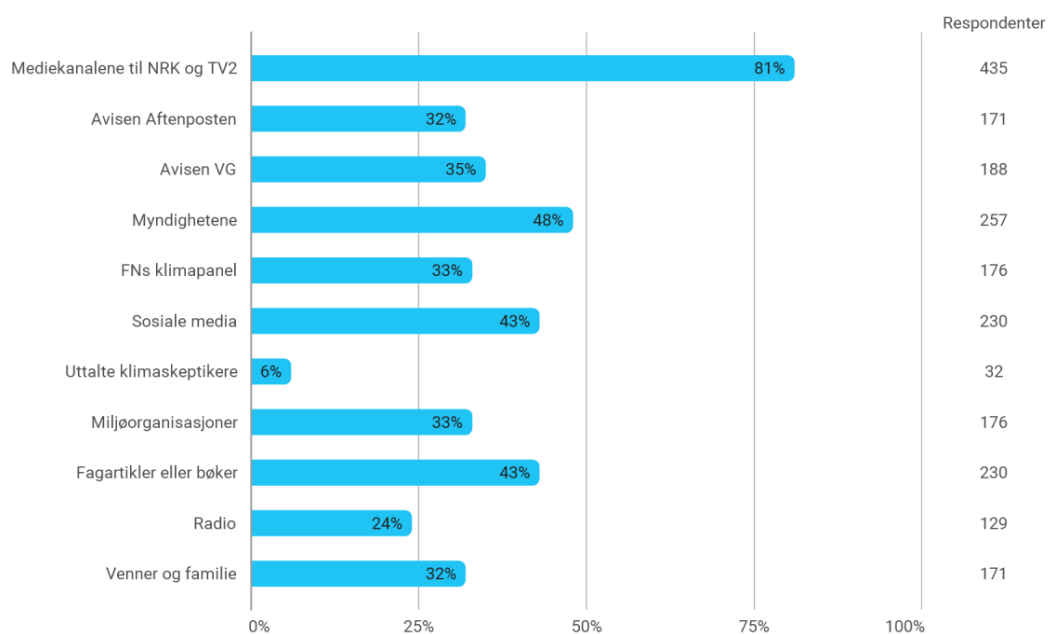
Tidlig i undersøkelsen ble respondentene bedt om å identifisere seg med et kjønn. I tillegg til «mann» og «kvinne», fikk respondentene muligheten til å krysse av for alternativet «annet», dersom de ikke var komfortable med å identifisere seg med et kjønn, eller ikke ønsket å dele slik informasjon. 56% av respondentene identifiserte seg som kvinner, 44% som menn, og ingen av respondentene krysset av for alternativet «annet».

Respondentene ble bedt om å redegjøre for hva deres høyeste oppnådde eller pågående utdanning var, da slik informasjon vil kunne indikere respondentenes potensielle møte med akademisk informasjon. Det er rimelig å anta at mennesker som har brukt tid ved en høyere utdanningsinstitusjon har blitt introdusert for, eller har hatt lettere tilgang på nyansert og mangfoldig informasjon vedrørende diverse forskningsfelt, deriblant potensielt klimaendringene. Figur 4 viser at en stor andel av respondentmassen hadde fullført eller planlegger å fullføre enten en bachelorgrad eller mastergrad ved en høyere utdanningsinstitusjon (ca. 70%). 25% av respondentene hadde lavere utdanning.

Figur 4: "Hva er ditt høyeste utdanningsnivå? (Fullført eller pågående)"

Da denne oppgaven forsøker å belyse hvordan respondentenes benyttede informasjonskilder påvirker deres risikopersepsjon, er det avgjørende å undersøke hvilke informasjonskilder respondentene selv benytter for å skaffe seg informasjon om klimaendringene og norsk klimapolitikk. Figur 5 viser at den hyppigst benyttede informasjonskilden blant respondentene var mediekanalene til NRK og TV2 (81%). Myndighetene, sosiale media og fagartikler eller bøker var også informasjonskilder respondentene hyppig benyttet seg av. En svært liten andel av respondentene angav at de benytter uttalte klimaskeptikere som informasjonskilde (6%), noe som kan indikere at kun en liten andel av respondentene stiller spørsmål ved menneskeskapte klimaendringer.

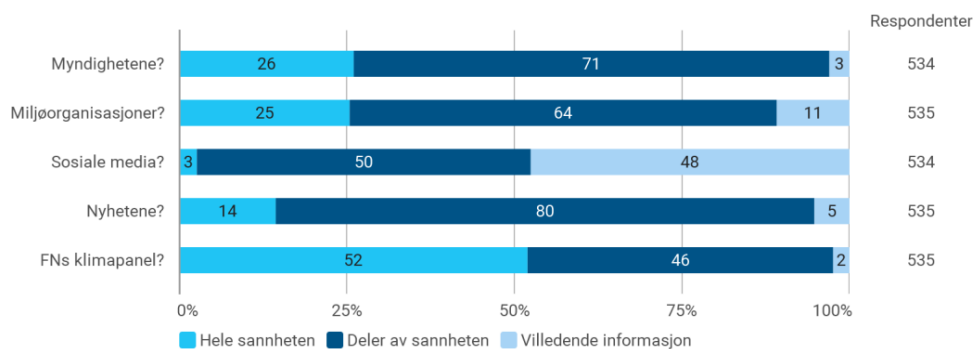

Figur 5: "Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)"

4.2 Forskningsspørsmål 1

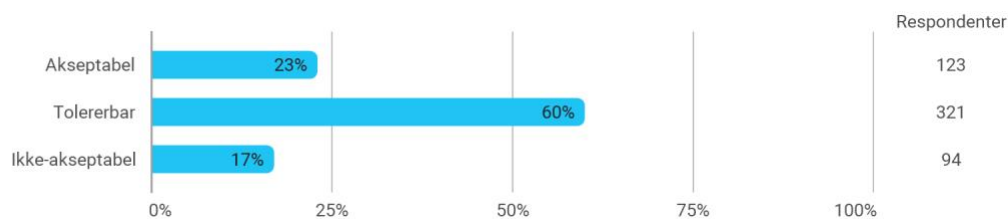
Forskingsspørsmål 1 sitt formål er å avdekke hvordan respondentene sitt tillitsnivå til diverse informasjonskilder i klimadebatten kan forklares. Besvarelsen av dette forskningsspørsmålet vil gi innsikt i hvilke persepsjoner som ligger bak menneskers tillitsnivå til diverse informasjonskilder. Slike resultater vil, sett sammen med funnene fra de resterende to forskningsspørsmålene, bidra til å besvare oppgavens problemstilling. I det følgende vil funnene fra spørreundersøkelsen som er særlig relevante for besvarelsen av forskningsspørsmål 1 gjennomgås.

For å avklare respondentmassens tillitsnivå til ulike aktører i klimadebatten, ble respondentene bedt om å ta stilling til om de tror at diverse aktører forsøker å distribuere hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon. Figur 6 viser at aktøren med størst tillit hos respondentene var FNs klimapanel. 52% av respondentene mente FNs klimapanel forsøker å dele hele sannheten, og kun 2% mente at informasjonskilden forsøker å dele villedende informasjon. Aktøren med minst tillit hos respondentene var sosiale media, med hele 48% som trodde informasjonen som deles er villedende informasjon. Både myndighetene og nyhetene fikk en stor oppslutning med respondenter som mener at de kun forsøker å dele deler av sannheten (respektivt 71% og 80%), framfor hele.

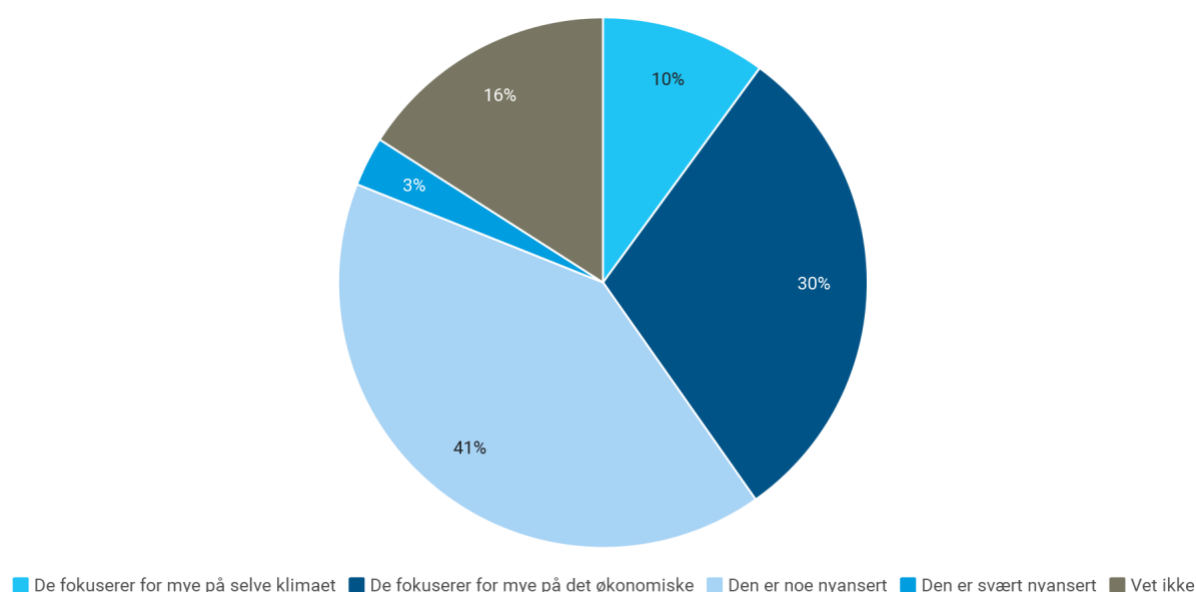
Figur 6: «Tror du de følgende aktørene forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?»

Da respondentene ble bedt om å ta stilling til om de selv anser norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel, viser resultatene i figur 7 at 60% av alle respondentene anser klimapolitikken som «tolererbar». Respondentene fikk ingen innføring i hva som ble lagt i disse tre begrepene. Svaralternativene ble derimot presentert ved å benytte smilefjes ikoner som hver representerte de ulike alternativene. Alternativet «akseptabel» ble representert ved et grønt smilefjes med et stort smil, «tolererbar» ble representert ved et gult fjes med en rett strek som munn, for å representere misnøye, og «ikke-akseptabel» ble representert med et rødt smilefjes med sur munn. 23% oppfattet politikken som akseptabel.

Figur 7: «Anser du norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel?»

I et forsøk på å forstå hva respondentene syntes om myndighetene som en informasjonsdistributør, ble respondentene spurt om hvordan de oppfattet informasjonen myndighetene deler om klimaendringene, konsekvensene av dem og norsk klimapolitikk. Figur 8 viser at svært mange av respondentene mente at informasjonen er «noe nyansert» (41%) eller at «de fokuserer for mye på det økonomiske» (30%). Alternativet «Den er svært nyansert» fikk minst oppslutning (3%). Dette vil si at kun 3% av alle respondentene mente at informasjonen myndighetene deler om klimaendringene kan ansees som tilstrekkelig.

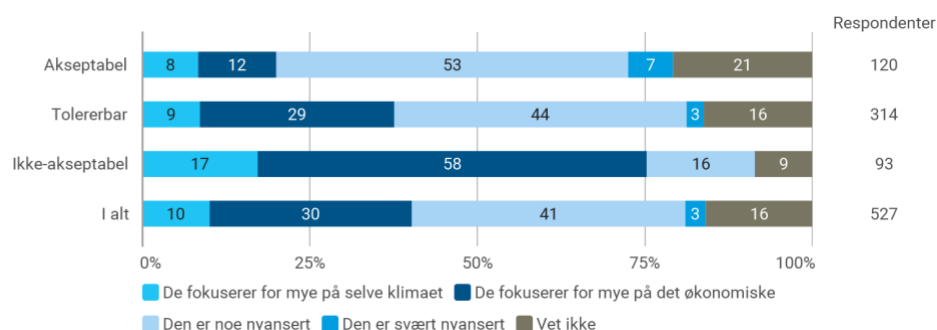

Figur 8: «Hva syntes du om informasjonen myndighetene deler om klimaendringene, konsekvensene av dem, og norsk klimapolitikk?»

I et forsøk på å avdekke en mulig korrelasjon mellom politiske holdninger og ens oppfatning av kommunikasjonskvaliteten til myndighetene, ble funnene fra de følgende to spørsmålene kryss-analyserte; «Hva syntes du om informasjonen myndighetene deler om klimaendringene, konsekvensene av dem, og norsk klimapolitikk» og «Anser du norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel?».

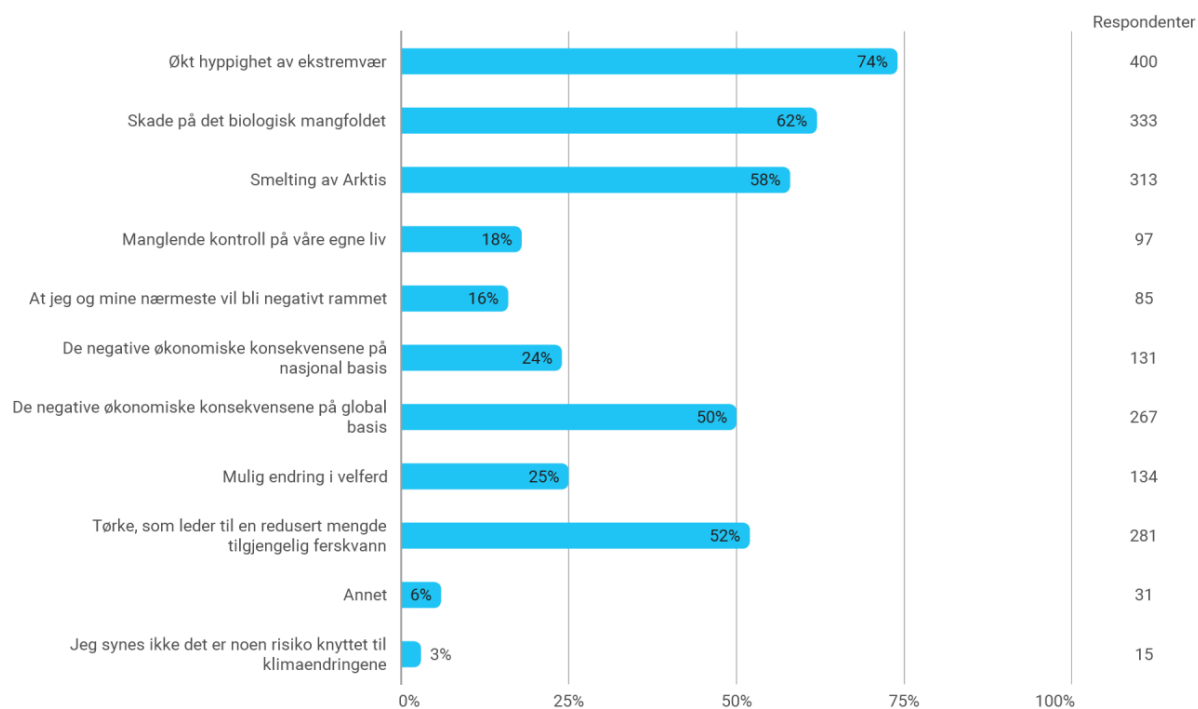
Figur 9 viser at blant dem som oppfattet norsk klimapolitikk som ikke-akseptabel, mente 58% at informasjonen myndighetene deler om klimaendringene fokuserer for mye på det økonomiske. Innenfor kategorien «tolererbar» oppfattet 44% av respondentene informasjonen

myndighetene deler som «noe nyansert». 29% i denne kategorien oppfattet at det fokuseres for mye på det økonomiske aspektet.

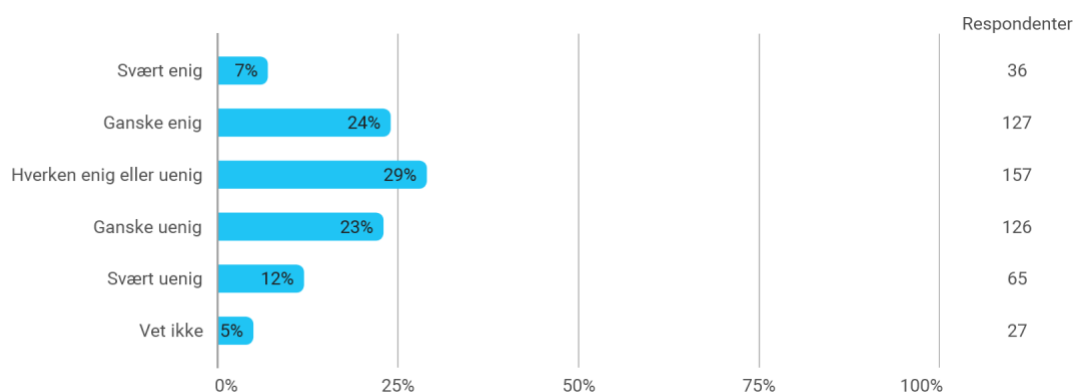
Figur 9: «Hva syntes du om informasjonen myndighetene deler om klimaendringene, konsekvensene av dem, og norsk klimapolitikk?» krysset med "Anser du norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel?"

For å avdekke respondentenes primære bekymringer vedrørende klimaendringene, ble det følgende spørsmålet stilt: «Hva anser du som de største risikoene knyttet til klimaendringene?». Flere svaralternativer ble presentert og respondentene hadde muligheten til å krysse av for flere alternativer. Figur 10 viser at «Økt hyppighet av ekstremvær» (71%), «Skade på det biologiske mangfoldet» (62%) og «Smelting av Arktis» (58%) var de hyppigst avkryssede alternativene. 3% av respondentene assosierte ingen risikoer til klimaendringene.

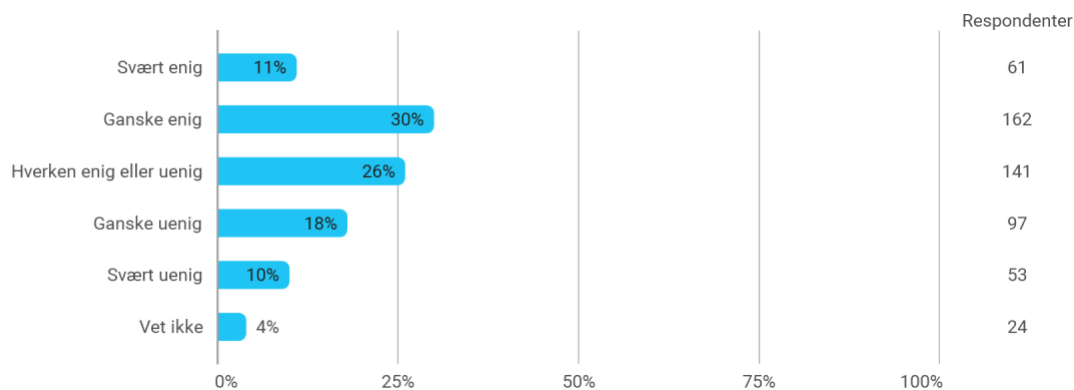
Figur 10: «Hva anser du som de største risikoene knyttet til klimaendringene? (Her kan det krysses av flere alternativer, om ønskelig)»

Respondentene ble spurt om hvor enige de var i to ulike påstander vedrørende myndighetenes håndtering av klimaendringene. Den første påstanden lød som følgende: «Myndighetene bryr seg ikke nok om de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkosomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner». Figur 11 viser at 35% av respondentene var enten ganske eller svært uenige i påstanden, og gir da inntrykk for å mene at myndighetene i ulike grad bryr seg nok om de negative konsekvensene. 31% av respondentene oppgav derimot at de var ganske eller svært enige i påstanden, og uttrykte enighet i at myndighetene ikke bryr seg nok.

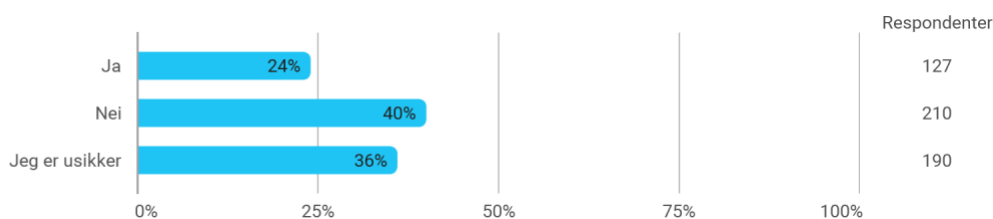
Figur 11: «Hvor enig er du i den følgende påstanden? "Myndighetene bryr seg ikke nok om de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkosomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner».»

Den andre påstanden lød som følgende: «Myndigheten gjør ikke nok med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkosomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner». I figur 12 vises det at 41% av respondentene oppgav at de var ganske eller svært enige i påstanden, og uttrykker derfor enighet i at myndighetene ikke gjør nok. En betydelig mindre prosentandel (28%) av respondentene var ganske eller svært uenige i påstanden.

Figur 12: «Hvor enig er du i den følgende påstanden? "Myndighetene gjør ikke nok med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkosomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner».»

Avslutningsvis ble respondentene spurt om de trodde Norge kommer til å nå målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Til tross for stor usikkerhet blant mange av respondentene (36%), viser figur 13 at 40% mente at Norge ikke kom til å nå målet. 24% av respondentene hadde tillit til at Norge vil nå klimamålet.

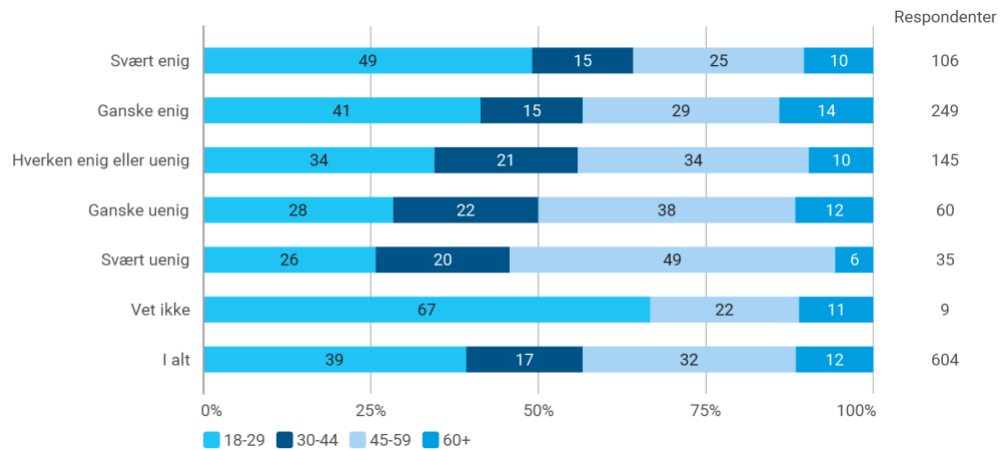

Figur 13: «Tror du Norge kommer til å nå målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050?»

4.3 Forskningsspørsmål 2

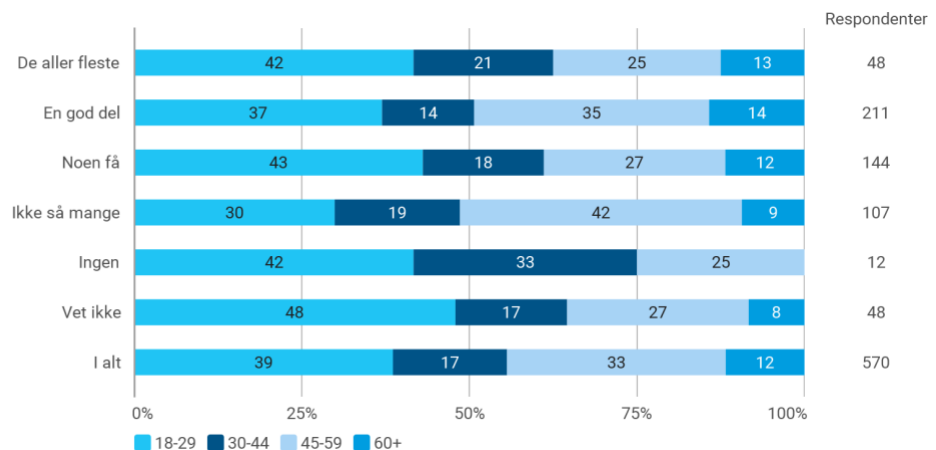
Forskingsspørsmål 2 har som hensikt å belyse de ulike aldersgruppenes risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk. Funn fra dette forskningsspørsmålet vil gi oppgaven god innsikt i hvor aldersgruppenes risikopersepsjon spriker, og dermed mulig indikere årsaken til den tilsynelatende aldersavhengige uenigheten vedrørende oppfattelsen av klimaendringene.

Det første spørsmålet i spørreundersøkelsen med fokus på respondentens persepsjon av klimaendringene var «Klimaendringene skaper usikkerhet for min fremtid». Figur 14 viser en stor andel av respondentene som var enige om at de assosierte klimaendringene med usikkerhet (59%). Kategorien «svært enig» utgjøres i 49% av respondenter tilhørende aldersgruppen 18-29. I kategorien «svært uenig» ser vi en større prosentandel respondenter i aldersgruppen 45-59 (49%), og få i aldersgruppen 18-29 og 60+ (25% og 6%).

Figur 14: «Hvor enig er du i den følgende påstanden? «Klimaendringene skaper usikkerhet for min fremtid» krysset med «Hvor gammel er du?»

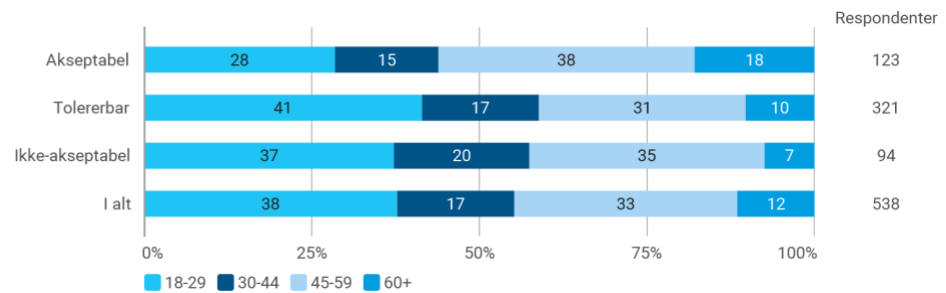
Da ens omgangskrets har vist seg å ha stor påvirkning på menneskers risikopersepsjon, belyser figur 15 hvilke aldersgrupper som hadde flest mennesker i sin omgangskrets som ansees som klimabekymret. I kategorien «ikke så mange» utgjorde respondentene tilhørende aldersgruppen 45-59 42%. Blant respondentene hvor «de aller fleste» i omgangskretsen var bekymret for klimaendringene, tilhørte kun 25% av dem aldersgruppen 45-59. Kategorien «ingen» gjordes dermed i stor grad opp av respondenter i aldersgruppen 30-44 (33%), relativt til aldersfordelingen.

Figur 15: "Hvor mange i din omgangskrets er bekymret for klimaendringene? (Et røft estimat)" krysset med "Hvor gammel er du?"

60% mente at norsk klimapolitikk var tolererbar, 23% akseptabel og 17% ikke-akseptabel. Ved å undersøke aldersfordelingen på respondentenes aksept av norsk klimapolitikk, viser resultatene i figur 16 at aksepten av politikken var lav blant de yngste aldersgruppene. Innenfor

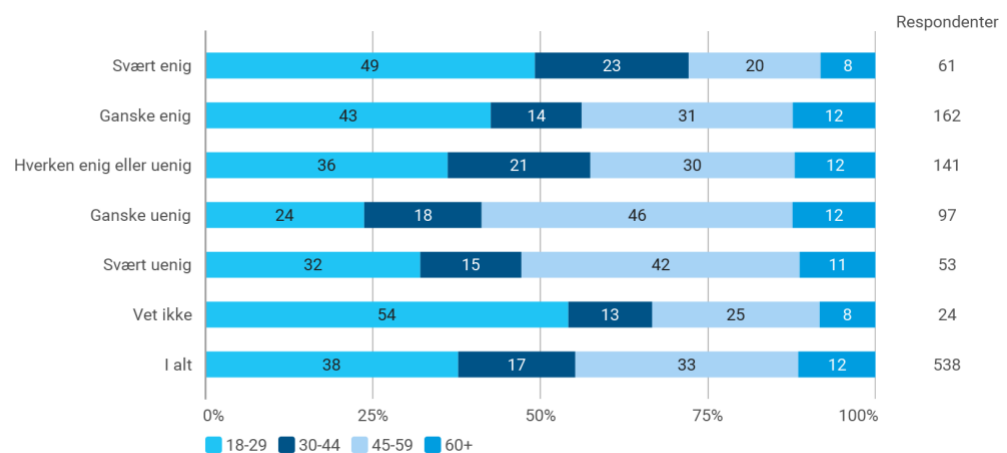
kategorien «akseptabel» utgjorde aldersgruppen 18-29 kun 28% av respondentene tilhørende denne kategorien. Den eldste aldersgruppen utgjorde en stor prosentandel av respondentene som oppfattet politikken som akseptabel, relativt til aldersfordelingen. Innenfor kategorien «ikke-akseptabel» ser vi en snever representasjon av respondenter i aldersgruppen 60+ (7%).

Figur 16: «Anser du norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel?» krysset med «Hvor gammel er du?»

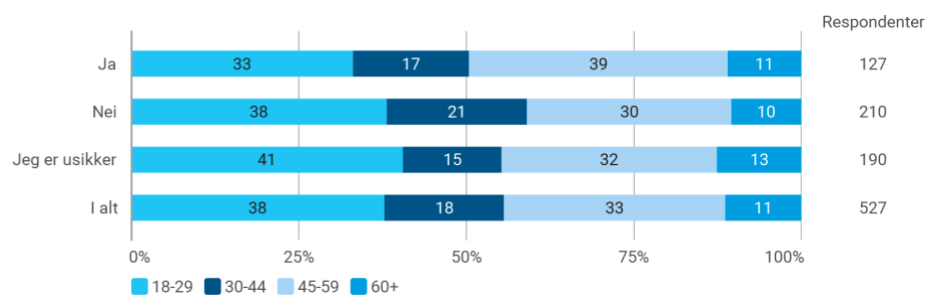
Respondentene ble spurt om de verdsatt en økonomisk sterk fremtid eller en grønn fremtid høyest. Resultatene var svært jevnfordelt (49% mot 51%). Funnene ble kryss-analysert med respondentenes alder. Respondentene tilhørende aldersgruppen 30-44 viste en tendens til å verdsette en økonomisk sterk fremtid mer enn en grønn fremtid. Foruten dette resultatet, fantes det ingen betydelig skjevfordeling i respondentenes svar.

Figur 17 illustrerer hvorvidt respondentene var enige i at myndigheten ikke gjør nok med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkosomheten vil ha. Figuren viser en relativt stor oppslutning av respondenter som var ganske enige eller hverken enige eller uenige. Blant respondentene som var ganske enige, utgjorde den yngste aldersgruppen 43% av alle i kategorien. I kategorien «ganske uenig» utgjorde aldersgruppen 45-59 46% av respondentene.

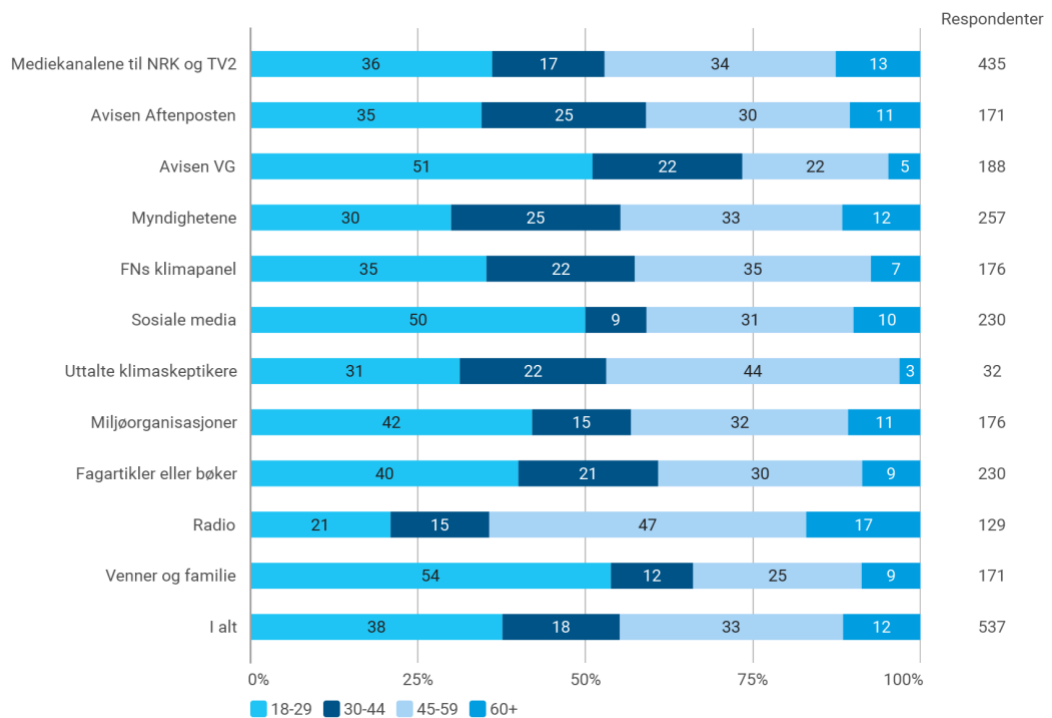
Figur 17: «Hvor enig er du i den følgende påstanden?: "Myndighetene gjør ikke nok med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkosomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner?"» krysset med «Hvor gammel er du?»

Figur 13 i forrige delkapittel viste at 40% av respondenter ikke trodde Norge kommer til å nå klimamålet innen 2050. Figur 18 viser at de to yngste aldersgruppene utgjorde 59% av respondentene som delte denne oppfatningen. Svaralternativ «Ja» hadde minst oppslutning, og var jevnfordelt på alle aldersgruppene, foruten en lavere prosentandel respondenter i aldersgruppen 18-29 (33%). Figur 18 viser en jevnfordeling av aldersgruppene innenfor kategorien «Nei», relativt til aldersfordelingen.

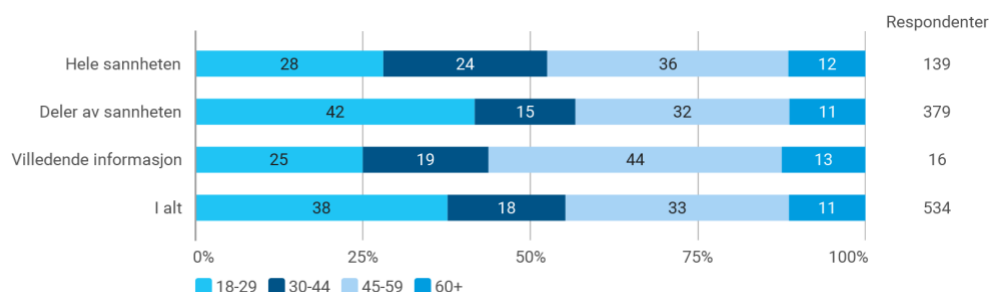
Figur 18: «Tror du Norge kommer til å nå målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050?» krysset med «Hvor gammel er du?»

Figur 19 illustrerer hvordan de benyttede informasjonskildene varierer mellom aldersgruppene. Mediekanalene til NRK og TV2 var den hyppigst benyttede informasjonskilden på tvers av alle respondentene (81%), med ingen merkbar skjevfordeling av de ulike aldersgruppene, relativt til aldersfordelingen. Funnene viser derimot en hyppigere benyttelse av massemediet VG blant den yngste aldersgruppen. I kategorien VG utgjorde aldersgruppen 18-29 51% av respondentmassen. Innenfor denne kategorien ser vi også en snever representasjon av aldersgruppene 45-59 og 60+ (22% og 5%). Den yngste aldersgruppen utgjorde kun 30% av respondentene som benyttet myndighetene som en informasjonskilde. I kategorien «FNs klimapanel» utgjorde aldersgruppen 60+ kun 7% av respondentmassen. «Sosiale media» kategorien ble utgjort i stor grad av respondenter tilhørende aldersgruppen 18-29 (50%). Svært få respondenter tilhørende aldersgruppen 30-44 benyttet denne informasjonskilden (9%). Informasjonskilden «uttalte klimaskeptikere» ble hyppigst benyttet av respondenter tilhørende aldersgruppen 45-59 (44%). Benyttelsen av «venner og familie» som en informasjonskilde var hyppigst benyttet av den yngste aldersgruppen (54%).

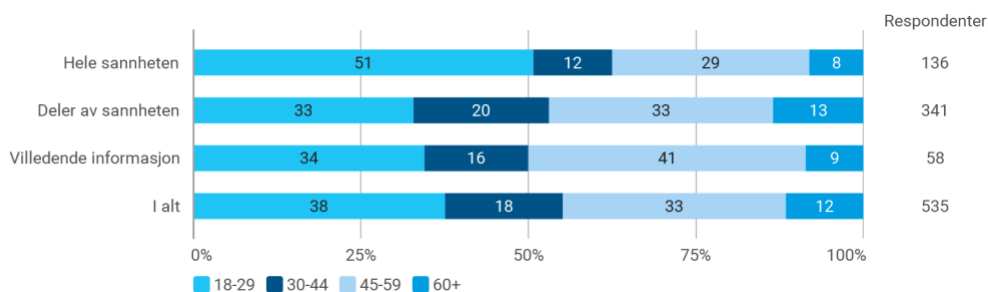
Figur 19: «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)» krysset med «Hvor gammel er du?»

Figur 20 viser respondentenes tillit til myndighetenes streben etter å dele hele sannheten, basert på alder. Det hyppigste svaralternativet var at myndighetene kun forsøker å distribuere deler av sannheten (71%). Det fantes ingen betydelig skjevhet i aldersfordelingen innenfor denne kategorien. Dataene viser derimot en betydelig prosentandel respondenter tilhørende aldersgruppen 45-59 innenfor kategorien «villedende informasjon» (44%). Aldersgruppen 18-29 utgjorde kun 25% av respondentene i denne kategorien. I kategorien «hele sannheten» representerte aldersgruppen 18-29 (kun) 28% av respondentene. Dataene viser derimot en større representasjon av aldersgruppen 30-44 i denne kategorien (24%), relativt til aldersfordelingen.

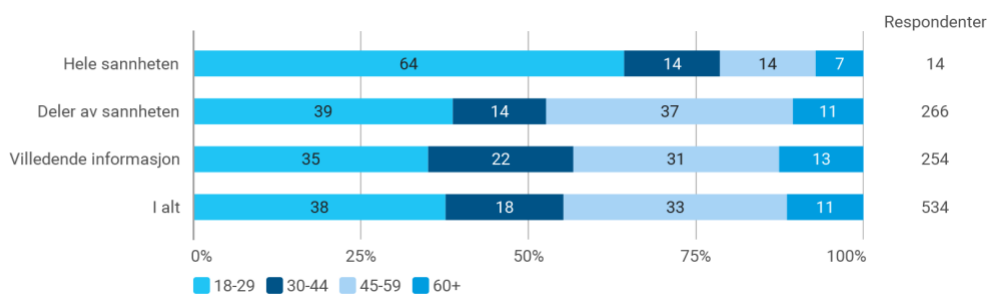
Figur 20: «Tror du myndighetene forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?» krysset med «Hvor gammel er du?»

Resultatene vist i figur 21 illustrerer hvilket tillitsnivå de ulike aldersgruppene hadde til miljøorganisasjoners streben etter å dele hele sannheten. Blant respondentene som oppfatter at miljøorganisasjoner streber etter å dele hele sannheten, tilhørte 51% av dem til i den yngste aldersgruppen. Det hyppigste svaret på tvers av aldersgruppene var at miljøorganisasjonene kun forsøker å distribuere deler av sannheten (64%). Blant disse respondentene var aldersgruppene relativt jevnfordelt. Resultatet viser derimot at kategorien «hele sannheten» ble utgjort i stor grad av respondentene tilhørende aldersgruppene 18-29 (51%). Innenfor denne kategorien var det svært få tilhørende aldersgruppen 60+ (8%). Kategorien «villedende informasjon» bestod i stor grad av respondenter tilhørende aldersgruppen 45-59 (41%).

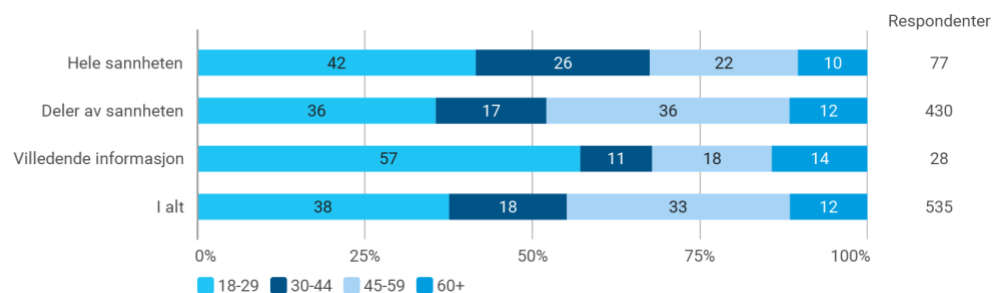
Figur 21: «Tror du miljøorganisasjoner forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?» kryssset med «Hvor gammel er du?»

Figur 22 viser at sosiale media hadde gjennomgående liten tillit blant respondentene, med hele 254 (tilsvarende 48%) respondenter som oppfattet at informasjonskilden streber etter å distribuere villedende informasjon. Det hyppigste svaret var at sosiale media forsøker å distribuere deler av sannheten, med ingen merkbare skjevheter i aldersfordelingen. Til tross for at kun 14 respondenter mente at informasjonskilden forsøker å dele hele sannheten, er det interessant at 64% av denne massen ble gjort opp av aldersgruppen 18-29. Aldersgruppen 60+ utgjorde kun 7% av respondentene innenfor denne kategorien. 45-59 utgjorde 14%.

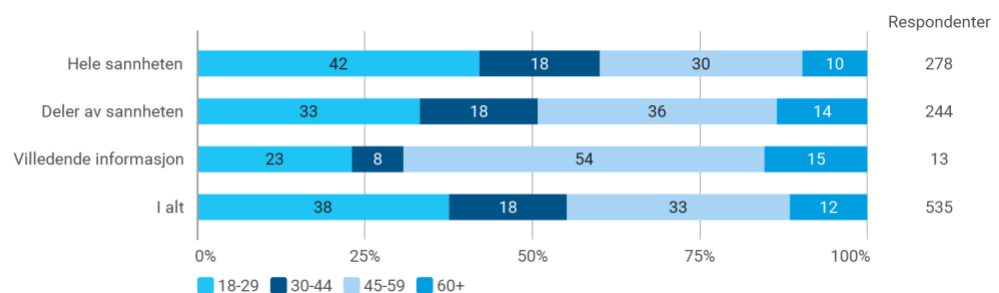
Figur 22: «Tror du sosiale media forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?» kryssset med «Hvor gammel er du?»

Figur 23 demonstrerer hvilket tillitsnivå de ulike aldersgruppene hadde til nyhetenes streben etter å dele hele sannheten. Det klart hyppigste svaralternativet var at nyhetene distribuerer deler av sannheten. På samme vis som i figur 22, var begge aldersgrupperingene relativt jevnfordelt innenfor denne kategorien. Resultatene viser derimot en større aldersvariasjon i de to andre svaralternativene. Blant respondentene som oppfattet at nyhetene forsøker å dele hele sannheten, tilhørte hele 68% av dem til de to yngre aldersgruppene. Disse to aldersgruppene representerte også de fleste av respondentene som oppfattet at nyhetene streber etter å dele villedende informasjon.

Figur 23: «Tror du nyhetene forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?» krysset med «Hvor gammel er du?»

Avslutningsvis viser figur 24 hvilket tillitsnivå de ulike aldersgruppene hadde til FNs klimapanel sin streben etter å dele hele sannheten. Denne informasjonskilden hadde størst tillit hos respondentene. 52% oppfattet at FNs klimapanel forsøker å distribuere hele sannheten. Resultatet viser at blant de få respondentene som oppfattet at FNs klimapanel forsøker å distribuere villedende informasjon, tilhørte 54% av dem til i den eldste aldersgruppen. Aldersgruppene var relativt jevnfordelt innen denne kategorien. I kategorien «deler av sannheten» derimot, viser dataene en lavere prosentandel respondenter tilhørende aldersgruppen 18-29 (23%), samt aldersgruppen 30-44 (8%).

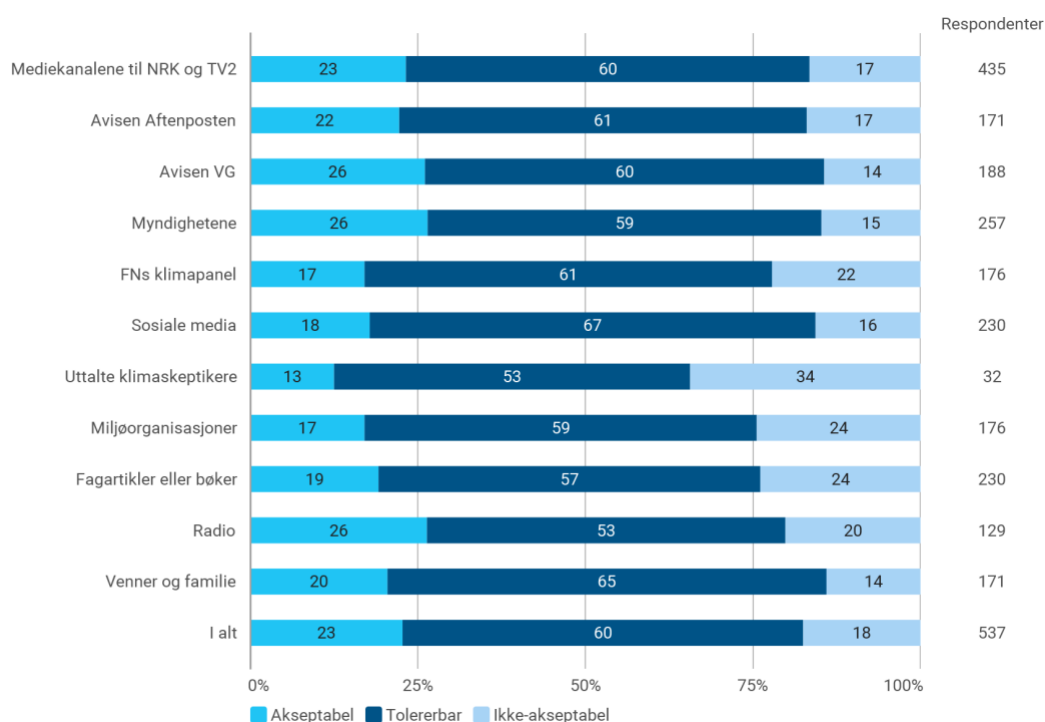

Figur 24: «Tror du FNs klimapanel forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?» krysset med «Hvor gammel er du?»

4.4 Forskningsspørsmål 3

Forskningsspørsmål 3 har som hensikt å utdype på hvilken måte det eksisterer en sammenheng mellom respondentenes holdninger til klimaendringene og norsk klimapolitikk, og deres benyttede informasjonskilder. Ved å besvare dette forskningsspørsmålet vil en få bedre innsikt i sammenhengen mellom hvor respondentene får informasjonene sin fra, og deres persepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk.

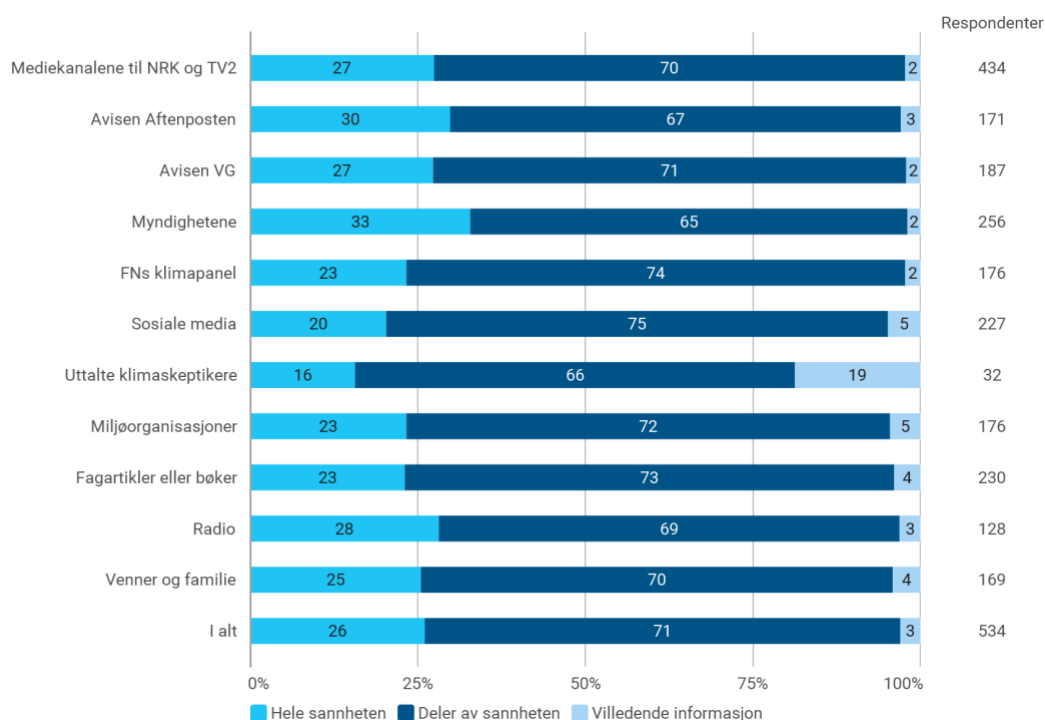
Figur 25 illustrerer sammenhengen mellom respondentenes benyttede informasjonskilder og deres oppfattelse av norsk klimapolitikk. Figuren viser at aksepten av norsk klimapolitikk var størst blant respondentene som benyttet seg av de følgende informasjonskildene; Avisen VG, myndighetene og radio. Aksepten av klimapolitikken var lavest blant respondentene som benyttet uttalte klimaskeptikere som informasjonskilde, samt miljøorganisasjoner og fagartikler eller bøker.

Figur 25: «Anser du norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel?» krysset med «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk?»

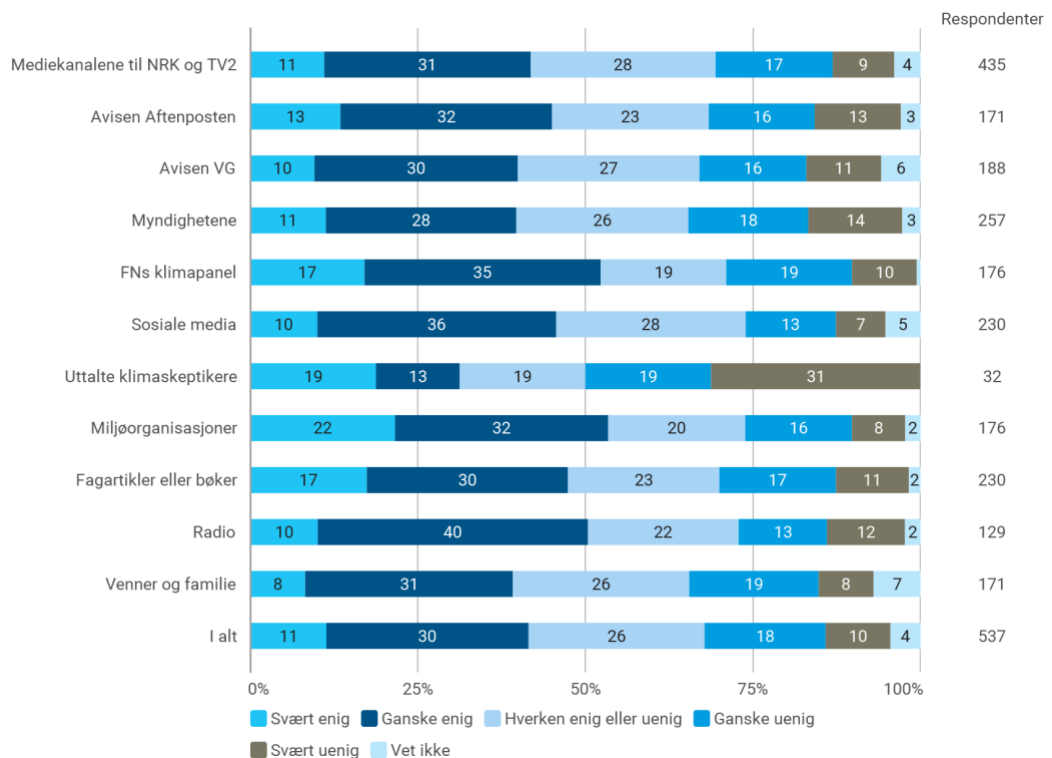
Figur 26 illustrerer sammenhengen mellom respondentenes troverdighetsvurdering av myndighetenes informasjonsdeling og deres benyttede informasjonskilder. Respondentene

som benyttet myndighetene som en informasjonskilde hadde mest tillit til at myndighetene distribuerer hele sannheten (33%). Tilliten var lavest blant respondentene som benyttet informasjonskilder som FNs klimapanel, sosiale media og miljøorganisasjoner. Disse respondentene oppfattet i størst grad at myndighetene kun forsøker å distribuere deler av sannheten.

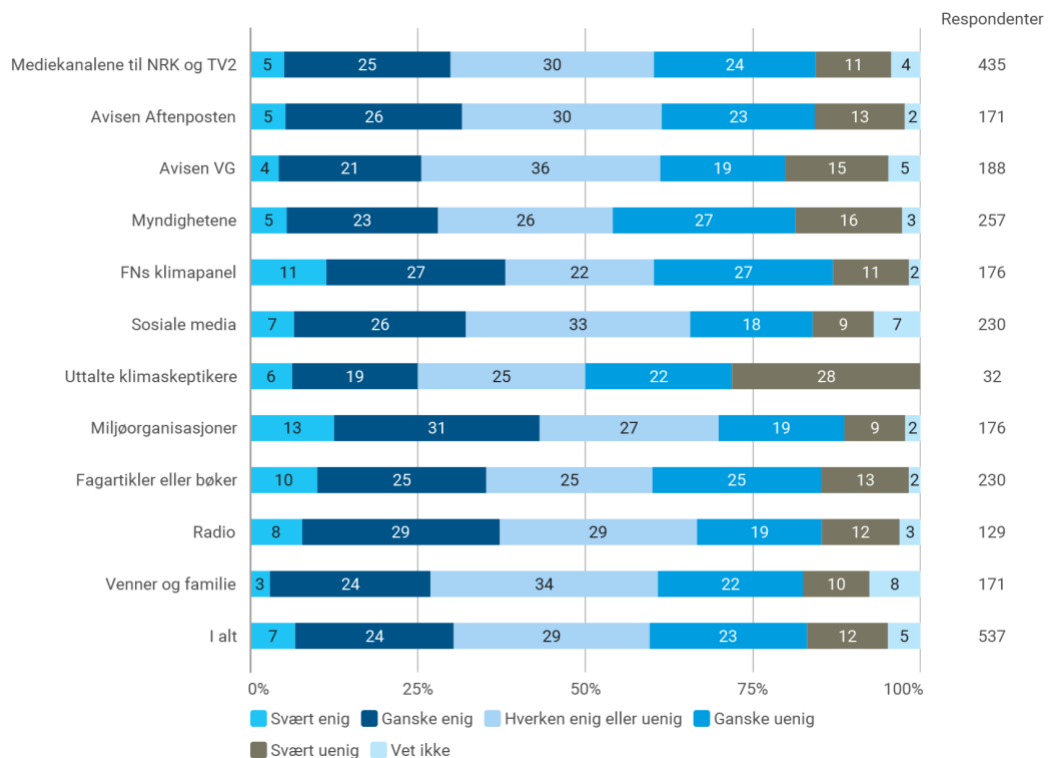
Figur 26: «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)» krysset med «Tror du myndighetene forsøker å dele hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?»

I det følgende presenteres sammenhengen mellom respondentenes holdninger mot norske myndigheter og deres benyttede informasjonskilder. Figur 27 viser at respondentene som benyttet FNs klimapanel som en informasjonskilde presenteres i svært stor grad av respondenter som var ganske eller svært enige påstanden (52%). 54% av respondentene som benytter seg av miljøorganisasjonene som en informasjonskilde, delte denne oppfatningen.

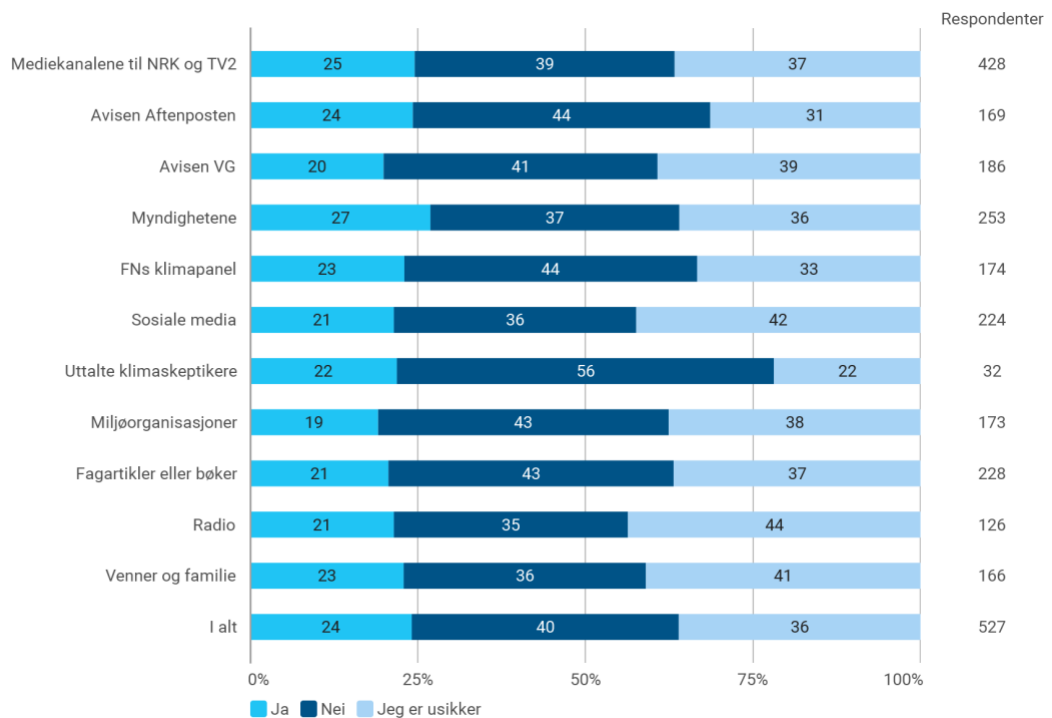
Figur 27: «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)» krysset med «Hvor enig er du i den følgende påstanden?: «Myndighetene gjør ikke nok med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av oljevirksomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner.»

Figur 28 viser at respondentene som benyttet myndighetene som en informasjonskilde gjøres i stor grad opp av mennesker som var ganske eller svært uenige i at myndighetene ikke bryr seg nok om de negative konsekvensene ved videreføringen av oljevirksomheten (43%). Respondentene som benyttet miljøorganisasjoner som en informasjonskilde gjøres også i stor grad opp av mennesker som var ganske eller svært enige i påstanden (44%).

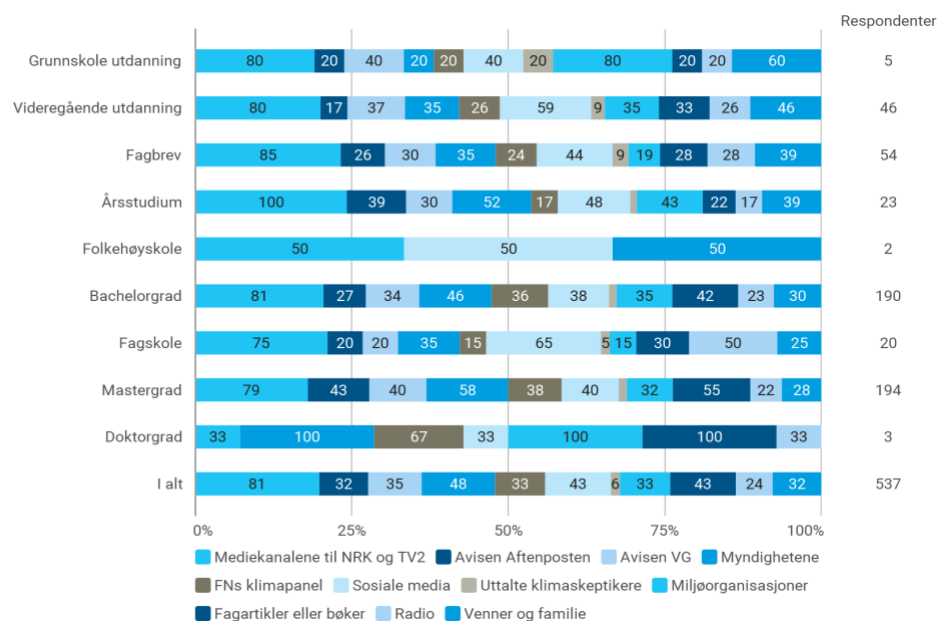
Figur 28: «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)» krysset med «Hvor enig er du i den følgende påstanden?: «Myndighetene bryr seg ikke nok med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av oljevirksomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner.»

Figur 29 viser sammenhengen mellom respondentenes benyttede informasjonskilder og deres tro på om Norge kommer til å nå klimamålet innen 2050. Funnene viser at respondentene med mest tillit til Norges evne til å nå målet, benyttet i stor grad myndighetene som en informasjonskilde (27%). Det hyppigste svaralternativet var dog «Nei», og respondentene innen denne kategorien benyttet i stor grad FNs klimapanel og avisen Aftenposten (respektive 44% og 44%) som informasjonskilder.

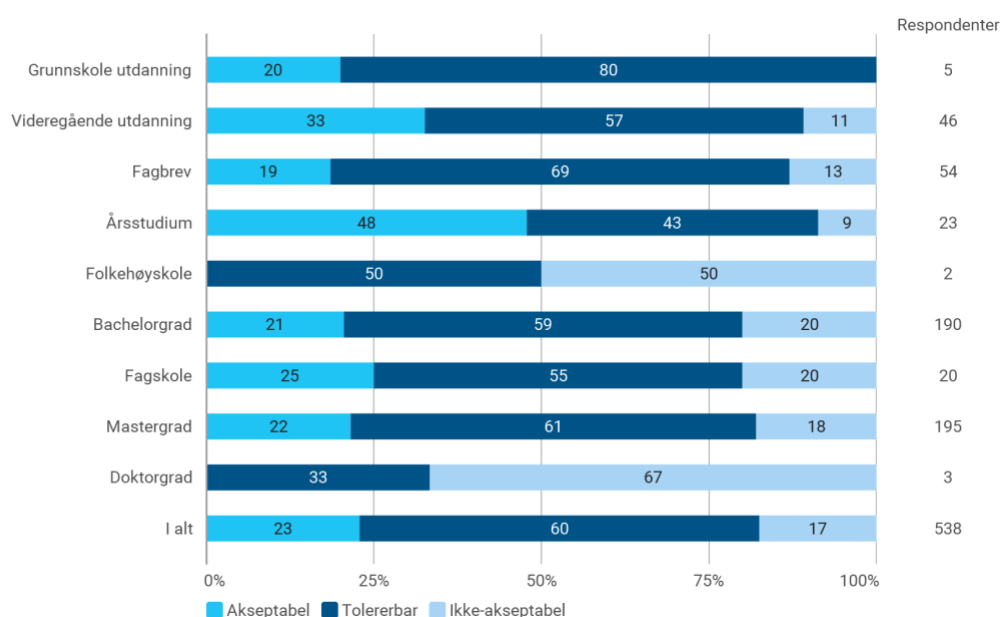
Figur 29: «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)» krysset med «Tror du Norge kommer til å nå målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050?»

Figur 30 illustrerer sammenhengen mellom respondentenes utdanning og deres benyttede informasjonskilder. Respondentene med høyere utdanning bruker informasjonskilder som myndighetene og fagartikler/bøker hyppigere enn respondentene med lavere utdanning. Benyttelsen av miljøorganisasjoner og venner og familie som informasjonskilde var høyere blant respondentene med lavere utdanning.

Figur 30: «Hva er ditt høyeste utdanningsnivå? (Fullført eller pågående)» krysset med «Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)»

Avslutningsvis, ser vi i det følgende sammenhengen mellom respondentenes utdanningsnivå og deres aksept for norsk klimapolitikk. Figur 31 viser at respondentene med lavere utdanning hadde mer aksept for norsk klimapolitikk enn respondentene med høyere utdanning. Vi ser en mindre prosentandel av respondentene som oppfattet klimapolitikken som «ikke-akseptabel» blant respondentene med lavere utdanning. Respondentene med videregående utdanning eller årsstudium som høyeste oppnådd utdanning, hadde særs stor aksept for norsk klimapolitikk.

Figur 31: «Hva er ditt høyeste utdanningsnivå? (Fullført eller pågående)» krysset med «Anser du norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel?»

5. Drøfting

I dette kapitlet vil funnene redegjort for i det forutgående kapitlet bli drøftet opp mot det teoretiske rammeverket presentert i kapittel 2. Hensikten med kapitlet er å undersøke hva som påvirker respondentenes valg av informasjonskilder i klimadebatten, og hvordan disse valgene påvirker respondentenes risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk. Disse funnene vil sees i lys av respondentenes alder, for å avdekke en sammenheng mellom alder, informasjonskilder og risikopersepsjon.

Forskningsspørsmålene presentert i kapittel 1.2 etablerer kapitlet sin struktur. Hvert forskningsspørsmål vil drøftes systematisk i lys av funn fra spørreundersøkelsen, samt det utvalgte teoretiske rammeverket og tidligere forskning.

5.1 Hvordan påvirkes respondentenes valg av informasjonskilder i klimadebatten?

Da klimaendringene har blitt en politisk debatt, vil Norges handlingsplan for å nå FN's klimamål bli frembragt av norske myndigheter. Myndighetene har derfor et ansvar om å informere befolkningen om den norske klimapolitikken, og innehar derfor rollen som informasjonskilde i klimadebatten. Det eksisterer derimot et mangfold av informasjonskilder med et tilsvarende ønske om å informere befolkningene om klimaendringene og norsk klimapolitikk. Dette vil si at befolkningen har et ansvar om å velge ut de informasjonskildene de selv ønsker å benytte i søken på ny informasjon. Hva er det da som påvirker respondentenes valg av informasjonskilder i klimadebatten?

Nå som verden står overfor globale klimaendringer og behovet for en streng klimapolitikk øker, er det tydelig at mennesker aktivt søker ut informasjon om temaet, grunnet den assosierte usikkerheten (Brashers et al., 2000, s. 66). I dagens samfunn eksisterer det, som nevnt ovenfor, et mangfold av informasjonskilder. Med den økede mengden aktører som innehar rollen som informasjonskilde, har troverdighetsvurderingen av den distribuerte informasjonen blitt utslagsgivende (Westerman et al., 2013, s. 172). Til tross for myndighetenes sentrale rolle i klimadebatten, er det tydelig at myndighetene ikke er den eneste benyttede informasjonskilden. Respondentene oppsøker alternative kilder for å tilegne seg informasjon om klimaendringene og norsk klimapolitikk.

Funnene fra spørreundersøkelsen viste at de fire hyppigst benyttede informasjonskildene blant respondentene var mediekanalene til NRK og TV2, myndighetene, sosiale media og fagartikler/bøker (fig. 5). I det følgende vil det undersøkes hvorfor disse informasjonskildene ble hyppigst benyttet av respondentene.

5.1.1 Mennesker har et kort oppmerksomhetsspenn

Risikokommunikasjon er en komplisert oppgave. Kompleksiteten vedrørende norsk klimapolitikk, samt den mangfoldige informasjonen nødvendig for å håndtere klimaendringene, kompliserer prosessen ytterligere. For å evne å distribuere nyansert informasjon som gir mottakeren god innsikt i sentrale problemstillinger vedrørende både klimaendringene og norsk klimapolitikk, kreves det en relativt stor mengde informasjon. Som nevnt ovenfor, var mediekanalene til NRK og TV2 den hyppigst benyttede informasjonskilden blant respondentene (81%). Til tross for denne informasjonskildens tydelige popularitet i det norske samfunn, presenterte Olsen og Mathiesen en annen mulig forklaring på en slik betydelig oppslutning. De forklarte at mennesker i dag har et kort oppmerksomhetsspenn, og benytter kun fem minutter på å lese nettaviser, og 14 minutter på vanlige aviser per dag (Olsen & Mathiesen, 2019, s. 60). Mennesker er derfor mer villige til å lese for eksempel en nyhetsartikkel, så lenge det ikke tar for lang tid å forstå innholdet. Dette tilsier at informasjonskildene må forsøke å distribuere de sentrale variablene ved klimaendringene og norsk klimapolitikk med et svært snevert tidsrom disponibelt. Det er derfor opp til hver informasjonskilde å velge hvilken informasjon som skal vektlegges.

Dette faktum vil trolig påvirke måten den norske befolkningen oppfatter klimaendringene og norsk klimapolitikk, og mulig forklare hvorfor kun 14% av respondentene oppfattet at nyhetene forsøker å distribuere hele sannheten med sin informasjonsdeling (fig. 6). Hele 80% av respondentene oppfatter at nyhetene kun distribuerer deler av sannheten. Innenfor kategorien «nyhetene» finner vi også informasjonskildene VG og Aftenposten som ble også relativt hyppig benyttet av respondentene (respektive 35% og 32%).

Av dette forstår vi at mennesker oppsøker slike informasjonskilder da det er en mindre komplisert måte å tilegne seg kompleks data på. Informasjonen er kortfattet og blir distribuert av en informasjonskilde som innehar legitimitet i det norske samfunnet. Informasjonskilden medbringer dog usikkerhet vedrørende innholdet, noe som tydeliggjøres i respondentene sin oppfattelse av innholdet i nyhetene.

Informasjonen distribuert til befolkningen vedrørende klimaendringene er videreformidlinger av funn fra risikoanalyser gjennomført av ekspertgrupper. Slik informasjon er så kompleks at den må omformuleres, i et forsøk på å gjøre innholdet forståelig for folk flest (National Research Council Committee on Risk & Communication, 1989, s. 2). Ideelt sett, burde respondentene lest forskningsartikler for å tilegne seg så nøytral informasjon som mulig. Men

da folk flest ikke innehar kompetansen til å tolke og forstå slike meldinger, må innholdet omformuleres av journalister.

Det er derimot ikke gitt at journalister innehar kompetansen til å tolke og omformulere slik informasjon på en korrekt måte. Det vil si at det alltid vil være en mulighet for at journalisten ikke forstår hva de omformulerer, og ender da opp med å spre falsk informasjon. Journalister har derfor makten til å påvirke hvordan mottakerne skal forstå ulike saker. Benyttelsen av massemedia kan derfor øke sannsynligheten for at informasjon feiltolkes av både avsender og mottaker.

5.1.2 Varierende tillitsnivå til diverse informasjonskilder

Når mennesker velger informasjonskilder for å tilegne seg ny informasjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk, er det rimelig å anta at de oppsøker kilder de selv antar deler autentisk informasjon. 48% av respondentene oppga at de benyttet myndighetene som en informasjonskilde (fig. 5). Funnene fra datainnsamlingen viste derimot at 71% av oppgavens utvalg oppfattet at myndighetene kun distribuerer deler av sannheten, framfor hele (fig. 6). Resultatet viser at respondentene hadde like stor tillit til at miljøorganisasjonene deler hele sannheten, som myndighetene.

Et slikt funn vil trolig være et resultat av både personlige verdier, og informasjonen distribuert. Det var Ryghaug (2011) som forklarte at dialogen mellom vitenskap og politikk ikke fungerer optimalt (Ryghaug, 2011, s. 157). Hun forklarer, til tross for klimapolitikken tydelige tilstedeværelse i norsk politikk, at beslutningsmyndighetene i liten grad benytter den tilgjengelige forskningen foreskrevet av eksperter i deres beslutningstaking. Forskningen ble heller benyttet som en illustrasjon på «det større bildet» (Ryghaug, 2011, s. 162). Et slikt komplisert forhold mellom politikk og forskning vil trolig syntes i den distribuerte informasjonen, og derav lede til mindre tillit til myndighetens informasjonsdeling.

Funnene fra spørreundersøkelsen viser tydelig at det er få informasjonskilder respondentene hadde tillit til at deler hele sannheten. Den eneste informasjonskilden flertallet av respondentene mente at deler hele sannheten, var FNs klimapanel (se figur 17). Som redegjort for i teorikapitlet, forsvinner diverse nyanser når en risikoanalyse skal kommuniseres til det

offentlige (National Research Council Committee on Risk & Communication, 1989, s. 2-3). Risikoen for dette øker når sekundære informasjonskilder, slik som sosiale media, miljøorganisasjoner og andre informasjonskilder uten et offentlig ansvar, distribuerer dataen fra risikoanalysene. Et *offentlig ansvar* menes i denne sammenheng, at en informasjonskilde enten er lovpålagt av staten eller forventet av samfunnet at den skal dele nyansert og troverdig informasjon om ulike saker.

FNs klimapanel har et offentlig ansvar om å frembringe og distribuere informasjon om diverse saker. I motsetning til andre lignende informasjonskilder derimot, har ikke FNs klimapanel et ansvar om å kommunisere direkte til befolkningen. FN er en politisk arena og global møteplass for internasjonalt samarbeid, og har (blant annet) som oppgave å sette dagsordenen og distribuere informasjon til medlemslandene (Utenriksdepartementet, 2020). Det vil si at formålet er å dele informasjon med andre eksperter eller politikere, ikke lekmenn. FN simplifiserer derfor ikke informasjonen de publiserer i et forsøk på å gjøre den lettfattelig for folk flest. Sannsynligheten for at informasjonen blir feiltolket eller ufullstendig formidlet reduseres derfor kraftig, og kan mulig forklare respondentenes tydelige tillit til FNs klimapanel, framfor andre informasjonskilder.

5.1.3 Lite tillit til norsk klimapolitikk

Klimaendringene er, som tidligere redegjort, en av de største utfordringene verden står overfor i dag (Ryghaug, 2011, s. 157), og eksponerer oss for en rekke uønskede risikoer. For at risikoene assosiert med klimaendringene skal bli suksessfullt håndtert, forklarte Lupton i sin bok *Risk* fra 2013, at de må analyseres, vurderes og kommuniseres på en hensiktsmessig måte (Lupton, 2013, s. 10-11). Dersom én av disse stegene ikke gjennomføres på en tilstrekkelig måte, vil sannsynligheten øke for at risikoen ikke blir håndtert i sin helhet. Ved å undersøke hva oppgavens respondenter syntes om norsk klimapolitikk, viste resultatene et desidert flertall av respondentene (60%) som oppfattet klimapolitikken som «tolererbar», framfor «akseptabel» eller «ikke-akseptabel» (fig. 7). Disse funnene ble kryss-analysert med opplysningene vist i figur 8, og avdekket at respondentene som oppfattet norsk klimapolitikk som tolererbar, syntes i stor grad at informasjonen myndighetene deler om blant annet norsk klimapolitikk er noe nyansert, med et for stort fokus på det økonomiske aspektet (fig. 9).

Dette viser at myndighetenes risikokommunikasjon ikke oppleves som tilfredsstillende av befolkningen, og kan mulig forklare hvorfor klimadebatten har blitt så betent de siste årene. NRCCRC viser dog til at det er villedende å forvente at god risikokommunikasjon alltid vil lede til mindre konflikt, da alle mennesker har ulike verdier og interesser som påvirker deres oppfattelse av hva som er rett og galt (National Research Council Committee on Risk & Communication, 1989, s. 3). Som nevnt i kapittel 3.4.3, var en svakhet ved oppgavens bekvemmelighetsutvalg av respondentene at jeg som forsker har ingen oversikt over hvem respondentene er, samt om de som er ekskludert avviker systematisk fra respondentene. Det er da vanskelig å vite om den betydelige oppslutningen av utilfredse respondenter er en indikasjon på myndighetenes mangelfulle risikokommunikasjon eller en refleksjon av respondentenes risikopersepsjon.

Renn (2008) forklarte at det er to faktorer som bidrar til å avgjøre menneskets aksept av en risiko; bevis og verdier, hvor verdier veier tyngst (Renn, 2008, s. 151). Ved å undersøke hva respondentene anser som de største risikoene knyttet til klimaendringene, ser vi en betydelig større mengde bekymring over de negative påkjenningene på naturen, framfor på det sosiale livet (fig. 10). Denne risikovurderingen kan forstås som en forklaring på respondentenes oppfattelse av at informasjonen myndighetene deler fokuserer for mye på det økonomiske aspektet ved klimaendringene og norsk klimapolitikk. Det de verdsetter høyest oppleves da å være naturen. Det faktum at respondentene da oppfatter at myndighetene fokuserer for mye på det økonomiske, framfor det fysiske, vil trolig forklare deres lave aksept av norsk klimapolitikk (fig. 7). Det eksisterer funn, datert tilbake til det før-moderne samfunnet, som viser at mennesker lenge har fryktet manglende kontroll framfor alt (Lupton, 2013, s. 3). Den konkrete risikoen som representerer den manglende kontrollen, har i de siste årene vært klimaendringene.

Mennesker har en tendens til å uttrykke særlig bekymring for risikoer vi ikke selv kan kontrollere (Ropeik, 2002, s. 52), samt det vi opplever at ikke blir tilstrekkelig kontrollert av ansvarlige myndigheter (Renn, 2008, s. 94). Da naturen er et element enkeltmennesker ikke selv kan kontrollere, er det rimelig å anta at respondentenes mistillit til myndighetenes evne til å håndtere klimaendringene og norsk klimapolitikk er grunnet i en oppfatning om at de største risikoene ikke blir tilstrekkelig håndtert. Figur 11 og 12 illustrerer lignende resultater, da 31% av respondentene mener myndighetene ikke bryr seg nok, og 41% mener de ikke gjør nok, med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkosomheten vil ha på klimaet.

Dette kan være et tegn på manglende systemtillit til norske myndigheter (Grimen, 2009, s. 100-101). Det oppfattes at myndighetene ikke gjør nok, som leder til å senke tilliten til at de i det hele tatt bryr seg.

Dataene presentert ovenfor viser at oppgavens respondenter benytter særlig fire informasjonskilder; mediekanalene til NRK og TV2, myndighetene, sosiale media og fagartikler/bøker. Respondentenes valg av disse informasjonskildene påvirkes av en rekke faktorer. Ønsket om enkel og kortfattet informasjon ser ut til å påvirke respondentenes valg av informasjonskilder, da risikoanalyser er for komplekse for folk flest. Resultatet viser en gjennomgående liten tillit til norske myndigheter og norsk klimapolitikk, som trolig leder store deler av respondentene til å benytte alternative informasjonskilder. De fleste av respondentene benyttet informasjonskilder med et offentlig ansvar. Respondentene med minst tillit til norske myndigheter benyttet derimot informasjonskilder uten et offentlig ansvar, slik som miljøorganisasjoner eller sosiale media, hyppigere enn andre respondenter. Vi ser derfor at respondentenes lave tillit til norske myndigheter, samt kompleksiteten ved risikoanalyser påvirker respondentenes valg av informasjonskilder i klimadebatten.

5.2 Hvordan differeres respondentenes risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk, avhengig av alder?

Denne oppgaven belyser hvordan diverse informasjonskilder påvirker ulike aldersgruppers risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk. For å avdekke disse variasjonene mellom ulike aldersgrupper, vil respondentenes svar i det følgende analyseres ut ifra deres alder. Disse funnene vil fortelle oss hvilke persepsjoner som er felles på tvers av aldersgrupper, og hvilke som ikke er det.

5.2.1 Det er populært å bry seg om klimaet

For å kunne etablere en forståelse av hvilke persepsjonsvariasjoner som eksisterer mellom de ulike aldersgruppene, må det først konstateres at det eksisterer variasjoner mellom aldersgruppens risikopersepsjon av klimaendringene og norsk klimapolitikk. Ulike

aldersgrupper assosierer inkonsekvente mengder risiko til ulike risikodomen (Bonem et al., 2015, s. 317), og dette kom tydelig fram i kapittel 4.3.

Innledningsvis i spørreundersøkelsen ble respondentene spurt hvorvidt de var enige i at klimaendringene skaper usikkerhet for deres fremtid. Resultatet i figur 14 viste at de yngste respondentene (18-29) var mer enige i påstanden, enn de eldre respondentene. Å assosiere klimaendringene med usikkerhet vil ikke nødvendigvis si at respondentene er bekymret for konsekvensene av klimaendringene, men det er en god indikasjon på at de yngre respondentene bryr seg mer om klimaendringene, enn de eldre respondentene. Dette funnet støttes av resultatene fra CICERO sin rapport fra 2019. Rapporten konstaterte at yngre voksne brydde seg mer om klimaendringene enn folk fra 45 år og oppover (Aasen et al., 2019, s. 4).

Helt siden 2015 har klimaendringene og norsk klimapolitikk vært på den norske dagsordenen (Haarstad & Rusten, 2018, s. 15). Det oppleves som «populært» å bry seg om klimaendringene. Da det er slik at yngre voksne blir mer påvirket av sin omgangskrets enn eldre voksne (Gardner & Steinberg, 2005, s. 625), er det rimelig å anta at det økte klimaengasjementet blant de yngre respondentene er delvis et resultat av konformitetspress. At det er populært å bry seg om klimaet, har trolig ledet til en uskreven norm blant yngre voksne om at de skal bry seg om klimaendringene. Det økte klimaengasjementet hos de yngre respondentene vil da kunne tyde på normativ konformitet (Deutsch & Gerard, 1955, s. 629). Denne hypotesen støttes av det faktum at de yngre respondentene hadde flere mennesker i sin omgangskrets som kan ansees som «klimabekymret», enn de eldre respondentene (fig. 15). Dette gjør de mer utsatte for konformitetspress vedrørende klimaendringene, enn de eldre respondentene.

5.2.2 Aldersvariasjoner i aksept av klimapolitisk

Klimadebatten er ikke lenger en vitenskapelig debatt, men i større grad en politisk debatt (Engeness, 2019). Da det demokratiske samfunnet er avhengig av politisk engasjement fra alle nordmenn over en alder av 18 år for å fungere, er det svært interessant å undersøke hvordan respondentenes risikopersepsjon vedrørende norsk klimapolitikk varierer avhengig av alder.

Gardner og Steinbergs forskning viser til hvordan yngre voksne har en større tendens til å engasjere seg i risikabel oppførsel, og drives mer mot risikable alternativer, enn eldre voksne (Gardner & Steinberg, 2005, s. 625). Risikabel oppførsel og alternativer vil i kontekst av oppgavens tematikk, i tråd med Olsen og Mathiesens teori, være å ikke vurdere risiko i dagens samfunn (Olsen & Mathiesen, 2019, s. 108). Oppgavens funn avviker derimot fra dette, da figur 16 viser at de eldre respondentene anså den norske klimapolitikken som mer akseptabel enn de yngre respondentene. Aksept av klimapolitikken vil i denne forstand bety en oppfattelse av at politikken er tilstrekkelig for å nå klimamålet. Det vil derfor si at de eldre oppfatter i mindre grad enn de yngre at politikken er utilstrekkelig, og vurderer da ikke muligheten for en større risiko ved klimaendringene.

Disse resultatene blir ytterligere støttet av funnene i figur 17, som viste at de yngre respondentene oppfattet i større grad enn de eldre at myndighetene ikke gjør nok med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av klimaendringene vil ha på fremtidige generasjoner og klimaet. Renns teori om at mennesker har en tendens til å uttrykke særs bekymring for risikoer de oppfatter at ikke blir tilstrekkelig håndtert av ansvarlige myndigheter (Renn, 2008, s. 94), vil mulig være et rammeverk for å forstå disse funnene. Da det var de yngre respondentene som var mest enige i at de assosierte klimaendringene med usikkerhet for deres fremtid (fig. 14), ser vi her en sammenheng mellom de yngre respondentenes misnøye med norske myndigheter og deres risikopersepsjon av klimaendringene.

Den lave tilliten til norsk klimapolitikk blant de yngre respondentene er gjengående i alle meningsmålingene fra spørreundersøkelsen. Figur 20 viser at den yngste aldersgruppen har minst tillit av alle til at myndighetene streber etter å distribuere hele sannheten. Respondentene ble videre spurt hvorvidt de hadde tillit til at Norge kommer til å nå FN's klimamål innen 2050. Som nevnt i forrige delkapittel, hadde 40 % av respondentene liten tillit til dette. Figur 18 viste at respondentene tilhørende aldersgruppen 45-59 hadde mer tiltro til Norges evne til å nå målet, enn respondentene tilhørende aldersgruppen 18-29.

5.2.3 Varierende benyttelse av informasjonskilder

Formålet med denne oppgaven er å undersøke hvordan diverse informasjonskilder påvirker ulike aldersgruppers risikopersepsjon. Det er dermed avgjørende å kartlegge potensielle

variasjoner blant de ulike aldersgruppenes benyttede informasjonskilder. Allan Mazur (2006) fant at selve innholdet i informasjonen som blir distribuert til mottakere, samt måten informasjonen blir presentert på, påvirker vår persepsjon av et tema betraktelig (Mazur, 2006, s. 106). Det er derfor rimelig å anta at respondentenes benyttede informasjonskilder kan være én faktor som opprettholder uenighetene i samfunnet vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk.

Ved å analysere respondentenes benyttede informasjonskilder, viste ikke dataene et mangfold av aldersavhengige avvik. De ulike aldersgruppene benytter i relativt stor grad lignende informasjonskilder. Det eksisterer dog noen få merkbare aldersavhengige avvik. De yngste respondentene (18-29) benyttet blant annet informasjonskilder som sosiale media venner og familie, hyppigere enn de eldre respondentene (fig. 19).

Den hyppigere benyttelsen av VG og miljøorganisasjoner er interessant. De yngste respondentene hadde mer tillit til at både nyhetene og miljøorganisasjonene deler hele sannheten, enn de andre aldersgruppene (fig. 21 & 23). Et slik tillitsnivå til for eksempel miljøorganisasjonene kan trolig forklares av Luhmann sin teori om personlig tillit (Grimen, 2009, s. 100). Som tidligere nevnt, oppsøker trolig respondentene miljøorganisasjoner i et ønske om å finne informasjon som støtter deres persepsjon av klimaendringene. De som da benytter miljøorganisasjonene, er på søken etter spesifikk informasjon. Deres oppfattelse av at denne informasjonskilder forsøker å dele hele sannheten kan derfor trolig være en refleksjon av miljøorganisasjonenes evne til å distribuere akkurat slik informasjon som respondentene er ute etter og interessert i. Det er dog slik som Luhmann sa, at «Personlig tillit er nødvendig, men utilstrekkelig i moderne samfunn» (Grimen, 2009, s. 100).

De yngre respondentenes tillit til VG kan da trolig forklares ved personlig tillit sin motpol; systemtillit (Grimen, 2009, s. 100-101). Det er et relativt kjent faktum at VG har et offentlig ansvar i samfunnet, da de ikke deler særs kontroversiell informasjon. Respondentene har derfor trolig hatt flere gode opplevelser med denne informasjonskilden, som mulig forklarer deres tillit til VGs evne til å dele hele sannheten. De eldre respondentene hadde betydelig mindre tillit til at VG streber etter å dele hele sannheten (fig. 23). En mulig forklaring på denne aldersforskjellen kan være de ulike aldersgruppenes eksponering for bruken av Internett. Det er et kjent faktum at dagens yngre generasjon har blitt mer eksponert for bruken av Internett,

enn de eldre generasjonene. Dette vil over tid etablere et tillitsforhold mellom informasjonskilden og de yngre respondentene, som ikke vil være like naturlig med de eldre.

Yngre voksne blir lettere påvirket av normativt konformitetspress (Deutsch & Gerard, 1955, s. 629). Det vil si at yngre mennesker er mer utsatt for å endre atferd og holdning i frykt om å ikke oppfylle en uskreven norm. Dette faktum kan mulig være én faktor som forklarer hvorfor særlig de yngre respondentene benyttet informasjonskilder som sosiale media og venner og familie hyppigere enn andre. Yngre mennesker i dag utgjør den primære demografien av brukerne av sosiale media (SSB, 2018), noe som kommer tydelig fra i figur 19.

I det forutgående har vi sett at det eksisterer klare avvik mellom de ulike aldersgruppens risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk. De eldre respondentene fremstår som mer aksepterende ovenfor norsk klimapolitikk, enn de yngre, samt mindre bekymret for klimaendringene. De yngre respondentene utgjør det klare flertallet blant respondentene som bryr seg mest om klimaendringene, og som oppfatter norsk klimapolitikk som mindre akseptabel. Undersøkelsen avdekket også en inkonsekvent bruk av informasjonskilder på tvers av aldersgruppene. De yngre respondentene benyttet informasjonskilder uten et offentlig ansvar, slik som sosiale media og venner og familie hyppigere enn de eldre respondentene.

5.3 På hvilken måte eksisterer det en sammenheng mellom respondentenes risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk, og deres benyttede informasjonskilder?

I de forutgående delkapitlene har resultatene vist at respondentenes holdninger til klimaendringene og norsk klimapolitikk er svært sprikende. Variasjonene tyder på å bli påvirket av blant annet aldersforskjellene. Resultatene har også vist en varierende benyttelse av informasjonskilder på tvers av aldersgruppene. I det følgende vil det undersøkes hvorvidt det eksisterer en sammenheng mellom respondentenes persepsjon og benyttede informasjonskilder.

Figur 25 viser at respondentene som benyttet avisen VG, myndighetene og radio som informasjonskilde i klimadebatten var blant dem som hadde størst aksept overfor norsk klimapolitikk. Aksepten var lavest blant dem som benyttet FNs klimapanel, miljøorganisasjoner og sosiale media. Dette kan det tyde på at fremstillingen av informasjon differerer blant disse informasjonskildene.

5.3.1 Informasjonskilder med et offentlig ansvar øker tilliten

Informasjonskildene VG og radio faller begge inn under kategorien «medier». Som tidligere nevnt, har mediene en betydelig påvirkning på menneskers persepsjon (Innst. S. nr. 252 (2004-2005), s. 52). Journalistene er ansvarlige for å omformulere og videre distribuere informasjon fra eksperter og politikere vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk. Da det ikke er gitt at journalister innehar kompetansen til å korrekt tolke slik kompleks informasjon, øker sannsynligheten for distribusjon av illegitim informasjon til mottakerne.

Mediene bærer allikevel den uoffisielle tittelen som den «fjerde statsmakt» (Orgeret, 2020). Det er medienes ansvar å avsløre maktmisbruk, og har av den grunn som mål å presentere mangfoldig informasjon vedrørende diverse saker. VG, som Norges største mediehus (VG, 2021), vil derfor trolig ha særs fokus på dette. Respondentene som benyttet VG og radio vil da trolig bli eksponert for både legitim og illegitim informasjon om klimaendringene og norsk klimapolitikk.

Informasjonsdelingen til norske myndigheter er mangfoldig, med en rekke informasjonskilder som inkluderes under denne samlebetegnelsen. Regjeringen.no ble i 2006 lansert som den sentrale internett-tjenesten til departementene og Statsministerens kontor, hvor informasjon og tjenester skulle distribueres til en deltakende og kunnskapssøkende befolkning (Regjeringen, 2019). Til tross for at spørreundersøkelsen ikke eksplisitt nevnte at kategorien «myndighetene» representerte primært regjeringens nettside, vil den bli drøftet på en slik måte, da nettsiden oppleves som en samlebetegnelse for all informasjon fra norske myndigheter. Respondentene som da benyttet myndighetene som en informasjonskilde vil da, ifølge Regjeringen, bli presentert med informasjon som er «... nødvendig for å kunne delta i den demokratiske prosessen.» (Regjeringen, 2019). Det er derfor rimelig å anta at informasjonen hentet ut fra en

slik informasjonskilde vil være relativt nøytral. Det vil dog være viktig å stille det følgende spørsmålet: «Hvem bestemmer hva som er *nødvendig* for meg å vite?».

Et slikt sitat hentet direkte fra regjeringen.no, vil trolig kunne oppfattes som ledende, og kan delvis forklare respondentenes gjennomgående lave tillit til at myndighetene deler hele sannheten i sin informasjonsdeling (fig. 6). Det er derfor interessant at respondentene som benytter myndighetene som informasjonskilde har merkbart mer tillit til informasjonen som blir delt, enn andre (fig. 26). De resterende 52% av respondentene som oppgav at de ikke benytter myndighetene som en informasjonskilde (fig. 5), vil trolig kunne forklares av en grunnleggende liten tillit til myndighetene som en informasjonskilde.

Funnene fra figur 27 støtter funnene vist ovenfor. Respondentene som benytter miljøorganisasjoner, sosiale media og FNs klimapanel, opplever i stor grad at myndighetene ikke gjør nok med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkosomheten vil ha. Miljøorganisasjoner og sosiale media har ikke et offentlig ansvar om å dele mangfoldig og nyansert informasjon. Etter å ha gjennomført en enkel undersøkelse av innholdet publisert på nettsidene og diverse sosiale media tilhørende ulike norske miljøorganisasjoner, fremstår innholdet relativt ensidig. Til tross for at risikokommunikasjon er en komplisert oppgave som krever tilstrekkelig med kompetanse og ferdigheter for å mestre (National Research Council Committee on Risk & Communication, 1989, s. 2), oppleves det ikke at ulike miljøorganisasjoner vektlegger distribusjon av nyansert og mangfoldig informasjon. Dette kan påstås da undersøkelsen av diverse norske miljøorganisasjoner avdekte en neglisjering av faglige diskusjoner vedrørende blant annet nasjonal økonomi og globalt behov og forbruk. Disse temaene er sentrale i norsk klimapolitikk, og et fravær av disse i en faglig og politisk diskusjon, kan ikke ansees som god risikokommunikasjon.

Respondentene som benytter slike informasjonskilder i klimadebatten, blir derfor eksponert for relativt ensidig informasjon. Det er usannsynlig at det eksisterer respondenter i oppgavens utvalg som eksklusivt benytter miljøorganisasjoner som eneste informasjonskilde. Sannsynligheten er relativt stor for at respondentene som benytter seg av miljøorganisasjoner som informasjonskilde, også benytter seg av informasjonskilder som myndighetene eller NRK (fig. 5). Det er allikevel slik, som Renn (2008) forklarte, at mennesker har utviklet evnen til å selektere ut informasjonen de selv oppfatter som relevant for dem (Renn, 2008, s. 99). Det er rimelig å anta at mennesker som oppsøker miljøorganisasjoner er på søken etter informasjon

som understøtter deres egne persepsjoner av klimaendringene og norsk klimapolitikk. Det vil si at, til tross for benyttelsen av informasjonskilder med et offentlig ansvar, er respondentene som oppsøker miljøorganisasjoner mer sannsynlige til å selektere ut slik informasjonen, framfor informasjon fra myndighetene eller NRK, enn andre respondenter.

David Ropeiks teori om persepsjonspåvirkende faktorer vil mulig kunne forklare respondentene som benyttet sosiale media som en informasjonskilde sin misnøye med norske myndigheter. Da en risiko sin tilstedeværelse i mediebildet bidrar til å enten øke eller senke menneskers risikopersepsjon, vil den store mengden klimatematisk innhold på sosiale media trolig påvirke respondentenes risikopersepsjon. Som tidligere nevnt, er klimaendringene et svært populært tema. I dagens samfunn blir sosiale media benyttet blant annet som en informasjonskilde for å spre slik populær og dagsaktuell informasjon (Westerman et al., 2013, s. 171). En hyppig benyttelse av sosiale media vil da trolig eksponere respondentene for en større mengde myndighetskritisk informasjon. Årsaken til en slik påstand er at det oppleves en større tilstedeværelse av myndighetskritiske aktører, som miljøorganisasjoner og klimaaktivister på sosiale media, enn eksperter og forskningsgrupper. Et slikt faktum vil trolig forklare hvorfor respondentene som benytter sosiale media kan vise tendenser til å være mer klimabekymret enn de som ikke benytter sosiale media.

Sosiale media kan betraktes som en kanal for sosial amplifisering av risiko. Som tidligere nevnt, har sosiale media som formål å utnytte kollektiv intelligens som en distribusjonstaktikk (Westerman et al., 2013, s. 171). En slik taktikk samsvarer med prosessen som leder til sosiale amplifisering av risiko (Renn, 2008, s. 137-138). En person opplever eller hører noe angående klimaendringene, og velger da å videre distribuere dette med sin omgangskrets. Det er dog slik at vedkommende sine egne persepsjoner av klimaendringene vil påvirke hvordan de distribuerer informasjonen, noe som trolig vil kunne resultere i distribusjon av informasjon av ymse kvalitet (Renn, 2008, s. 137-138). Da de fleste respondentene som benyttet sosiale media var mer kritiske mot norske myndigheter (fig. 27), er det rimelig å anta at informasjonen distribuert på sosiale media er trolig mervinklet mot det myndighetskritiske.

5.3.2 FNs klimapanel utfordrer norsk klimapolitikk

At respondentene som benytter FNs klimapanel som en informasjonskilde er blant dem med minst tillit til norsk klimapolitikk (fig. 25 & 27), kan oppleves som overraskende. Som tidligere nevnt, er informasjonen FNs klimapanel deler nøytral, og ikke betydelig forenklet til hensyn for risikokommunikasjon. Informasjonen denne kilden distribuerer er også svært overfladisk, i den forstand at informasjonen skal være representativt for hele kloden. I praksis vil det si at respondentene som benytter denne informasjonskilden vil bli eksponert for svært teknisk informasjon om klimaet og det overordnede klimamålet. Slik informasjon vil trolig ha mer fokus på selve klimaet og fakta som belyser den globale situasjonen, framfor hvert lands egne situasjoner som påvirker deres handlingsplan for å nå klimamålet.

Ved å se på myndighetenes informasjonsdeling sammenlignet med FNs klimapanel sin, vil førstnevnte, samt den norske klimapolitikken, kunne fremstå som utilstrekkelig. Å etablere en nasjonal handlingsplan er en komplisert oppgave, og det er en rekke faktorer og betingelser som må håndteres før målet kan nåes. Informasjonen delt av FNs klimapanel diskuterer derimot ikke hvert lands egne utfordringer og hinder i å nå målet, men en mer overordnet handlingsplan. Informasjonen norske myndigheter distribuerer kan ikke være like overordnet, og vil måtte ta mer hensyn til nasjonale hinder. Et slikt faktum kan trolig generere et bilde av en utilstrekkelig klimapolitikk. At respondentene som benytter FNs klimapanel som informasjonskilde er blant dem med minst tillit til Norges evne til å nå klimamålet innen 2050 (fig. 29), støtter denne refleksjonen.

5.3.3 Utdanning påvirker risikopersepsjon

Det er et kjent fenomen at det eksisterer en korrelasjon mellom en persons kunnskapsnivå og deres persepsjon (Kruger & Dunning, 1999, s. 1122). I en oppgave som denne, hvor respondentens kunnskapsnivå ikke har blitt forsøkt undersøkt, vil det være vanskelig å korrekt konstatere en slik korrelasjon. Det vil dog være mulig å estimere respondentenes eksponering for faglig debatt, ved å analysere deres utdannelsesnivå, som vil kunne antyde deres kunnskapsnivå.

Spørreundersøkelsen avdekket at flere av oppgavens respondenter har høyere utdanning (fig. 4). Høyere utdanning vil i de fleste tilfeller bety at vedkommende som har det, i ulik grad har blitt eksponert for forskning av ulike slag. Det er dog viktig å understreke at en persons utdanning ikke er en refleksjon av deres intellekt. Figur 30 viser at respondentene med lavere utdanning benyttet informasjonskilder som myndighetene og fagartikler/bøker mindre enn høyt utdannede respondenter, samt en hyppigere benyttelse av miljøorganisasjoner. I følge det som er kjent som *Dunning-Kruger effekten*, har mennesker med mindre kunnskap og ferdigheter en tendens til å overestimere en situasjon og egne evner (Kruger & Dunning, 1999, s. 1132). Respondentene med lavere utdanning oppfattet norsk klimapolitikk som mer akseptabel enn respondentene med høy utdanning (fig. 31), samtidig som de ikke benytter myndighetene som en informasjonskilde (fig. 31). Tidligere i oppgaven ble det vist at respondentene som benytter miljøorganisasjoner hyppigere enn myndighetene som informasjonskilde har gjennomgående mindre aksept for norsk klimapolitikk. Disse funnene viser da et avvik fra «normen», hvor normen er sammenhengen mellom informasjonskilder og aksept. Dette avviket kan tyde på tilstedeværelsen av Dunning-Kruger effekten.

Da klimaendringene er et politisk tema, eksisterer det ikke én *korrekt* risikopersepsjon eller holdning mot politikken. Det er derimot slik at mennesker med lavere utdanning har en tendens til å overestimere en situasjon, og ikke inneha evnene til å vurdere egne evner og intellekt på en korrekt måte (Kruger & Dunning, 1999, s. 1122 & 1132). Funnene presentert i det forutgående kan da mulig være bevis på at lavere utdanning senker respondentenes risikopersepsjon vedrørende klimaendringene.

I det forutgående har vi avdekket en sammenheng mellom respondentenes benyttede informasjonskilder, og deres risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk. Det eksisterer få store variasjoner i risikopersepsjon, hvor informasjonskilden er den avgjørende variabelen. Resultatet viste derimot at benyttelsen av informasjonskilder foruten et offentlig ansvar (i denne sammenheng, miljøorganisasjoner og sosiale media), viste en tendens blant respondentene til å sammenfalle med en økt risikopersepsjon vedrørende klimaendringene, samt mindre aksept for norsk klimapolitikk.

6. Konklusjon

Hensikten med denne oppgaven var å undersøke hvordan diverse informasjonskilder påvirker ulike aldersgruppers risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk. Det ble innledningsvis stilt tre forskningsspørsmål for å avgrense og avklare oppgavens problemstilling. I det forutgående kapitlet har disse tre forskningsspørsmålene blitt drøftet og besvart ved hjelp av teori, innsamlet empiri og tidligere forskning, som nå danner grunnlaget for å besvare oppgavens problemstilling i det følgende.

Oppgavens første forskningsspørsmål avdekket at respondentene primært benytter mediekanalene til NRK og TV2, myndighetene og sosiale media som informasjonskilder. Drøftingen avdekket at årsakene bak den hyppige benyttelsen av disse informasjonskildene var at respondentene hadde en gjennomgående liten tillit til norske myndigheter, samt norsk klimapolitikk. Den lave tilliten hindret ikke benyttelsen av myndighetene som en informasjonskilde, men kan mulig være årsaken bak den store oppslutningen av respondenter som benyttet alternative kilder. En annen sentral årsak til benyttelsen av alternative informasjonskilder antas å være ønsket om kortfattet og enkel informasjon. Grunnet menneskers korte oppmerksomhetsspen, kan kompleksiteten assosiert med klimaendringene og norsk klimapolitikk trolig lede respondentene til å oppsøke informasjonskilder som gjør tematikken enklere å forstå.

Forskningsspørsmål 2 avdekket at det eksisterer differanser mellom de ulike aldersgruppens risikopersepsjon. Funnene viste at de eldre respondentene hadde mer aksept for norsk klimapolitikk, enn de yngre. De yngre utgjorde flertallet av respondentene som opplevdes at brydde seg mest om klimaendringene, samt de som oppfattet klimapolitikken som tolererbar. I henhold til valg og benyttelse av informasjonskilder, avdekker undersøkelsen en hyppigere benyttelse av informasjonskilder uten et offentlig ansvar, særlig sosiale media og miljøorganisasjoner, blant de yngste respondentene. De eldre respondentene benyttet primært informasjonskilder med et offentlig ansvar, hyppigst da myndighetene og mediekanalene til NRK og TV2.

Studien avdekket også en sammenheng mellom respondentenes valg av informasjonskilder og deres risikopersepsjon, ved drøftingen av forskningsspørsmål 3. Undersøkelsen avdekket at

benyttelsen av informasjonskilder uten et offentlig ansvar sammenfalt stadig med en forsterket risikopersepsjon vedrørende klimaendringene, samt mindre aksept for norsk klimapolitikk. Respondentene som benyttet miljøorganisasjoner, var særs negativ til norske myndigheter og deres klimapolitikk.

Funnene fra denne oppgaven er tydelige. Respondentenes persepsjon av norske myndigheter, samt deres ønske om kortfattet informasjon påvirker deres valg av informasjonskilder, som igjen påvirker deres risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk. Mindre tillit til myndighetene sammenfalt ofte med en benyttelse av informasjonskilder uten et offentlig ansvar, og resulterte hyppig med en mindre aksept av norsk klimapolitikk, som fremkom hyppigst blant de yngste respondentene. Da yngre mennesker er mer utsatt for konformitetspress og påvirkning av omgangskretsen, ansees dette trolig også som en påvirkningsfaktor, som ikke like ofte finner sted blant de eldre respondentene. Studien presenterer en mulig forklaring på hvorfor flere yngre nordmenn oppleves å være mer bekymret for klimaendringene og mindre støttende av norsk klimapolitikk, enn eldre.

Hvordan påvirker diverse informasjonskilder ulike aldersgruppers risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk?

Informasjonskilder uten et offentlig ansvar påvirker særlig yngre aldersgrupper til å anse klimaendringene som en større risiko, samt å ha mindre aksept for norsk klimapolitikk.

6.1 Forslag til videre forskning

Denne oppgaven avdekket en sammenheng mellom respondentenes risikopersepsjon vedrørende klimaendringene og norsk klimapolitikk, og deres benyttede informasjonskilder, samt at det tydes på å være en aldersavhengig sammenheng. I en forlengelse av studiet oppfordres det til å gjennomføre en lignende studie med et representativt utvalg for den norske befolkningen. En slik studie vil kunne avdekke en potensielt større spredning av dette funnet. Klimaendringene og assosiert problematikk er tilstedeværende i alle verdens samfunn, og det er avgjørende å fortsette forskningen på feltet. Ved å avdekke en potensiell landsdekkende

sammenheng mellom informasjonskilder og persepsjon, vil studien være en indikasjon på et behov for endringer i risikokommunikasjon på et nasjonalt nivå.

7. Referanser

- Adger, W. N., Huq, S., Brown, K., Conway, D. & Hulme, M. (2003). Adaptation to climate change in the developing world. *Progress in Development Studies*, 3(3), 179-195. <https://doi.org/10.1191/1464993403ps060oa>
- Benestad, R. (2020, 02.05.2020). *klimadebatten - faglige spørsmål*. Store norske leksikon. Hentet 27.april. 2021 fra <https://snl.no/klimadebatten - faglige spørsmål>
- Bergsjø, H., Windvik, R. & Øverlier, L. (2020). *Digital sikkerhet : en innføring*. Universitetsforlaget.
- Blaikie, N. & Priest, J. (2019). *Designing social research : the logic of anticipation* (3rd edition. utg.). Polity Press.
- Bolarinwa, O. A. (2015). Principles and methods of validity and reliability testing of questionnaires used in social and health science researches. *Nigerian Postgraduate Medical Journal*, 22(4), 195-201. https://www.npmj.org/temp/NigerPostgradMedJ224195-3184736_085047.pdf
- Bonem, E. M., Ellsworth, P. C. & Gonzalez, R. (2015). Age Differences in Risk: Perceptions, Intentions and Domains. *Journal of Behavioral Decision Making*, 28(4), 317-330. <https://doi.org/10.1002/bdm.1848>
- Brashers, D. E., Neidig, J. L., Haas, S. M., Dobbs, L. K., Cardillo, L. W. & Russell, J. A. (2000). Communication in the management of uncertainty: The case of persons living with HIV or AIDS. *Communication monographs*, 67(1), 63-84. <https://doi.org/10.1080/03637750009376495>
- Chou, K.-L., Lee, T. M. C. & Ho, A. H. Y. (2007). Does Mood State Change Risk Taking Tendency in Older Adults? *Psychol Aging*, 22(2), 310-318. <https://doi.org/10.1037/0882-7974.22.2.310>
- Dahl, T. & Fløttum, K. (2015). Klimadebatten : mange stemmer og mange budskap *Klart språk I Norge* 16(8), 35-42. <https://doi.org/https://doi.org/10.7146/ksn.v0i0.23919>
- Deutsch, M. & Gerard, H. B. (1955). A study of normative and informational social influences upon individual judgment. *Journal of abnormal and social psychology*, 51(3), 629-636. <https://doi.org/10.1037/h0046408>

- Energi og klima. (2020, 15.12.2020). *Norges utslipp* Energi og klima.
<https://energiogklima.no/klimavakten/norges-utslipp/>
- Engeness, T. (2019, 14.10.2019). Klimadebatten er i praksis ikke en vitenskapelig debatt, men en politisk debatt. *Nettavisen*.
<https://www.nettavisen.no/nyheter/klimadebatten-er-i-praksis-ikke-en-vitenskapelig-debatt-men-en-politisk-debatt/s/12-95-3423861347>
- Fagan, M. & Huang, C. (2019). A look at how people around the world view climate change. *Fact Tank*. <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/04/18/a-look-at-how-people-around-the-world-view-climate-change/>
- FN. (2019a, 15.01.2019). *Bærekraftig utvikling* FN.
<https://www.fn.no/tema/fattigdom/baerekraftig-utvikling>
- FN. (2019b, 24.09.2019). *Klimaendringene* FN. <https://www.fn.no/tema/klima-og-miljoe/klimaendringer>
- FN. (2021, 08.01.2021). *FNs bærekraftsmål* FN. Hentet 23.03.2021 fra <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>
- Gardner, M. & Steinberg, L. (2005). Peer Influence on Risk Taking, Risk Preference, and Risky Decision Making in Adolescence and Adulthood: An Experimental Study. *Dev Psychol*, 41(4), 625-635. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.41.4.625>
- Garvik, O. & Tjernshaugen, A. (2020, 09.06.2020). *Greta Thunberg*. Store norske leksikon
Hentet 27.01.2021 fra https://snl.no/Greta_Thunberg
- Grimen, H. (2009). *Hva er tillit* (Bd. 30). Universitetsforl.
- Grønmo, S. (2016). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (2. utg. utg.). Fagbokforl.
- Grønmo, S. & Malt, U. (2020, 02.06.2020). *Face validity*. Store Norske Leksikon
https://snl.no/face_validity
- Heath, R. L., Liao, S. & Douglas, W. (1995). Effects of Perceived Economic Harms and Benefits on Issue Involvement, Use of Information Sources, and Actions: A Study in Risk Communication. *Journal of public relations research*, 7(2), 89-109.
https://doi.org/10.1207/s1532754xjpr0702_01
- Haarstad, H. & Rusten, G. (2018). *Grønn omstilling : norske veivalg*. Universitetsforl.
- Innst. S. nr. 252 (2004-2005). *Medier, makt og demokrati*. Den særskilte komité nedsatt av Stor- tinget 18. mars 2005.

<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/innstillinger/stortinget/2004-2005/inns-200405-252.pdf>

- Jacobsen, D. I. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? : innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (2. utg. utg.). Høyskoleforl.
- Kasperson, R. E., Renn, O., Slovic, P., Brown, H. S., Emel, J., Goble, R., Kasperson, J. X. & Ratick, S. (1988). The Social Amplification of Risk: A Conceptual Framework *Risk Analysis* 8(2), 177-187. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1539-6924.1988.tb01168.x>
- Klima- og miljødepartementet. (2020, 11.11.2020). *Det grønne skiftet i Norge* Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/klima/innsiktsartikler-klima/gront-skifte/id2076832/>
- Knoll, L. J., Leung, J. T., Foulkes, L. & Blakemore, S. (2017). Age-related differences in social influence on risk perception depend on the direction of influence. *Journal of Adolescence*, 60, 53-63. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2017.07.002>
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2018, 08.10.2018). *Tidenes største satsing på digitalisering* Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/tidenes-storste-satsing-pa-digitalisering/id2614074/>
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2019, 30.10.2019). *Ny personopplysningslov*. Regjeringen <https://www.regjeringen.no/no/tema/statlig-forvaltning/personvern/ny-personopplysningslov/id2340094/>
- Kruger, J. & Dunning, D. (1999). Unskilled and Unaware of It: How Difficulties in Recognizing One's Own Incompetence Lead to Inflated Self-Assessments. *Journal of personality and social psychology*, 77(6), 1121-1134. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.77.6.1121>
- Lindsey, R. & Dahlman, L. (2021, 15.03.2021). *Climate Change: Global Temperature*. NOAA Climate.gov. <https://www.climate.gov/news-features/understanding-climate/climate-change-global-temperature>
- Lipshitz, R. & Strauss, O. (1997). Coping with Uncertainty: A Naturalistic Decision-Making Analysis *Organizational Behavior And Human Decision Processes Vol. 69*(2), 149-163.
- Livgard, E. F. (2019). *Kantar Klimabarometer 2019*. Kantar Hentet 27. april. 2021 fra <https://kantar.no/globalassets/fra-webnodes/ekspertiseomrader/politikk-og->

[samfunn/klimabarometer/2019/19100765-kantar-klimabarometer_presentasjon_for-publisering.pdf](https://www.samfunn.no/klimabarometer/2019/19100765-kantar-klimabarometer-presentasjon-for-publisering.pdf)

- Lupton, D. (2013). *Risk* (2nd ed. utg.). Routledge.
- Mazur, A. (2006). Media Coverage and Public Opinion on Scientific Controversies. *Journal of Communication*, 31(2), 106-115. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1981.tb01234.x>
- Murch, A. W. (1971). Public Concern for Environmental Pollution. *Public opinion quarterly*, 35(1), 100-106. <https://doi.org/10.1086/267870>
- National Research Council Committee on Risk, P. & Communication. (1989). *Improving risk communication*. National Academy Press.
- Njå, O., Sommer, M., Rake, E. L. & Braut, G. S. (2020). *Samfunnssikkerhet : analyse, styring og evaluering*. Universitetsforlaget.
- Norsk Klimastiftelse. (2021). *Klimastatus 2021 (<2°C Temanotat 2/2021)*. N. Klimastiftelse. https://klimastiftelsen.no/wp-content/uploads/2021/02/2C_Temanotat_2_2021_Klimastatus.pdf
- Olsen, O. E. & Mathiesen, E. R. (2019). *Media og krisehåndtering : utfordringer i en ny mediehverdag* (2. utg. Odd Einar Olsen og Espen Reiss Mathiesen. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Orgeret, K. S. (2020, 03.06.2020). *Fjerde statsmakt* https://snl.no/fjerde_statsmakt
- Regjeringen. (2019, 14.08.2019). *Formål, organisering og historikk for regjeringen.no*. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/om-nettstedet/strategi-organisering-og-historikk-/id450433/>
- Renn, O. (2008). *Risk governance : coping with uncertainty in a complex world*. Earthscan.
- Ropeik, D. (2002). Understanding Factors of Risk Perception *Environment Reporting : Exploring the Beat*, 58(4), 52. <https://niemanreports.org/wp-content/uploads/2014/04/02winter.pdf>
- Ryghaug, M. (2011). Obstacles to sustainable development: the destabilization of climate change knowledge. *Sustainable development (Bradford, West Yorkshire, England)*, 19(3), 157-166. <https://doi.org/10.1002/sd.431> (Sustainable Development)
- Samanez-Larkin, G. R., Kuhnen, C. M., Yoo, D. J. & Knutson, B. (2010). Variability in Nucleus Accumbens Activity Mediates Age-Related Suboptimal Financial Risk Taking. *J Neurosci*, 30(4), 1426-1434. <https://doi.org/10.1523/JNEUROSCI.4902-09.2010>

- Sander, K. (2019, 13.12.2019). *Data og datatyper* eStudie. <https://estudie.no/data/>
- Sherwood, S. (2011). Science controversies past and present. *Physics Today*, 64(10), 39-44. <https://doi.org/10.1063/PT.3.1295>
- Slevitch, L. (2011). Qualitative and Quantitative Methodologies Compared: Ontological and Epistemological Perspectives. *Journal of quality assurance in hospitality & tourism*, 12(1), 73-81. <https://doi.org/10.1080/1528008X.2011.541810>
- Slovic, P. (2010). *The Feeling of Risk: New Perspectives on Risk Perception*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781849776677>
- SSB. (2018, 30.08.2018). *Fire av fem nordmenn bruker sosiale medier*. SSB. <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/fire-av-fem-nordmenn-bruker-sosiale-medier>
- SSB. (2021). *Olje og energi*. Statistisk sentralbyrå <https://www.ssb.no/energi-og-industri/faktaside/olje-og-energi>
- United Nations. (2015). *Paris Agreement* United Nations. https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf
- Utenriksdepartementet. (2020, 17.01.2020). *Spørsmål og svar om FN generelt* Regjeringen https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/fn/fn_svar/id613826/
- VG. (2021). Om Schibsted. <https://www.vg.no/informasjon/om-schibsted>
- Westerman, D., Spence, P. R. & Van Der Heide, B. (2013). Social Media as Information Source: Recency of Updates and Credibility of Information. *Journal of Computer-Mediated Communication* 19(2014), 171-183. <https://doi.org/10.1111/jcc4.12041>
- World Commissions on Environment and Development. (1987). *Our common future*. Oxford University Press.
- Zaki, J., Schirmer, J. & Mitchell, J. P. (2011). Social influence modulates the neural computation of value. *Psychological Science* 22(7), 894-900. <https://doi.org/10.1177/0956797611411057>
- Aasen, M., Klemetsen, M., Reed, E. U. & Vatn, A. (2019). *Folk og klima: Nordmenns holdninger til klimaendringer, klimapolitikk og eget ansvar* (2019:20). CICERO. <https://pub.cicero.oslo.no/cicero-xmlui/bitstream/handle/11250/2634149/Rapport%202019%2020%20HQweb.pdf?sequence=6&isAllowed=y>

8.0 Vedlegg

Vedlegg 1: Spørsmålsguiden

Hei, og tusen takk for at du tar deg tid til å hjelpe meg med min masteroppgave.

Denne våren skriver jeg en masteroppgave innenfor samfunnssikkerhet, hvor jeg forsøker å finne ut av hvordan våre informasjonskilder påvirker vår risikopersepsjon og oppfatning av norsk klimapolitikk. Jeg har derfor skapt denne spørreundersøkelsen for å hjelpe meg på vei.

I undersøkelsen vil du bli stilt spørsmål om dine egne oppfatninger og holdninger til klimaendringene og norsk klimapolitikk (Grimen, 2009).

Spørreundersøkelsen tar ca 6-7 minutter å gjennomføre, og svarene blir anonymiserte - ditt svar vil aldri kunne spores tilbake til deg.

Dersom du skulle hatt noen spørsmål om undersøkelsen eller din deltakelse, er det bare å kontakte meg på en av de følgende:

Tlf: 95810891

E-post: pia.thorstensen@hotmail.com

På forhånd, tusen takk for hjelpen!

1. Hvor gammel er du?

- (1) 18-29
- (2) 30-44
- (3) 45-59
- (4) 60+

2. Kjønn?

- (1) Mann
- (2) Kvinne
- (3) Annet

3. Hva er ditt høyeste utdannelsesnivå? (Fullført eller pågående)

- (1) Grunnskole utdanning
- (2) Videregående utdanning
- (3) Fagbrev
- (4) Årsstudium
- (5) Folkehøyskole
- (6) Bachelorgrad
- (9) Fagskole
- (7) Mastergrad
- (8) Doktorgrad

4. Hvor enig er du i den følgende påstanden? "Klimaendringene skaper usikkerhet for min fremtid."

- (1) Svært enig
- (2) Ganske enig
- (3) Hverken enig eller uenig
- (4) Ganske uenig
- (5) Svært uenig
- (6) Vet ikke

5. Hvorfor assosierer du klimaendringene med usikkerhet for fremtiden din?

- (1) Fordi jeg selv har en utilstrekkelig forståelse av de mulige konsekvensene
- (2) Fordi det ikke eksisterer tilstrekkelig med informasjon i samfunnet om de mulige konsekvensene

- (3) Fordi det er for mye å ta hensyn til som jeg synes er vanskelig å prioritere

5. Hva er årsaken til at du ikke syntes klimaendringene skaper usikkerhet for din fremtid?

- (1) Jeg tror ikke klimaendringene er menneskeskapte
(2) Konsekvensene av klimaendringene kommer ikke til å påvirke meg
(3) Jeg er usikker på hva konsekvensene kommer til å bli for meg
(4) Jeg bryr meg ikke om klimaendringene

5. Hvilke av disse påstandene kjenner du deg mest igjen i?

- (1) Jeg tror ikke konsekvensene av klimaendringene kommer til å påvirke meg
(2) Jeg tror ikke klimaendringene er menneskeskapte
(4) Det er for mye å ta hensyn til som jeg synes er vanskelig å prioritere
(5) Jeg er usikker på hva konsekvensene av klimaendringene kommer til å bli for meg
(7) Det eksisterer ikke tilstrekkelig med informasjon i samfunnet om de mulige konsekvensene av klimaendringene
(6) Jeg bryr meg ikke om klimaendringene
(8) Annet

6. Hvor mange i din omgangskrets er bekymret for klimaendringene? (Et røft estimat)

- (1) De aller fleste
(2) En god del
(3) Noen få
(4) Ikke så mange
(5) Ingen
(6) Vet ikke

7. Hvordan oppfatter du ditt eget kunnskapsnivå om konsekvensene av klimaendringene?

- (1) Jeg har svært mye kunnskap om klimaendringene
(2) Jeg har en del kunnskap om klimaendringene

- (3) Jeg har gjennomsnittlig med kunnskap om klimaendringene
- (4) Jeg har ganske lite kunnskap om klimaendringene
- (5) Jeg har svært lite kunnskap om klimaendringene
- (6) Vet ikke

8. Tror du det eksisterer usikkerhet i samfunnet om hva konsekvensene av klimaendringene vil være?

- (1) I svært stor grad
- (2) I ganske stor grad
- (3) I noen grad
- (4) I ganske liten grad
- (5) I svært liten grad
- (6) Vet ikke

9. Hva verdsetter du høyst?

- (1) En økonomisk sterk fremtid
- (2) En grønn fremtid

10. Hva anser du som de største risikoene knyttet til klimaendringene? (Her kan det krysses av flere alternativer, om ønskelig)

- (1) Økt hyppighet av ekstremvær
- (2) Skade på det biologisk mangfoldet
- (3) Smelting av Arktis
- (4) Manglende kontroll på våre egne liv
- (9) At jeg og mine nærmeste vil bli negativt rammet
- (5) De negative økonomiske konsekvensene på nasjonal basis
- (12) De negative økonomiske konsekvensene på global basis
- (6) Mulig endring i velferd
- (7) Tørke, som leder til en redusert mengde tilgjengelig ferskvann
- (8) Annet

- (10) Jeg synes ikke det er noen risiko knyttet til klimaendringene

11. Anser du norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel?

Akseptabel

Tolererbar

Ikke-akseptabel

- (1)

- (2)

- (3)

12. Hva synes du om videreføringen av oljevirkosomheten?

- (1) Jeg er helt enig i denne beslutningen
(2) Jeg er delvis enig i denne beslutningen
(3) Jeg er hverken enig eller uenig i denne beslutningen
(4) Jeg er ganske uenig i denne beslutningen
(5) Jeg er helt uenig i denne beslutningen
(6) Jeg vet ikke

13. Hvor enig er du i den følgende påstanden? "Myndighetene bryr seg ikke nok om de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkosomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner."

- (1) Svært enig
(2) Ganske enig
(3) Hverken enig eller uenig
(4) Ganske uenig
(5) Svært uenig
(6) Vet ikke

14. Hvor enig er du i den følgende påstanden? "Myndighetene gjør ikke nok med tanke på de negative konsekvensene videreføringen av oljevirkosomheten vil ha på både klimaet og fremtidige generasjoner."

- (1) Svært enig
(2) Ganske enig

- (3) Hverken enig eller uenig
- (4) Ganske uenig
- (5) Svært uenig
- (6) Vet ikke

15. Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)

- (1) Mediekanalene til NRK og TV2
- (2) Avisen Aftenposten
- (3) Avisen VG
- (4) Myndighetene
- (5) FNs klimapanel
- (6) Sosiale media
- (7) Uttalte klimaskeptikere
- (8) Miljøorganisasjoner
- (11) Fagartikler eller bøker
- (9) Radio
- (10) Venner og familie

Tror du de følgende aktørene forsøker å gi hele sannheten, deler av sannheten eller villedende informasjon?

16. Myndighetene?

- (1) Hele sannheten
- (2) Deler av sannheten
- (3) Villedende informasjon

17. Miljøorganisasjoner?

- (1) Hele sannheten
- (2) Deler av sannheten
- (3) Villedende informasjon

18. Sosiale media?

- (1) Hele sannheten
- (2) Deler av sannheten
- (3) Villedende informasjon

19. Nyhetene?

- (1) Hele sannheten
- (2) Deler av sannheten
- (3) Villedende informasjon

20. FNs klimapanel?

- (1) Hele sannheten
- (2) Deler av sannheten
- (3) Villedende informasjon

21. Hva syntes du om informasjonen myndighetene deler om klimaendringene, konsekvensene av dem, og norsk klimapolitikk?

- (1) De fokuserer for mye på selve klimaet
- (2) De fokuserer for mye på det økonomiske
- (3) Den er noe nyansert
- (4) Den er svært nyansert

(5) Vet ikke

22. Tror du Norge kommer til å nå målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050?

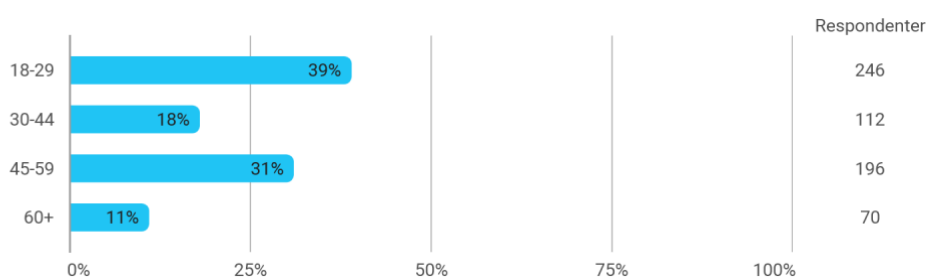
- (1) Ja
(2) Nei
(3) Jeg er usikker

Tusen takk for at du deltok i denne spørreundersøkelsen!

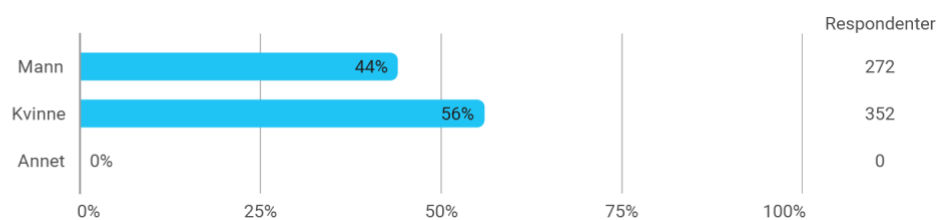
Da er det bare å trykke på "Avslutt"-knappen og ha en fin dag videre!

Vedlegg 2: Alle funn

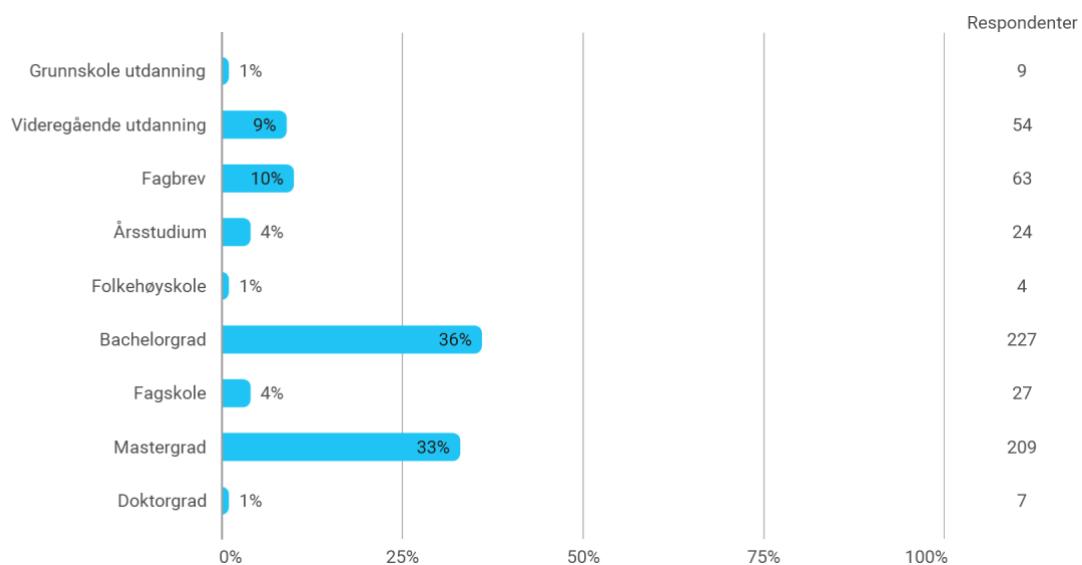
Hvor gammel er du?

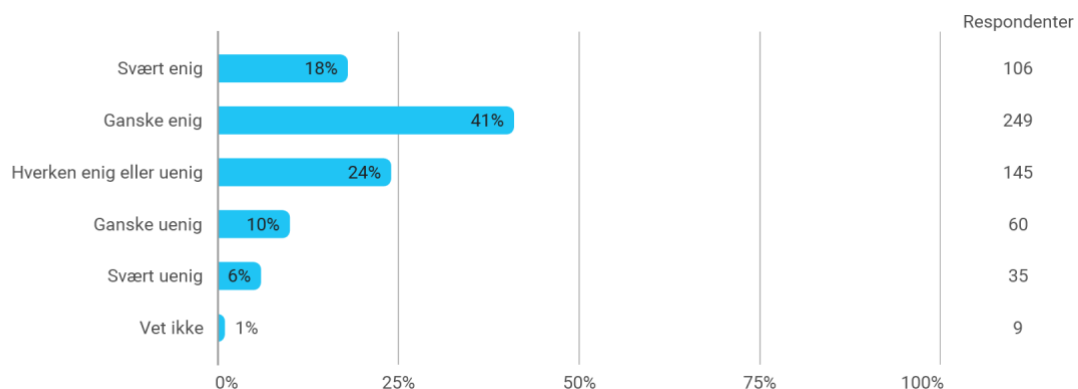
Kjønn?

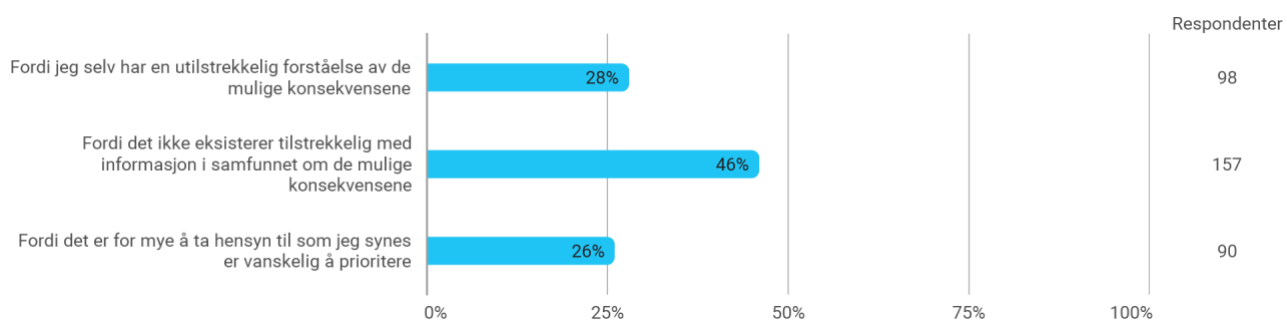
Hva er ditt høyeste utdanningsnivå? (Fullført eller pågående)

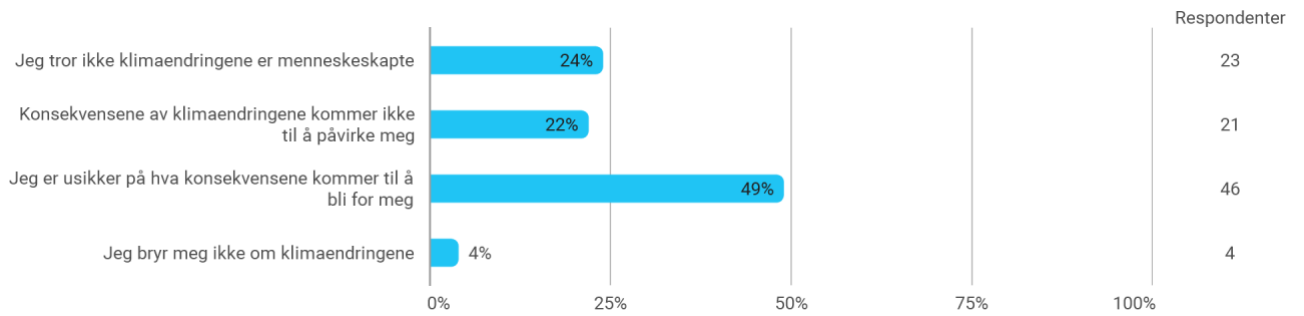
Hvor enig er du i den følgende påstanden? "Klimaendringene skaper usikkerhet for min fremtid."

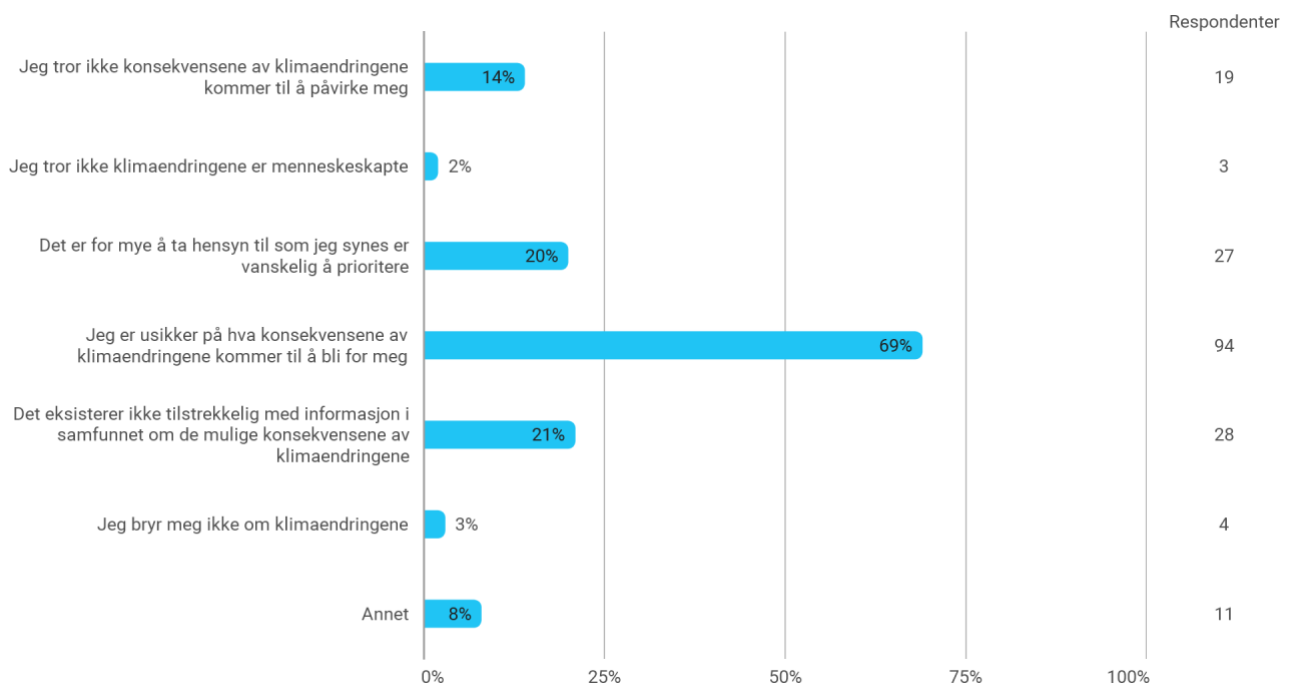
Hvorfor assosierer du klimaendringene med usikkerhet for fremtiden din?

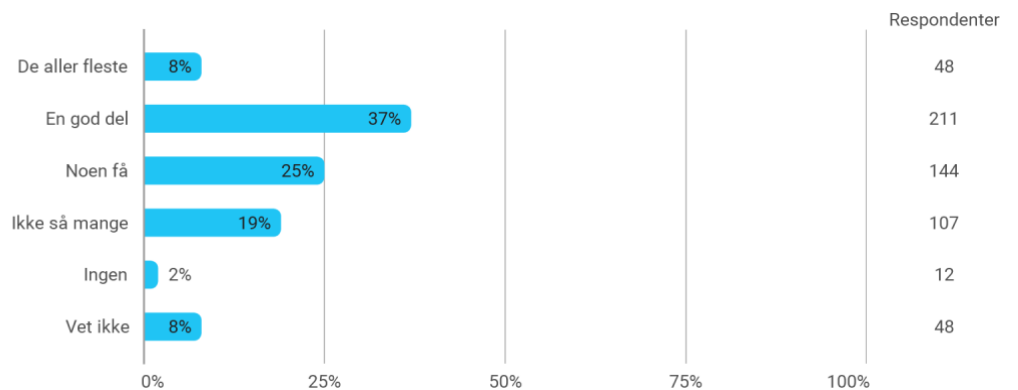
Hva er årsaken til at du ikke syntes klimaendringene skaper usikkerhet for din fremtid?

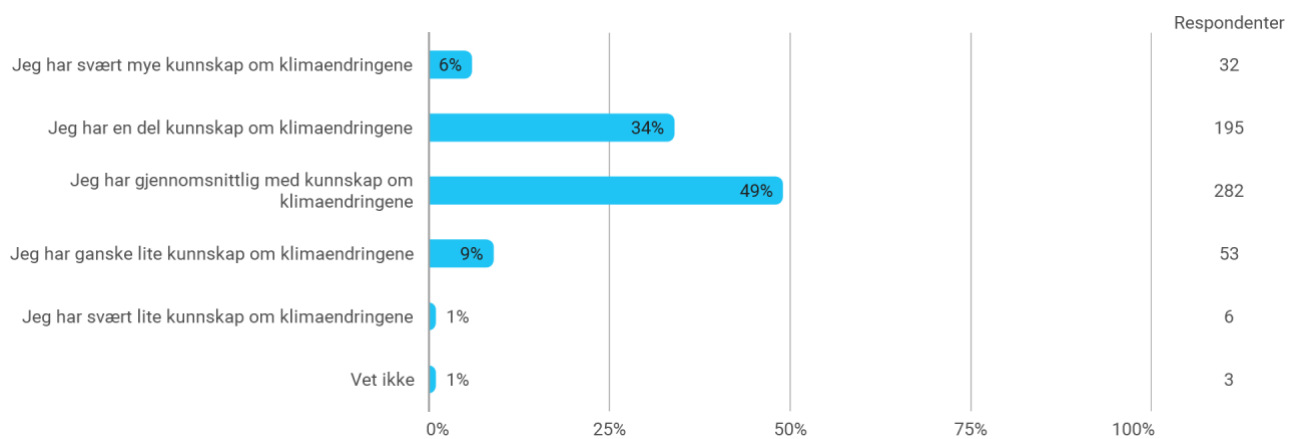
Hvilke av disse påstandene kjenner du deg mest igjen i?

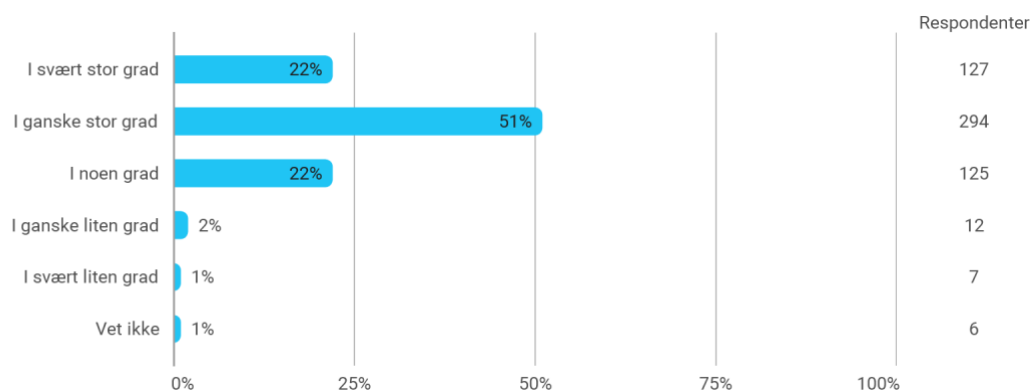
Hvor mange i din omgangskrets er bekymret for klimaendringene? (Et røft estimat)

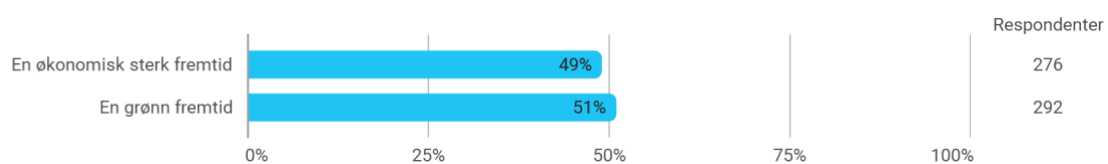
Hvordan oppfatter du ditt eget kunnskapsnivå om konsekvensene av klimaendringene?

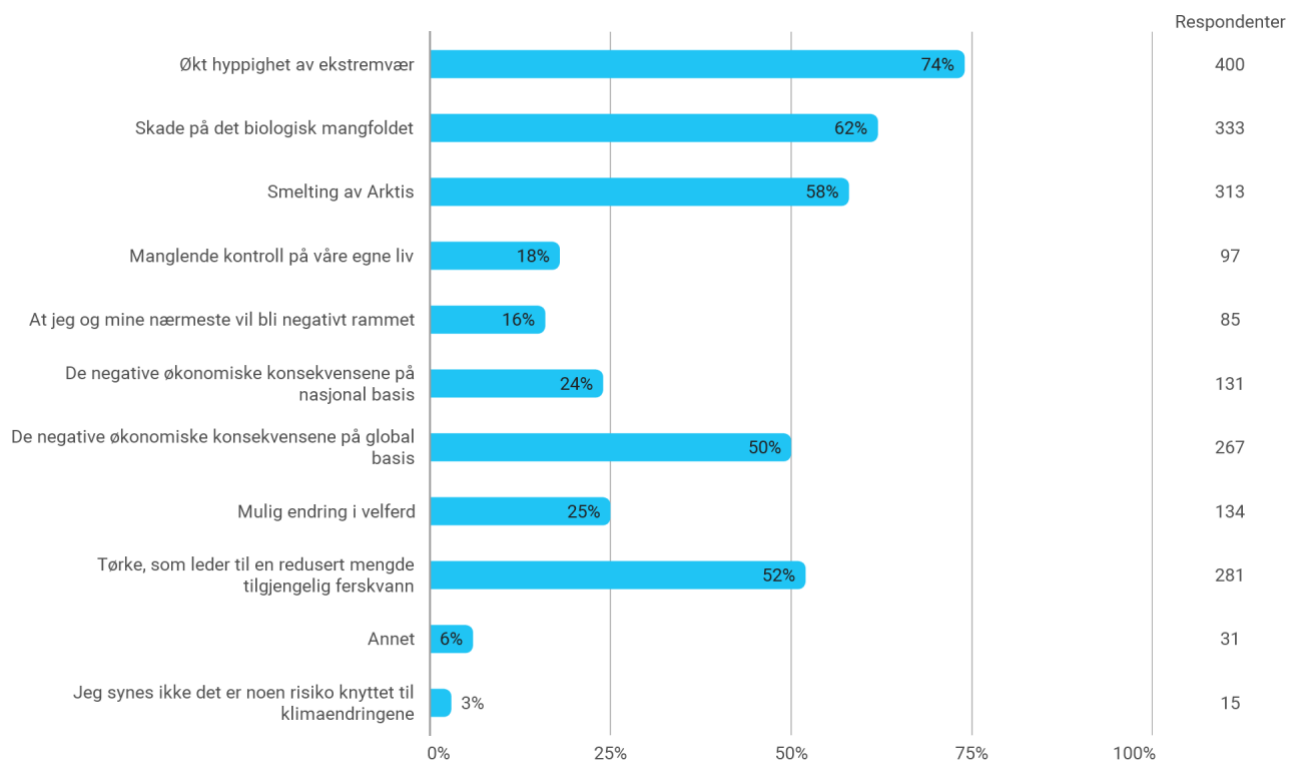
Tror du det eksisterer usikkerhet i samfunnet om hva konsekvensene av klimaendringene vil være?

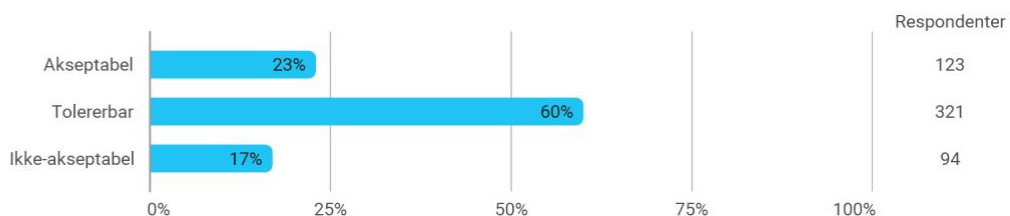
Hva verdsetter du høyest?

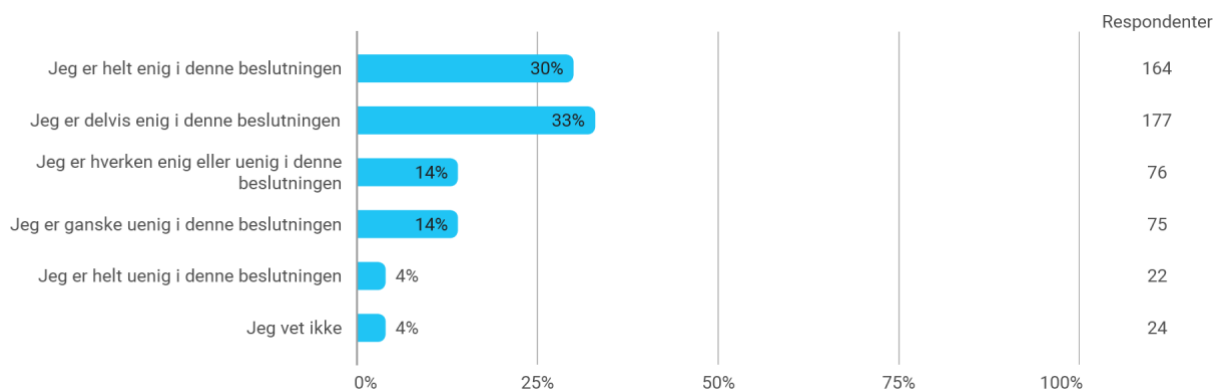
Hva anser du som de største risikoene knyttet til klimaendringene? (Her kan det krysses av flere alternativer, om ønskelig)

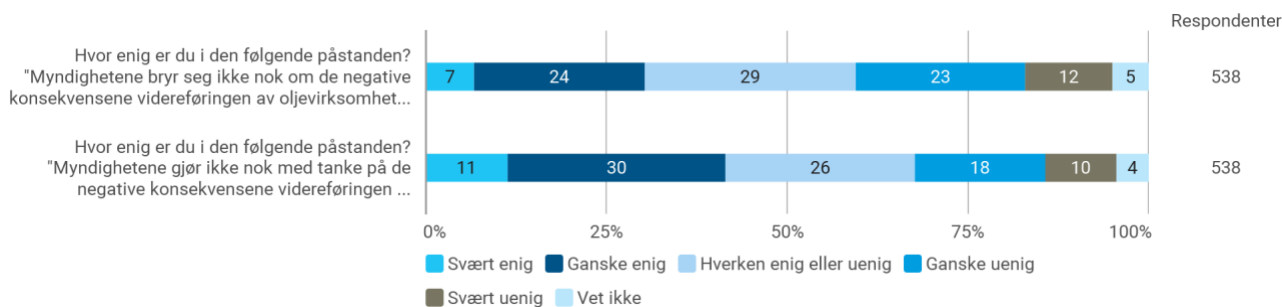

Anser du norsk klimapolitikk som akseptabel, tolererbar eller ikke-akseptabel?

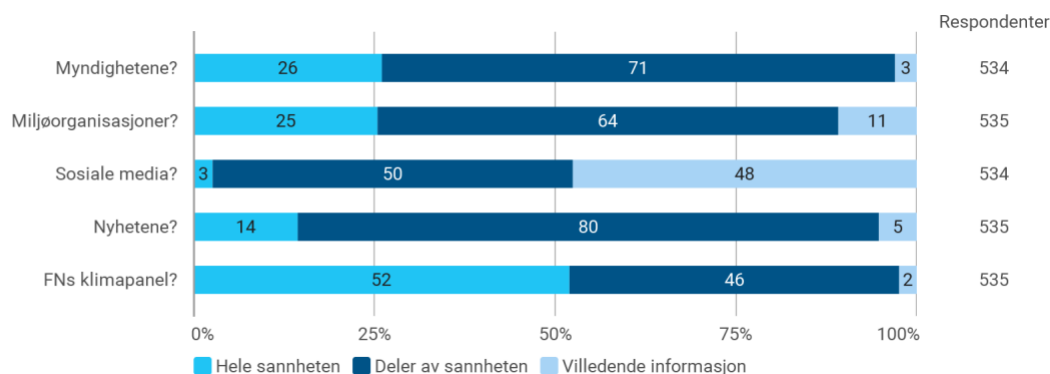
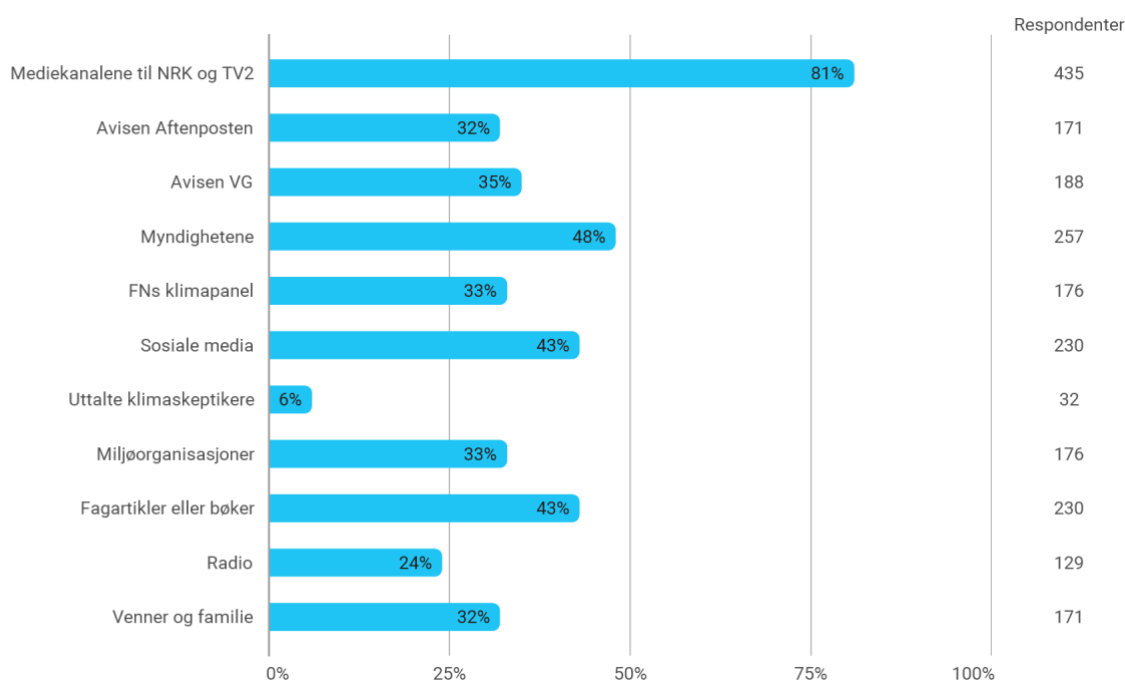

Hva synes du om videreføringen av oljevirkosomheten?

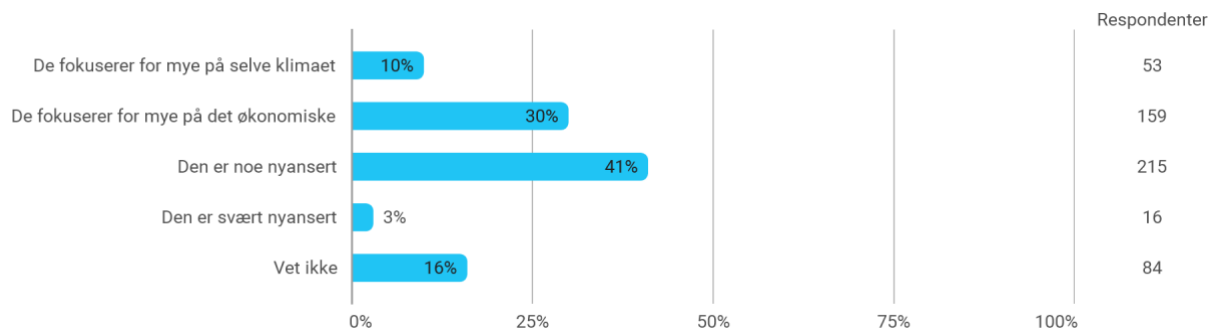

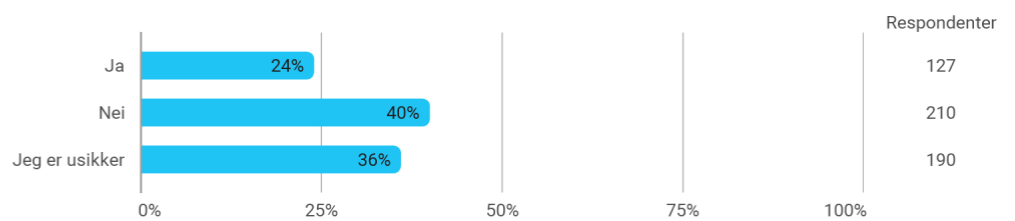
Hvilke kilder benytter du deg av for å skaffe deg informasjon om klimaendringer og norsk klimapolitikk? (Her kan du krysse av flere alternativer)

Hva syntes du om informasjonen myndighetene deler om klimaendringene, konsekvensene av dem, og norsk klimapolitikk?

Tror du Norge kommer til å nå målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050?

Samlet status

